

از هدر رفت منابع جلوگیری کنیم

عاطفه خسروی
مدیرمسئول

از اوایل قرن بیستم میلادی، مفهوم «تحقیق و توسعه» (R&D) تبدیل به یک کلیدواژه جهانی در کشورهای صنعتی شد. نوآوری‌هایی که منجر به محصولات جدید و فرآیندهای جدید می‌شوند، معمولاً ریشه در تحقیقات دارند و مسیر آن از ایده آزمایشگاهی شروع و به تولید در مقیاس بزرگ و معرفی به بازار می‌رسد. در اروپا، آمریکا و ژاپن مفهوم واحد تحقیق و توسعه، بخشی جدایی‌ناپذیر از برنامه‌ریزی اقتصادی دولت و بخش‌های صنعتی خصوصی است. در سال‌های اخیر، موضوع پژوهش، فناوری و نوآوری در ایران نیز مورد توجه قرار گرفته و سیاست‌گذاری‌هایی در این مسیر انجام شده است، اما تا امروز هدف‌گذاری‌های آمده در برنامه‌های توسعه به نتایج قابل قبولی نرسیده‌اند.

در قانون برنامه ششم توسعه، سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی باید به ۴ درصد می‌رسد؛ عددی که کمتر از یک درصد محقق شد. در برنامه هفتم توسعه نیز، سهم بیستم تحت‌عنوان ارتقای نظام علمی، فناوری و پژوهشی» در ۴ بخش تحقیقات و پژوهش، آموزش، مرجعیت علمی و منابع مالی با ۷ ماده، ۱۰ بند و ۵ تبصره تنظیم شده است. اهدافی که مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در سلسله گزارش‌های تحلیل لایحه برنامه هفتم توسعه کشور، بر اصلاح مواد مرتبط با حوزه پژوهش، فناوری و نوآوری تأکید کرده و معتقد است، برای اعمال سیاست‌های مناسب و تحقق اهداف، نیازمند شناخت فضای حاکم بر این عرصه به لحاظ عملکردی است. در حال حاضر سهم بخش دولتی در شاخص شدت تحقیق و توسعه (R&D/GDP) حدود ۰.۲۵ درصد است که براساس سندی نقشه جامع علمی کشور، باید تا پایان سال ۱۴۰۴ به ۲ درصد برسد.

باوجود آمار یادشده به نظر می‌رسد؛ حمایت و اعطای اعتبارات پژوهشی تا کنون نتوانسته در تحقق اهداف موثر واقع شود. در بررسی دلایل عدم تحقق هدف‌گذاری‌ها نیز به مواردی مانند عدم تخصیص اعتبارات مبتنی بر عملکرد، بخشی‌نگری نهادهای متولی بخش پژوهش کشور، نبود چارچوب مشخص برای شاخص‌های ارزیابی خروجی محور به‌جای ورودی محور، فقدان حضور نهادهای واسط و بهره‌رسان دانشگاه، صنعت و جامعه، مدیریت پراکنده و غیره می‌تواند اعتبارات پژوهشی و فناوری و فعالیت‌های موازی و پراکنده می‌رسم، از سوی دیگر، رابطه مستقیم شاخص رشد اقتصادی با پژوهش و فناوری، کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه را بر آن داشته تا با تمرکز

بر توسعه «پژوهش در فناوری»، سهم «تحقیق و توسعه» در تولید ناخالص داخلی را بالا ببرد؛ سهمی که در ایران و در مقام مقایسه با کشورهای پیشرفته و در حال توسعه بسیار ناچیز است. براساس آخرین آمارها، سهم پژوهش از (G.D.P) در کشور کره جنوبی ۳۶ درصد، ژاپن ۳۴ درصد، آلمان ۲۹ درصد، آمریکا ۲۸ درصد، فرانسه ۲۳ درصد، چین ۲ درصد، روسیه ۱.۵ درصد و هند یک درصد اعلام شده است؛ در حالی که این سهم در ایران، زیر یک درصد (حدود نیم درصد) است که نشان از عقب ماندن کشورمان از کشورهای امبرده دارد.

باتوجه به موارد یادشده، موفقیت در این مسیر نیازمند الزاماتی است که مهم‌ترین آن، اجرای پروژه‌های پژوهشی با تکیه بر ۲ اصل نیازمحوری و مسئله‌محوری است. حتی بسیاری پارافرتز گذاشته‌اند و تأکید دارند تحقیقاتی که دارای نتایج کاربردی در فضای بیرون از دانشگاه و موسسه پژوهشی نباشند، بی‌فایده بوده و تنها هدر دادن اعتبار پژوهشی است. عملکرد شاخص اعتبارات تحقیق و توسعه در سال‌های مختلف نیز حکایت از تغییرات سینوسی داشته و از ۰.۵۴ درصد در سال ۱۳۹۴ به ۰.۴۲ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده و بالاترین میزان این شاخص در سال ۱۳۹۶ و میزان ۰.۷۵ درصد بوده است. بر همین اساس، ضروری است سیاست‌گذاران و مسئولان حوزه پژوهش و فناوری در کنار حمایت‌های ویژه مالی و معنوی، برنامه‌ریزی و اولویت‌بندی صحیح، به شناسایی و معرفی حوزه‌های تحقیقاتی و فناوریانه بپردازند تا هم از هدر رفت منابع جلوگیری شود و هم شاهد دستیابی پژوهشگران به جایگاه‌های مختلف علمی و فناوریانه باشیم.

اقتصاد و توسعه

editor@smtnews.ir

پژوهش‌هایی که به بار نمی‌نشینند

آشنایی بیشتری پیدا کنند و از زاویه‌ای دیگر در جریان کارکرد موسسات، سازمان‌ها و مجموعه‌هایی که ماهیت وظایفشان، پژوهشی است، قرار گیرند.

پژوهش مبنای توسعه بوده و تضمینی برای استمرار توسعه به‌شمار می‌آید. نقش پژوهش در توسعه همه‌جانبه پایدار چنان برجسته و انکارناپذیر است که می‌توان آن را نیروی محرک توسعه در همه حوزه‌ها اعم از فرهنگ، اقتصاد، سیاست و جامعه دانست. باین‌همه، این حوزه با دشواری‌های ساختاری و عملکردی فراوانی مواجه است.

باتوجه به اهمیت موضوع و به‌مناسبت روز ملی پژوهش، پرونده این هفته #444 به جایگاه پژوهش در ایران پرداخته است.

پژوهش کوششی برای یافتن بهترین راهکارهای ممکن برای حل مشکلات موجود در عرصه‌های زندگی و راهی برای گسترش مرزهای دانش و گشودن افق‌های تازه برای آیندگان است.

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، به‌منظور گسترش فرهنگ پژوهش در جامعه و ارج نهادن به مقام شامخ پژوهشگران، ۲۵ آذر از سوی شورای فرهنگ عمومی کشور به نام روز پژوهش نام‌گذاری شد.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز از سال ۱۳۷۹ چهارمین هفته آذرماه را به نام هفته پژوهش نام‌گذاری کرد؛ علت نام‌گذاری چنین روزی این است که در این روز، مردم با اهمیت پژوهش، نقش، جایگاه و تأثیر آن در اداره سازمان‌ها، اداره کشور و جامعه و بهبود وضع زندگی شهروندان

توسعه علمی، صنعتی و فرهنگی هر کشور بدون پرداختن به امر پژوهش با موفقیت‌چندانی همراه نخواهد بود، در واقع پژوهش موتور محرک پیشرفت و توسعه پایدار در هر کشور به‌شمار می‌آید؛ اگر پژوهشی نشود، دانش بشری افزایش نخواهد یافت و دچار سکون و رکود خواهد شد.

بدون انجام پژوهش، امور آموزشی نیز از پویایی و نشاط لازم نیز برخوردار نخواهد بود، همه آنچه به‌عنوان پیشرفت علوم در دوره‌های گوناگون تاریخ می‌شناسیم، حاصل تلاش افرادی بوده که در کار خود رویکردی پژوهشی داشته‌اند و ذهن پرسشگرشان همواره محرکی برای فعالیت‌های پژوهشی آنان بوده است.

یادداشت

شهرام شیرکوند – پژوهشگر و مشاور صنعت: تحقیقات نشانگر این است که تمرکز بسیاری از امکانات و ظرفیت‌های اقتصادی در کلانشهرها موجب توسعه روابط و کسب‌وکار، افزایش فعالیت‌های اقتصادی و مشاغل سودآور شده و همین امر مهاجرت بی‌رویه به شهرها را به دنبال داشته است. در ادامه این روند، از آنجا که امکان جذب خیل عظیم جمعیت مهاجر در شهرها وجود ندارد، پدیده‌های حاشیه‌ای جویای کار در مجاورت شهر منجر به ایجاد اختلاف طبقاتی در کیفیت زندگی می‌شود.

بنابراین برای بررسی دقیق و اتخاذ تصمیمات درست، همه بخش‌های شهری در حوزه‌های حمل‌ونقل، فرهنگی، عمرانی، زیست‌محیطی و بهداشتی، قبل از هر نوع اقدام توسعه‌ای باید موردپژوهش قرار گیرند تا نقاط ضعف و قوت سیستم شناسایی شود.

در سال‌های اخیر، فرهنگ پژوهش تاحدودی در کشور نهادینه شده و باتوجه به شرایط موجود، هر اقدامی در زمینه توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در شهرها باید علم‌محور و پژوهش‌مدار باشد تا با بهره‌گیری از این دستاوردها، مشکلات را به‌خوبی مدیریت کرد. مدیران شهری باید با درک این ضرورت‌ها، شهر را به‌صورت علمی اداره کنند.

نکته اینکه در بسیاری از موارد شاهدیم بین یافته‌های علمی با نظام‌های تصمیم‌گیری و اجرایی فاصله وجود دارد که این امر منجر به این می‌شود که بسیاری از مطالعات و پژوهش‌های انجام‌شده در آرشینو قرار گیرند و نتایج پژوهش‌ها مورداستفاده و بهره‌برداری نباشد؛ از این‌رو باید راهکارهایی دنبال شود که مدیران تصمیم‌گیر شهر را دامن با نتایج تحقیقات پژوهشگران مرتبط کند. این مسئله امروزه تحت‌عنوان تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد معرفی شده که همان

لزوم اداره پژوهش‌محور شهرها

تصمیم‌گیری‌های علمی است.

متاسفانه این اعتقاد که تحقیق و پژوهش در کشور ما نمرده‌ی اندکی دارد، موردقبول بسیاری از واحدهای علمی، محققان، پژوهشگران و حتی مراکزی است که از این پژوهش‌ها بهره می‌گیرند. برنامه‌ریزی، یک فرآیند فنی و تخصصی است و تهیه و تدوین برنامه‌های تمرینش و مفید مستلزم آشنایی دقیق با اصول و فنونی است که صحت و اعتبار آن در میدان عمل به‌اثبات رسیده باشد. اجرا و ارزشیابی حساب‌شده و دقیق از ارکان و اصول این کار است. اگر برنامه‌ریزی تنها روش اداره تمرینش جوامع شهری محسوب می‌شود، پژوهش و تحقیق را باید یکی از عوامل اصلی نظام اجتماعی به‌حساب آورد. جامعه‌ای می‌تواند از تحقیق به‌عنوان تنها امکان شناسایی و برنامه‌ریزی حل معضلات جاری خود بهره گیرد که علاوه بر گسترش فرهنگ تحقیق و پژوهش، به امر نظام‌بخشی به جامعه علمی خود نیز بپردازد و پژوهش و تحقیق را به‌عنوان یک عنصر بنیادین سازماندهی کند.

اهم موضوعاتی که موجب پویایی امر پژوهش در حوزه تصمیم‌گیری شهری می‌شوند، عبارتند از:

- ارتباط منسجم و منطقی بین دانشگاه‌ها، موسسات تحقیقاتی، صنایع حمل‌ونقل و به‌طورکلی واحدهای مرتبط با مدیریت اجرایی شهری
- تخصیص بودجه کافی، حذف مقررات دست‌وپاگیر مالی و اداری، توجه به پژوهشگران و مشخص کردن سیاست‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی و انتخاب سوره‌های مهم تحقیقاتی
- تدوین نظام صحیح و مطلوب برای توزیع اعتبارات پژوهشی توسط مدیران شهری
- سیاست‌گذاری مشخص و متمرکز در پژوهش و تمرکز بر اجرای آن

نقش دانش‌بنیان‌ها در زنجیره ارزش صنایع

بخشی شده‌اند و ستادهای توسعه اقتصاد دانش‌بنیان مانند مسکن و عمران، کشاورزی، سلامت، آب و محیط‌زیست، هر یک توسعه اقتصاد دانش‌بنیان در بخش مربوطه را دنبال می‌کنند. دهقانی ادامه داد: انتظاری که از ستادهای توسعه اقتصاد دانش‌بنیان داریم، کاربردی‌سازی فناوری‌های

معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری گفت: هیچ حمایت و کمکی بهتر از این نیست که شرکت‌های دانش‌بنیان بلوغ‌یافته را در زنجیره ارزش صنایع جای دهیم. به‌گزارش معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، رویکرد تبادل فناوری در حوزه

ساختمان و حمل‌ونقل با حضور معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهوری، وزیر راه و شهرسازی و رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی برگزار شد. روح‌الله دهقانی تأکید کرد: بعد از گذشت تقریباً ۲ دهه از جنبش نرم‌افزاری به دستور رهبر معظم انقلاب اسلامی و شکل گرفتن تعداد بسیار زیادی شرکت دانش‌بنیان و فناوری‌های توسعه‌یافته، حوزه فناوری‌های راهبردی به رشد و بلوغ کافی رسیده است و فناوری‌های داریم که لازم است به بازار تزریق شوند.

وی با اشاره به اینکه در همین راستا ستادهای توسعه فناوری و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان تفکیک شده‌اند، افزود: ستادهای توسعه فناوری رو به آینده فکر می‌کنند و ستادهای توسعه اقتصاد دانش‌بنیان،

- بسترسازی برای شکل‌گیری و رشد تحقیقات کاربردی و توسعه‌ای - تدوین ضوابط منسجم و قابل‌اجرا در زمینه سیاست‌های حمایتی از پژوهشگران و متخصصان

با در نظر گرفتن این مسائل امیدواریم ذوق و شوق تحقیق دوباره از سر گرفته شود و این خود فرصت مغتنمی است برای پژوهشگران تا طیف وسیعی از مسائل و گره‌های کور اجرایی کشور را موردتوجه قرار دهند. چنین فضای در صورت تحقق، این فرصت را در اختیار مجریان امور قرار می‌دهد تا گام‌های علمی برای حل معضلات موجود با اتکا به تحقیقات ژرف‌نگر و مطالعات کاربردی بردارند و اهداف توسعه همه‌جانبه را به‌تدریج جامه عمل بپوشانند. بدون تردید آنچه امیدواری سازمان‌های اجرایی را برای گرایش به تحقیق فزونی می‌بخشد، گذر از دوره بحران شک‌گرایی در تصمیم‌گیری است و فعل و انفعالاتی که می‌تواند به این روحیه خاتمه بخشد، نتایج مستند و مستدل پژوهش‌های پرمایه است.

گذشته از فقدان دستگاه منسجم کنترل‌کننده پژوهش در کشور، عامل دیگری که متاسفانه مانع عده‌ای در راه پیشبرد امر تحقیق است، وجود برخی محقق‌نامه‌های مدرک‌دار و بی‌مدرک است که به‌جای فهم عمیق مسائل و درک اهداف متعالی، پژوهش را به تجارت تبدیل کرده‌اند.

در این شرایط ضروری است برای بهره‌برداری بهینه از توان پژوهشی در کشور به پژوهشگران و استادان آگاه میدان داده و موانع و ناهمواری‌های موجود از سر راه برداشته شود. این امر زمانی محقق خواهد شد که مدیران شهری با تمرکز اجرایی در یک سازمان مشخص از تشست و پراکندگی طرح‌های پژوهشی و صرف هزینه‌های موازی مانع‌تعمیل آوردند و با تعیین اولویت‌های کاربردی به تشخیص استنادان محقق و کارشناسان بان تجربه، از انجام تحقیقات زودرس و خام پرهیز کنند

سهم ۲ درصدی پژوهش از تولید ناخالص داخلی

تحقیقات و فناوری برای احصا و پیگیری تخصیص بودجه‌های پژوهش و فناوری خبر داد و خاطرنشان کرد: در این کمیته، افراد صاحب‌نظر و فعال در حوزه بودجه و مسائل مالی، ماموریت دارند تا بودجه‌های تعیین‌شده در حوزه پژوهش و فناوری را احصا

معاون پژوهشی وزیر علوم از تکلیف برنامه هفتم برای افزایش سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی (سهم دولتی) به ۲ درصد خبر داد و گفت: در برنامه ششم سهم پژوهش از ۰.۰۵ درصد عدول نکرد.

پیمان صالحی در گفت‌وگو با مهر، اظهار کرد: در برنامه ششم توسعه کشور سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی، ۴ درصد پیش‌بینی شده و قرار بود ۲ درصد توسط بخش دولتی و ۲ درصد از سوی بخش خصوصی محقق شود که متاسفانه تحقق نیافت.

معاون پژوهشی وزیر علوم افزود: در کل این دوره شاید سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی از ۰.۰۵ درصد عدول نکرده است. وی بیان کرد: در یکی از بندهای قانونی تاسیس شورای علوم، تحقیقات و فناوری آمده است که شورای عتف آن نهادی است که می‌تواند پیگیری کند که منابع مالی به پژوهش و فناوری اختصاص می‌یابد یا خیر؟ صالحی در ادامه از ایجاد یک کمیته ویژه تحت‌عنوان کمیته مالی در شورای علوم،

و پژوهش پیوند دارند، بهتر از سنجه‌های وابسته به فضای کسب‌وکار و قانون گذاری است.

همچنین، روند جایگاه ایران در ابعاد مختلف نشان می‌دهد که پیشرفت ایران در سال‌های گذشته، در ۲ بعد پیشرفتگی بازار و آثار خلاقانه، چشمگیر بوده و بهترین رتبه‌های ایران در سنجه «ظواهرنامه‌های ثبت علامت تجاری» و «پایین‌ترین رتبه‌ها نیز در سنجه «کیفیت قانون‌گذاری» بوده است.

براساس گزارش شاخص جهانی نوآوری در سال ۲۰۲۲؛ ایران در میان کشورهای منطقه رتبه ششم را پس از کشورهای رژیم اشغالگر قدس، امارات متحده عربی، ترکیه، عربستان سعودی و قطر دارد. ۵ کشور برتر جهان در این گزارش، سوئیس، آمریکا، سوئد، انگلستان و هلند هستند.

جایگاه ایران در شاخص‌های جهانی پژوهش

و اختراعات نو به افراد می‌دهد و این حق برای مدت زمان محدود بهره‌برداری تجاری از اختراع است.

براساس گزارش «سازمان جهانی مالکیت فکری» در سال ۲۰۲۱ دربارۀ تعداد اظهارنامه‌های ثبت اختراع شرکت‌ها در سال ۲۰۲۰ میلادی؛ ایران جایگاه ۲۰ را در میان ۱۳۷ کشور جهان دارد.

این گزارش نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۰ میلادی ایرانی‌ها ۱۱ هزار و ۵۲۰ اظهارنامه ثبت کرده‌اند که ۱۱ هزار و ۳۹۶ اثر از آنها در دفترهای ایرانی ثبت اختراع و ۱۵۴ اثر از آنها در دفترهای کشورهای دیگر ثبت شده، همچنین ۶۳۴ اظهارنامه‌ای که در ایران ثبت شده، مخترعانی داشته که ساکن ایران نبوده‌اند.

براساس این گزارش، ایران از نظر ثبت اظهارنامه اختراع رتبه دوم را در میان کشورهای منطقه دارد.

شاخص جهانی نوآوری

در حوزه فناوری شاخص‌های زیادی که نشان‌دهنده وضعیت کشورهای از نظر فناوری باشند، وجود ندارد و پژوهشگران حوزه سنجش علم و فناوری، به‌دنبال طراحی شاخص‌هایی در این زمینه هستند.

یکی از شاخص‌های کلیدی در رشد و توسعه کشورها، نوآوری است و یکی از گزارش‌های جهانی که با استفاده از شاخص‌ها و معیارهای متفاوت، وضعیت نوآوری در کشورها را موردبررسی و مقایسه قرار

می‌دهد، «شاخص جهانی نوآوری» است.

در گزارش شاخص جهانی نوآوری یا Global Innovation Index-GII فضای نوآوری و برون‌دادهای خلاق کشورها پایش و ارزیابی می‌شود.

در شاخص جهانی نوآوری بیش از ۸۰ سنجه که در ۲۱ شاخص ۷ و بعد تقسیم‌بندی می‌شوند، مورد بررسی قرار می‌گیرند. ۷ بعد کلیدی این گزارش درباره «تهادسازی»، «سرمایه انسانی و پژوهش»، «زیرساخت»، «پیشرفتگی بازار»، «پیچیدگی کسب‌وکار»، «برون‌داد دانش و فناوری» و «آثار خلاقانه» است. این گزارش به‌صورت سالانه توسط سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) و با همکاری دانشگاه آمریکایی «Cornel» و موسسه فرانسوی «INSEAD» منتشر می‌شود.

براساس گزارش شاخص جهانی نوآوری در سال ۲۰۲۲ میلادی؛ ایران در جایگاه ۵۳ جهان قرار گرفته است. در این گزارش، ۱۳۲ کشور ارزیابی و رتبه‌بندی شده‌اند. بررسی این گزارش نشان می‌دهند که جایگاه ایران در سنجه‌های بعد «تهادسازی» پایین‌تر از دیگر ابعاد است و در بعدهایی مانند پیشرفتگی بازار، آثار خلاقانه و برون‌داد دانش و فناوری، بهتر از دیگر ابعاد است.

تحلیل سامانه نما ایراندک در زمینه گزارش شاخص جهانی نوآوری در سال ۲۰۲۲ این است که جایگاه ایران در سنجه‌هایی که به علم

در بررسی وضعیت واردات خودرو مطرح شد

فروش خودرو روی آب!

شروین اشیدری: طی روزهای اخیر صحبت درباره واردات خودرو بالا گرفته است. واردات خودروهای نو با کندی انجام می‌شود و ورود مدل‌های کار کرده هم همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. هفته گذشته نیز داود منظور رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور در همایش اقتصاد ایران گفت: وقتی در داخل کشور ظرفیت تولید ۱.۵ میلیون خودرو وجود دارد اختصاص ۲ تا ۳ میلیارد دلار از منابع ارزی کشور برای واردات خودرو به صلاح کشور نیست. این اظهارات در حالی مطرح شد که همزمان وزیر صمت در حاشیه مراسم پنجاهمین سالگرد تأسیس صندوق ضمانت صادرات ایران، تأکید کرد برنامه‌ریزی‌های لازم در حوزه واردات خودرو انجام شده و نگرانی از اینکه هیچ بخشی از اقتصاد دچار آسیب شود، وجود ندارد. علی‌آبادی همچنین بر تأمین تمام ارز واردات خودرو برقی تأکید کرد و گفت: تا زمانی که ناترازی در تولید خودرو وجود داشته باشد، واردات را مناسب می‌دانیم.

با اینهمه در روزهای گذشته شایعات احتمال توقف واردات خودرو، بر بازار سایه افکنده است. برای بررسی بیشتر این موضوع گفت‌وگویی با مهدی ضیغمی، رئیس سازمان توسعه تجارت و رضا تقی‌پور، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس انجام دادیم. با آنها همراه باشید.

«منظور» نظر شخصی خود را گفته است

کلید طلایی ادامه این روند تأمین ارز است و به همین دلیل نیز همه چیز به برنامه‌ریزی بانک مرکزی برای تأمین ارز بستگی دارد. بنابراین در ۲-۳ هفته طلایی پیش‌رو عملکرد بانک مرکزی برای تأمین و تخصیص ارز، آینده واردات خودرو را نمایان خواهد ساخت.

خبر از کار کرده‌ها نیست!

رئیس سازمان توسعه تجارت در ادامه بحث به واردات خودروهای کار کرده نیز اشاره کرد و گفت: واردات خودروهای کار کرده هنوز روند مشخصی ندارد و برای حل این موضوع باید ابتدا بحث تخصیص ارز تعیین تکلیف شود. با توجه به این موضوع نمی‌توان با قاطعیت درباره سرنوشت واردات این خودروها نظر داد.

ضیغمی با اشاره به واردات خودروهای اقتصادی گفت: خودروهای وارد شده به کشور اقتصادی هستند و این محصولات قیمت‌های ۹ هزار یورویی دارند. اما با توجه به شیوه عرضه و تعرفه و عوارض گمرکی، با قیمت نهایی بالاتر به بازار می‌رسد. درحقیقت سازگار عرضه خودروهای وارداتی، باعث ایجاد چنین قیمت‌هایی شد.

وی با اشاره به اصلاح شیوه عرضه با هدف کاهش قیمت تمام شده این محصولات و تحقق هدف‌گذاری خودروهای اقتصادی گفت: وزارت صمت پیشنهادهایی مبنی بر اصلاح روند واردات و کاهش قیمت تمام شده خودروها، کمتر از نرخ‌های فعلی ارائه داده اما هنوز به نتیجه نرسیده است. ضیغمی در پایان تأکید کرد: خودروی با نرخ کمتر از ۸ هزار یورو در جهان وجود ندارد که بتواند استانداردهای ایران را پاس کند. بنابراین نمی‌توان نرخ کمتری از عدد یاد شده را برای هر خودرو وارداتی در نظر گرفت و برای کاهش قیمت تمام شده خودروهای وارداتی چاره‌ای جز اصلاح روند عرضه و ترخیص نداریم.

رئیس سازمان توسعه تجارت در گفت‌وگو با **سنت** در خصوص صحبت‌های رئیس سازمان برنامه و بودجه درباره واردات خودرو گفت: رئیس سازمان برنامه و بودجه نظر شخصی خود را درباره واردات خودرو اعلام کرده است. واردات خودرو به هیچ وجه متوقف نمی‌شود. برنامه دولت و وزارت صمت، تنظیم بازار خودرو با نگاه حمایت از مصرف‌کنندگان است. بنابراین دولت با قاطعیت از واردات خودرو دفاع می‌کند.

قول مهم بانک مرکزی

مهدی ضیغمی، درباره روند تخصیص ارز واردات خودرو اظهار کرد: حداقل سالی یک میلیارد یورو برای واردات خودرو باید تخصیص داده شود. تا این لحظه بیش از ۳۰۰ میلیون یورو تخصیص ارز برای واردات خودرو عملیاتی شده است. بانک مرکزی نیز قول داده که روند تخصیص ارز را تسریع کند. بدون تسریع این روند تا پایان سال نمی‌توان روی واردات تعداد بالای خودرو حساب باز کرد.

آخرین پیام واردات خودرو در ۱۴۰۲

وی در پاسخ به این‌که از ابتدای سال تا کنون چه تعداد خودرو به کشور وارد شده گفت: تا این لحظه آخرین آمار واردات خودرو به بیش از ۷ هزار و ۵۰۰ دستگاه رسیده است. همچنین در سامانه یکپارچه خودرو نیز تا کنون بیش از ۹ هزار عرضه خودرو انجام شده که البته هنوز بخشی از متقاضیان خرید در محل سامانه، موفق به دریافت خودروهای ثبت‌نامی نشده‌اند. نکته قابل توجه این‌که در فرآیند فروش خودرو از طریق سامانه یکپارچه، تعدادی از خودروهای فروخته شده، هنوز به مرحله ترخیص نرسیده و همچنان بار روی کشتی بوده و عملاً روی آب هستند.

ضیغمی درباره پیش‌بینی روند واردات خودرو گفت: برای امسال واردات ۶۰ هزار دستگاه خودرو هدف‌گذاری شده بود. از این رقم هدف‌گذاری شده تا کنون حدود ۹ هزار خودرو وارد شده که البته حدود هزار و ۵۰۰ خودرو همچنان روی آب بوده و به کشور نرسیده‌اند.

هنوز اقدام جدی در واردات کار کرده‌ها انجام نشد

متعادل شود ناترازی بازار نیز از بین خواهد رفت.

پیش‌بینی روند واردات خودروهای نو

این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در خصوص کندی واردات خودروهای نو اظهار کرد: درباره واردات خودروهای نو با تأخیر چشمگیری مواجه هستیم. بر همین اساس نمایندگان مجلس، هفته گذشته با پیگیری دلایل این تأخیر به کندی در تخصیص ارز رسیدند که ناشی از عملکرد بانک مرکزی است. از سوی دیگر رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرده تا به حال ۶ میلیارد دلار برای خودرو تخصیص داده شده است. بنابراین پیش‌بینی می‌کنیم که سرعت واردات خودرو تا پایان سال بیشتر شود.

چرا خودرو اقتصادی وارد نشد؟

وی در پایان با اشاره به عملیاتی نشدن واردات خودروهای اقتصادی به صمت گفت: هدف‌گذاری، واردات خودروهای اقتصادی بود اما عملاً قیمت تمام‌شده خودروهای وارداتی به بالای یک میلیارد تومان رسید. این روند قیمت‌گذاری با انتقاد مجلس مواجه شد. منتقدان تأکید دارند قرار بود نرخ این خودروها در کلاس مدل‌های اقتصادی و در سطح نرخ کشورهای همسایه باشد. بنابراین این مطالبه از سوی مجلس هم مطرح است و امیدواریم وزارت صمت به این وضعیت سامان دهد.

رضا تقی‌پور، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با **سنت** در رابطه با تأخیر اجرای واردات خودروهای کار کرده گفت: متأسفانه هنوز اقدام جدی در خصوص واردات خودروهای کار کرده صورت نگرفته است. ظاهراً هماهنگی‌های لازم در بخش‌های مختلف دولت صورت نگرفته و آیین‌نامه واردات خودروهای کار کرده هنوز ابلاغ نشده است. به گفته وزیر صمت نیز آیین‌نامه واردات خودروهای کار کرده در دولت تصویب شده و هیات دولت هم باید آن را ابلاغ کند. بنابراین آیین‌نامه در انتظار ابلاغ هیات دولت بوده و پس از ابلاغ مجلس پیگیری اجرای قانون واردات خودروهای کار کرده خواهد بود.

وی با بیان اینکه مشکل اصلی واردات خودرو، مربوط به امور اجرایی است گفت: مجلس نمی‌تواند در جزئیات کار اجرایی دخالت کند. بحث تأمین ارز، خدمات پس از فروش و سایر موارد برعهده دولت است.

واردات خودرو کار کرده حق مردم است

تقی‌پور با تأکید بر واردات خودروی کار کرده گفت: این واردات و استفاده از خودروهای خارجی حق مردم است. برای تحقق این هدف‌گذاری باید نرخ تمام شده خودروهای خارجی در بازار، معادل ریالی نرخ خودرو در منطقه باشد. این درحالی است که قیمت تمام شده این محصولات با اعمال سازگار ترخیص با افزایش قابل توجهی مواجه می‌شود. در صورت اصلاح روند واردات و حذف یا کاهش عوارض واردات، می‌توان به نقطه مطلوب عرضه خودروهای خارجی در پایان رسید. زمانی که عرضه خودرو

سخن پایانی

دارد. حتی درباره واردات خودروهای کار کرده هم آن‌طور که مشخص است یکی از مهم‌ترین چالش‌ها مربوط به تأمین ارز می‌شود. با توجه به این موارد باید منتظر ماند و دید که بانک مرکزی در هفته‌های آینده چه برنامه‌ای برای تخصیص ارز دارد و در ادامه چه اتفاقی برای واردات خودرو خواهد افتاد.

با توجه به افزایش صحبت‌های موافق و مخالف درباره واردات خودرو، احتمال توقف یا کندی واردات در ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ وجود دارد. در این میان مهم‌ترین نکته بحث تخصیص ارز توسط بانک مرکزی است. به‌نوعی می‌توان گفت که زنده ماندن و ادامه واردات خودرو تنها به بحث ارز بستگی

خانه ملت

در واردات خودرو سر مردم بی‌کلاه ماند

روح الله ایزدخواه - عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس: در واردات خودرو فقط منافع باشگاه خودروسازان داخلی مورد توجه قرار می‌گیرد و عملاً سر مردم بی‌کلاه مانده است. در اصل عرضه و تقاضای خودرو باید با یکدیگر سنخیت داشته باشد.

یکی دیگر از اهداف ما برای مطرح کردن طرح واردات خودرو آن بود که انحصار در واردات را از

بین ببریم و اجازه دهیم هر کسی بتواند خودرو وارد کند. هدف دیگر ما آن بود که خودروهای اقتصادی و مورد نیاز عموم مردم وارد کشور شود، چرا که مشکل ما کمبود خودروهای لوکس نیست و تأکید کردیم باید خودروهای اقتصادی و مورد نیاز مردم وارد شود تا مردم توانایی خرید آن را داشته باشند و قدرت خرید آنان هم در این مسئله لحاظ شود. طرح ساماندهی خودرو با رویکردهای مذکور ابتدا در کمیسیون صنایع و معادن و سپس در صحن مجلس به تصویب رسید.

همان موقع مجمع تشخیص مصلحت نظام به آن ایراداتی گرفت و عملاً این مصوبه مجلس در دست انداز افتاد. یکی از ایراداتی که به مصوبه مجلس درباره واردات خودرو گرفته شد مربوط به کمبود ارز بود، این در حالی است که ما گفته بودیم ارز

واردات خودرو را از بین می‌برد، دسترسی عموم مردم به خرید خودروهای وارداتی را از بین می‌برد و باعث گران شدن نرخ خودرو هم می‌شود.

در واقع، مصوبه واردات خودرو به گونه‌ای تنظیم شده است که دوباره منافع باشگاه خودروسازان داخلی تأمین می‌شود. آن چیزی که الان در حوزه واردات خودرو انجام می‌شود، فقط به نفع باشگاه خودروسازان داخلی است که گویا هیچ گاه نمی‌خواهند انحصارشان از بین برود.

ما به دنبال آن بودیم که واردات خودرو با در نظر گرفتن منافع مردم باشد، نه اینکه فقط خودروسازان دیده شوند، اما الان چیزی که برای واردات خودرو تنظیم شده، بیشتر به سمت تحقق منافع باشگاه خودروسازان داخلی تمایل پیدا کرده و عملاً سر مردم بی‌کلاه مانده است که با این وضعیت، دوباره خودروهای لاکچری وارد می‌شود و خودرو گران می‌شود.

با این شرایط، شاهد کاهش نرخ خودروهای داخلی نخواهیم بود. اخذ تعرفه‌های مضاعف برای واردات خودرو را شاهد هستیم، از سوی دیگر واردات خودرو قطره چکانی است و توسط عده‌ای خاص انجام می‌شود که همه این موارد باعث می‌شود حتی اگر واردات خودرو انجام شود، اثری روی تنظیم بازار داخلی نداشته باشد.

تشخیص مصلحت نظام اصلاح شد و آنان گفتند صرفاً شرکت‌های ذی‌صلاح می‌توانند واردات خودرو انجام دهند و صرفاً خودروسازان فعلی این اجازه را پیدا کردند که واردات خودرو انجام دهند که این مسئله هم منجر به انحصار و هم تعارض منافع برای آنان شد، چرا که کسی که خودش خودروساز است، هیچ‌گاه با واردات، انحصار خودش را از بین نمی‌برد. در واقع، مجلس به دنبال آن بود که انحصار در حوزه تولید و واردات خودرو از بین برود، اما بسیاری از این موارد مورد نظر مجلس در مصوبه واردات خودرو رد شد.

مصوبه مجلس برای واردات خودرو چندین بار رفت و برگشت داشت و دستخوش تغییرات زیادی شد. دقیقاً از جایی که مصوبه واردات خودرو از دست مجلس خارج شد و در مجمع و دیگر جاها طراحی شد، عملاً یک قانون دیگر به تصویب رسید و می‌توان گفت مجمع تشخیص مصلحت نظام یک قانون جدید در حوزه خودرو نوشت.

بر اساس مصوبه مجلس قرار بود کسری خودرو مورد نیاز از طریق واردات تأمین شود، اما آن را حذف کردند و عملاً آن چیزی که تحت عنوان واردات خودرو تنظیم شده است، کارکرد مناسبی ندارد. در نظر گرفتن تعرفه‌های گمرکی بالا برای واردات خودرو را هم شاهد هستیم که این مسئله، رقابت‌پذیری

صنعت از جایگاه تحقیق و توسعه در خودروسازی گزارش می دهد

غفلت از پژوهش در صنعت خودرو

پژوهش نه تنها در صنعت خودرو، بلکه در تمام صنایع باید اولویت نخست کشور باشد. البته در صنعت خودرو، به بهانه اینکه وضعیت آشفته این صنعت در چند سال اخیر، توان و زمانی برای متولیان امر در راستای پرداختن به پژوهش نمی گذارد، این امر به فراموشی سپرده شده که البته پذیرفته نیست. صنعت در هر شرایطی باید دست در دست علم روز پیش برود. در حالی واحدهای تحقیق و توسعه در صنعت خودرو ما در سکوت و بی انگیزگی روزگار می گذرانند که از یک سو افسران توانمندی دارند که به معنای واقعی پژوهشگر هستند و از سوی دیگر، متولیان امر مدام از اتفاق های جدید در صنعت خودرو می گویند که لاجرم از جاده تحقیق و توسعه می گذرد. اما کارشناسان کم و کیف تحقیق و توسعه در صنعت خودرو کشور را جویا شده که در ادامه می خوانید.

شهاب صناعی
editor@smtnews.ir

در قرن بیست و یکم، صنعت خودرو بدون تحقیق و توسعه بی معناست. هر خودروساز و قطعه سازی که روی توسعه کار نکند، قطعاً رو به نابودی حرکت می کند. تحقیق و توسعه یک مفهوم عام دارد و فقط مربوط به کارهای مهندسی نیست. مسائل مدیریتی، بازرگانی، اقتصادی و بازاریابی و فروش... هم نیازمند تحقیق هستند و بدون توسعه روش های مربوط، امکان ادامه حیات و فعالیت در بازارهای رقابتی وجود ندارد. البته وجود تحقیق و توسعه فقط شرط لازم حیات است و نه شرط کافی، چراکه تحقیقات و به طور خاص توسعه فناوری نیازمند صرف هزینه بسیار بالاست که فقط در مقیاس بالای تولید قابلیت سرشکن شدن و اقتصادی است. خودروسازهای جهان، رقمی بین ۳ تا ۶ درصد فروش خود را صرف تحقیق و توسعه می کنند. به همین دلیل، خودروسازها روش های مختلفی را پیاده کرده اند تا این هزینه ها سرشکن شوند. یکی از مهم ترین این روش ها، استفاده از مفهوم پلتفرم مشترک در کنار ادغام است. ادغام، پیشینه ای ۱۰۰ ساله دارد. به طور خاص در دهه های ۷۰ و ۸۰ میلادی ادغام های گسترده ای در صنعت خودرو به وقوع پیوست، به گونه ای که در حال حاضر فقط حدود ۱۴ گروه صنعتی بزرگ وجود دارد که خودروسازها را در سراسر جهان مدیریت می کنند. البته در قرن بیست و یکم به دلیل افزایش فشار رقابت اثر خواسته های مشتری، ادغام ها به سمت ابرادغام پیش رفت. به این معنا که خودروسازان بزرگ بقای خود را در گرو تولید بالاتر از ۵ میلیون خودرو در سال می بینند و برای این منظور با رقابتی بزرگ خود متحد می شوند. این استراتژی درباره قطعه سازان هم وجود دارد. در حال حاضر این قطعه سازان بزرگ و اصطلاحاً رده یک ها هستند که با خودروسازان در ارتباط هستند و قطعه سازان بزرگ هزینه های تحقیق و توسعه را می پردازند.

در ایران هم سال هاست خودروسازی به دنبال تحول است. سیاست گذاران، سرمایه گذاران، کارآفرینان و مدیران صنعتی با اعتقاد به تولید بومی و توسعه صنعتی طی این سال ها همواره تلاش کرده اند، صنعتی بالنده و رقابت پذیر ایجاد کنند و برای این منظور انواع نظریه های مدیریتی، فناوری و خطوط تولید را در حد امکان به کار گرفته اند. اما متأسفانه ارتباط صنعت و دانشگاه شکل نگرفته است. ارتباط صنعت و دانشگاه در گام نخست نیازمند صنعتی است که امکان بقا بدون پذیرش هزینه ها و ریسک تحقیق و توسعه و پژوهش اصیل را ندارد. از سویی حجم بازاری که در اختیار دارد باید بتواند جریان هزینه های تحقیق و توسعه را بکند. متأسفانه سیاستمداران در ایران با تفکرات متناقض و غیر منسجم خود، صنعت خودرو (خودروسازان و قطعه سازان) را به گونه ای گسترش داده اند که امروز ۳۰ خودروسازی و ۶۰۰ قطعه ساز صنعتی فعال داریم که همگی زیر مقیاس های اقتصادی تولید می کنند و حتی در کپی کاری هم بعضاً هزینه هایشان از خارجی ها بیشتر است.

البته بناوجه به تعدد تولیدکنندگان هیچ رقابت واقعی بین آنها شکل نگرفته است. در نهایت هم خودروسازان دو راه بیشتر پیش رو ندارند؛ یا مونتاژ کار بوده و بخشی از کارخانه تولیدی یک خودروساز صاحب نام باشند، کاری که همان ۲۸ خودروساز بخش خصوصی انجام می دادند و تا قبل از تحریم های جدید بسیار سودآور بودند، یا باید یک خودرو آماده را برای مدت زیادی تولید کنند که قالب سازی و ابزار سازی آن برای قطعه ساز به صرفه باشد، کاری که دو خودروساز بزرگ عمده انجام داده اند و البته هیچ گاه سود زیادی کسب نکرده و در بیشتر موارد آن را زیانده بودند. هر وقت هم به نوآوری نیاز بود، دوباره دست به دامان خارجی ها می شدند. در چنین شرایطی، تحقیقات اصیل که معمولاً از سوی دانشگاه ها قابل انجام است، اصولاً مورد نیاز نیست. البته مهندسی معکوس هم نیازمند تحقیق و توسعه است، اما بیشتر از نوع تحقیق در عملیات، کاری که هر مهندس صناعی به خوبی آن را در دانشگاه می آموزد و در صنعت به کار می برد. پس نیازی به تحقیقات دانشگاهی نیست. در معدود مواردی که تحقیقات دانشگاهی مورد نیاز است، معمولاً چون هزینه و زمان انجام تحقیق زیاد است، صنعت تحمل ندارد و همیشه یک خدمت دهنده خارجی وجود دارد که همان کار را ارزان تر و سریع تر انجام دهد. بنابراین در این رقابت نابرابر و بی منطق، دانشگاه ها بازنده می شوند. تجربه من نشان داده که عمده کارهای دانشگاهی انجام شده در صنعت یا برای نمایش بوده است یا در نهایت برای شناخت موضوع، بعداً بتوانند در خرید، بهتر عمل کنند. در جایی هم که به معنای واقعی تحقیقات پیشرفته لازم بود است، خود صنعت نسبت به تأسیس مرکز یا شرکت اقدام کرده و دانشگاهیان را در آن به استخدام درآورده است. بنابراین جریان واقعی انرژی جوانان در کنار دانش استادان، به سمت توسعه نبوده است. در بهترین شرایط، یک جریان موفق برقرار شده و افراد وارد صنعت شده اند و دوباره مسیر بسته می شود و صنعت می ماند و آب را کد.

منابع دیگر در ارتباط صنعت و دانشگاه، نبود تجهیزات لازم برای تحقیقات است. صنعت خودرو نیازمند تجهیزات بسیار گران قیمت برای تحقیقات است. این تجهیزات نه تنها گران هستند، بلکه بکارگیری آنها نیز هزینه بالایی دارد. به همان دلایلی هم معمولاً به نیاز نمی رسند که بخواهند کار تحقیقاتی تعریف کنند. اگر هم به یک نیاز واقعی برسند، وسایل مربوط در ایران وجود ندارد و در نتیجه دوباره به خارج وابسته می شود. این حالت هم معمولاً صنعت این موضوع را فرصتی برای امتیاز دادن به کارکنان خود می داند و امکان ندارد چند استاد دانشگاه را حمایت کرده تا آن کار را اصولی تر و مبنایی تر در خارج از کشور انجام دهند.

کشور بعدی، ریسک توسعه فناوری در صنعت خودرو است که در حالت توسعه اصیل، بسیار بالاست. نظامی در ایران برای بیمه کردن این ریسک وجود ندارد، به طور مشخص، وقتی دانشگاهی می خواهد یک تحقیق اصیل و واقعی را انجام دهد، اگر یک میلیارد تومان هزینه داشته باشد، اگر اشتباه شود، می تواند صدها میلیارد تومان خسارت به صنعت وارد کند. حال فرض کنید در یک قرارداد تحقیقاتی، از یک دانشگاهی یا دانشگاه بخواهند این ریسک را ضمانت کند. ریسکی که می تواند از ارزش کل مایملک آن دانشگاه بیشتر باشد. در چنین حالتی، نه دانشگاهی حاضر است چنین ریسکی را بپذیرد و نه صنعتگر. در نتیجه در بهترین شرایط می شود همین که می بینید؛ یعنی روند بی درسر کپی کاری و مونتاژ کاری.

تحقیق و توسعه در اولویت خودروسازی ها نیست

سعید مدنی، کارشناس صنعت خودرو درباره وضعیت تحقیق و توسعه در صنعت خودرو به **سنت** اظهار کرد: واقعیت این است که صنعت خودرو در حال حاضر با وجود پیگیری های وزیر صمت و متولیان امر، حال و روز خوشی ندارد. در این شرایط، بیشتر انرژی وقت فعالان این صنعت صرف حفظ صنعت خودرو و وضعیت موجود آن است. هنوز هم نتوانسته اند این صنعت را به یک ثبات نسبی برسانند تا با کمی فراخ بال بتوانند به پژوهش در صنعت خودرو بپردازند. البته خودروسازی های ما نیروهای توانمندی در اختیار دارند و اگر فضای مناسبی در اختیار آنها قرار بگیرد می توانند کارهای زیادی در صنعت خودرو انجام دهند، اگرچه بدون برقراری ارتباطات جهانی و اعمال فشار تحریم ها، بسیار سخت است. در نهایت اینکه تا تعاملات بین المللی ما گسترده نشود، توسعه در صنعت خودرو رخ نخواهد داد.

مدنی ادامه داد: صنعت خودرو به صنایع گوناگون وابسته بوده و نیازمند همکاری با بخش های گوناگون است که در این بخش به دلیل مشکلاتی در برقراری ارتباطات بین المللی، نمی توانیم ورود کنیم. در مقابل بخش خصوصی هم بیشتر به دنبال سودبردن است و مسیری را انتخاب می کند که به سود بیشتری ختم شود. صنعت صنعت خودرو در کشور ما ناپایدار است و دولت هم تقریباً در تمام امور صنعت خودرو دخالت می کند که این رویکرد باعث شده انگیزه های برای توسعه و تحقیق در صنعت خودرو وجود نداشته باشد. چون کارهای پژوهشی زمانبر است تا به نتیجه برسد؛ بنابراین باید شرایط به گونه ای باشد که خودروسازی ها با خیال آسوده بتوانند به آن بپردازند.

فره آن توانمندی داریم

کارشناس حوزه خودرو با اشاره به اینکه در حال حاضر خودروسازان مبلغ زیادی به قطعه سازان، بانک ها و... بدهکار هستند، گفت: صنعت خودرو در شرایط کنونی در بهترین حالت با ۶۰ تا ۷۰ درصد ظرفیت اصلی خود فعالیت می کند. ظرفیت صنعت خودرو ما سالانه تولید یک میلیون و ۸۰۰ هزار دستگاه خودرو است، اما عملاً در سالی جاری شاید به تولید یک میلیون و ۲۰۰ هزار خودرو هم نرسد. وقتی صنعت خودرو در بخش های گوناگون درگیر مشکلات و چالش های

ریز و درشت است، دیگر فرصتی برای پژوهش باقی نمی ماند. البته با تمام این سختی ها در خودروسازی ها گام شاهد اتفاقاتی هستیم که به همت نیروهای است که توانمند بوده و در بخش های فنی و مهندسی مشغول به فعالیت هستند. این افراد توانمند برای اینکه بتوانند در بخش تحقیق و توسعه به معنای واقعی اتفاق هایی را رقم بزنند، نیاز به پشتیبانی دارند که به واسطه شرایط آشفته صنعت خودرو به شکل مناسب انجام نمی شود.

مدنی افزود: برای انجام هر کاری باید انگیزه های وجود داشته باشد. یکی از مواردی که برای ورود به مرحله پژوهش و تحقیق و توسعه محصول انگیزه ایجاد می کند، تولید صادرات محور است. وقتی فضا بسته است و رقابتی نیست، صنعت رشد نخواهد کرد. اگر تولیدات ما در صنعت خودرو صادرات محور باشد و برای عرضه در بازارهای جهانی تولید کنیم، به طبع باید با دانش و تکنولوژی روز پیش برویم. در یک صنعت، حلقه های گوناگونی وجود دارند که با هم در ارتباط هستند. بوجه باشد، تحقیق و توسعه هم انجام دهیم، اما تعاملات و ارتباطات ما برقرار نباشد، در نهایت به نتیجه دلخواه نمی رسیم. البته خودروسازها به نحوی می توانند در بخش تحقیق و توسعه به توان خودشان متکی باشند و قدری از وابستگی به شرکت های بزرگ خودروسازی خارج کنند، اما باید با بقیه شرکت های خودروساز و قطعه سازان ارتباط داشته باشند. وی ادامه داد: تومی که در اقتصاد وجود دارد و قیمت تمام شده محصولات ما بالا برده و از حالت رقابتی خارج کرده است، در کنار نبود ارتباطات بین المللی، این خطر وجود دارد که صرفاً به مونتاژ کار تبدیل شویم. موضوعی که در حال حاضر هم به نوعی شاهد آن هستیم. در این صورت در صنعت خودرو که کارشناس نخواهیم رسید و چون برنامه خاصی برای ساخت داخل نداریم به طبع توسعه ای هم اتفاق نخواهد افتاد.

جای خالی پژوهش واقعی در صنعت خودرو

مدنی در ادامه گفت: در حال حاضر نگرانی که درباره صنعت خودرو کشور وجود دارد این است که متأسفانه مشکلات سیاسی، عدم امکان صادرات محصولات تولید داخل، پایین بودن میزان تولید و... صرفاً به سمت واردات خودرو کامل یا سی کی دی سوق پیدا کنیم و کم کم صنعت خودرو ما کارگر خودروسازی های دیگر شود. این

تحقیق و توسعه حرف اول صنعت خودرو

به این برمی گردد که باید نخست کیفیت قطعات و دیگر کیفیت مونتاژ لحاظ شود. اگر قطعه کیفیت مناسبی نداشته باشد محصول نهایی کیفیت لازم را نخواهد داشت. در بحث مونتاژ هم اگر درست عمل نشود، همین طور است. اگر در هر دو بخش مشکل داشته باشیم، در نهایت وضعیت فعلی صنعت خودرو و کیفیت محصولات رقم خواهد خورد.

وی افزود: از سوی دیگر، سخنانی که درباره مدل خودروها و ارتقای کیفی قطعات مطرح می شود اینکه چرا کیفیت محصولات متناسب با استانداردهای روز جهان در حوزه صنعت خودرو نیست، عنوان می کنند که این موضوع به مدل خودرو برمی گردد و تا زمانی که خودرویی مربوط به ۳ دهه قبل است، نمی توان انتظار داشت کیفیت قطعات یا خودرو افزایش یابد، نوعی بهانه آوردن است.

رزمخواه در ادامه خاطر نشان کرد: نمونه وارداتی برخی مدل های قدیمی که در حال حاضر در کشور تولید می شوند، بسیار با کیفیت تر از نوع داخلی آن است. به چند دلیل، دانش تولید قطعات در ایران هنوز به سطح بین المللی نرسیده و قطعه سازان داخلی باید بپذیرند که در دانش فنی استفاده از ماشین آلات پیشرفته در مقیاس اقتصادی تولید، ضعف دارند. اگر بخواهیم قطعه های با کیفیت و نرخ مناسب تولید و عرضه کنیم باید دانش فنی مناسب را در اختیار داشته و مجهز به ماشین آلات و تجهیزات پیشرفته باشیم. سرمایه گذاری سنگین نیاز است و البته باید مراکز تحقیق و توسعه پیشرفته هم فعالیت داشته باشند. پول نیاز است و در اندازه هایی که امروز بیشتر واحدهای قطعه سازی ما هستند، پاسخگو بسیاری

از این موارد نیست. برای همین مسئله است که تأکید داشتیم و دارم که ادغام باید در قطعه سازی انجام شود. واحدها باید در هم ادغام شوند تا توان مالی آنها بالا رفته و بتوانند روی دانش فنی و ماشین آلات سرمایه گذاری و در نهایت هم محصول با کیفیتی تولید کنند. در ادامه، رقابت با تولیدکنندگان میلیونی در جهان است که در شیوه های تولید ما را راهنمایی کند.

وی در پایان گفت: چالش موجود در صنعت خودرو اینکه این صنعت با روندی کند به سوی فناوری حرکت می کند به دولتی بودن کارخانجات خودروسازی برمی گردد. در این شرایط، حس رقابت وجود ندارد و انحصار حاکم است؛ بنابراین انگیزه لازم برای تولید محصول با کیفیت با توجه به فناوری جهانی را ندارد.

در حالی که بخش خصوصی دل نگرانی زیادی برای حفظ مشتری و سودآور بودن تولید دارد، در حوزه کیفیت تمام تلاش خود را به کار می گیرد که در فضای رقابتی بتواند به حیات خود ادامه دهد. اما فرآیند دولتی بودن در صنعتی مانند صنعت خودرو باعث شده دولت در هر شرایطی اجازه ندهد، تولید متوقف شود، حتی اگر تولید سودده نباشد یا توان رقابت با محصولات مشابه خود را نداشته باشد. لذا ضروری است در حوزه ساختار صنعت خودرو اصلاحات اساسی انجام شود تا تحقیق و توسعه حرف اول و آخر را در تولید و کیفیت محصولات بزند.

سخن پایانی

توسعه دور شده ایم. در این شرایط دولت باید برنامه ریزی شده به صنعت خودرو و توسعه آن ورود کند تا پژوهش جایگاه واقعی خود را بیابد.

بنا بر این گزارش، کارشناسان معتقدند در صنعت خودرو ما پژوهش به محار رفته و به واسطه مشکلات و اولویتهای مهم تر از داشتن فعالیت های پژوهشی به معنای واقعی و به عنوان سراغ از

زنگ تعطیلی معدن در مجلس

مسئولیت مجلس، به عنوان نهاد قانون گذار، برای بسترسازی و کمک به رشد و توسعه بخش معدن مسئولیتی سنگین است. نمایندگان منتخب ملت در این نهاد قانون گذاری وظیفه دارند مسیر قطار اقتصادی را ریل گذاری کنند تا در جهت منافع مردم حرکت کند و پیش برود. بنابراین باید ارتباط خوب و مناسبی را با بخش معدن داشته باشند. امروزه در حالی مجلس یازدهم آخرین روزهای خود را پشت سر می گذارد که ارزیابی ها نشان می دهد مجلس فعلی طی حدود چهار سال گذشته نتوانسته است راهبرد مشخصی را در بخش معدن و صنایع معدنی تعریف کند. گواه این مدعی انتظار طولانی مدت برای تعیین تکلیف اصلاحیه قانون معدن است. در گزارش امروز **سنت** نگاهی داریم به انتظاراتی که مجلس در پروردن آن ناکام ماند.

عکس: آیدیا خبری

از معارض محلی تا فرسودگی ماشین آلات

یک کارشناس بخش معدن گفت: با وجود ظرفیت بالای معدنی کشور و برخورداری از فلزات و عناصر با ارزش، اما مجموعه چالش هایی در این حوزه وجود دارد که در نهایت جذابیت سرمایه گذاری و فعالیت در این بخش را کاهش داده است. به گزارش معدن ۲۴، محسن همتی گفت: خوشبختانه در کشور شاهد اتفاقاتی هستیم و هر از گاهی شاهدیم که مباحث مربوط به عناصری همچون لیتیوم، روبیدیوم، وانادیوم و... پررنگ می شود، هر چند خلأ و مشکل فراوری همچنان وجود دارد. این کارشناس بخش معدن ادامه داد: به طور مثال شاهدیم برخی کارخانجات به دلیل کمبود ضایعات آهن، به سراغ ذخایر کم عیار آهن رفته اند، اما در همین هنگام به ذخایر لیتیوم، وانادیوم و... رسیده اند.

وی تصریح کرد: اینها شرایطی است که به ویژه می تواند برای شرکت های دانش بنیان ایجاد فرصت کند و در این راستا نیازمند تبلیغات پر رنگ رسانه ای نیز هستیم.

همتی در ادامه به برخی مشکلات و چالش های پیش روی بخش معدن کشور اشاره کرد و گفت: مشکلات موجود سبب شده تا جذابیت این بخش نزد سرمایه گذار بخش خصوصی کاهش یابد و کمتر شاهد حضور سرمایه گذاران در بخش دیرباز معدن باشیم. وی اضافه کرد: اکنون شاهدیم عمده معدنکاری در کشور از سوی هلدینگ های بزرگ خصوصی یا در نهایت بخش خصوصی که از دیرباز در این حوزه حضور داشته و شاید طی چند نسل فعالیتی جز این نداشته است، انجام می شود. زیرا مشکلات موجود جذابیت چندانی برای حضور سرمایه گذاران باقی نگذاشته است.

این کارشناس بخش معدن خاطر نشان کرد: ضعف در فرآوری، سنتی بودن تجهیزات فرآوری، ممنوعیت خام فروشی، ضعف در موضوع آنالیز (به طوری که انواع مختلفی از فلزات با ارزش در کشور وجود دارد، اما آنالیز آنها از سوی آزمایشگاه ها به راحتی امکان پذیر نیست)، همچنین ضعف در تامین زیرساخت ها از سوی دولت، معارضات محلی و فرسودگی ماشین آلات، از جمله چالش های مهمی است که در نهایت جذابیت سرمایه گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی را کاهش می دهد.

زیرساخت تامین نمی شود
وی اظهار کرد: با اینکه دولت سهم حقوق دولتی خود را از این بخش می گیرد، اما در مقابل بخش معدن از دولت مطالباتی به ویژه در موضوع تامین زیرساخت ها

توسعه صنایع معدنی یکبار چه نیست

از جمله وزارت اقتصاد و حتی کار و تامین اجتماعی هم در گیر بخش معدن هستند و هم مباحث گمرکی را پیگیری می کنند و هم روی بخش صادرات کار می کنند و اینکه ما چطور می توانیم همه اینها را سر و سامان بدهیم، خود سوال بزرگی است که اتفاق می آید هر چه زودتر تعیین تکلیف شود. مجلس شورای اسلامی روی این موضوع تمرکز کند تا یک بار برای همیشه بخش معدن را بتوانیم نجات دهیم.

داستان آزاردهنده حقوق دولتی

وی در پاسخ به این سوال که معضله هایی که معدن با آن دست و پنجه نرم می کند، چیست، گفت: حقوق دولتی را در نظر بگیریم، هر سال به صورت بی رویه ای از سمت مجلس پیشنهادهای بسیار عجیبی را به عنوان سهم حقوق دولتی معادن در بودجه مطرح می کنند که اصلا به هیچ عنوان با شرایط واقعی معادن همخوانی ندارد. آنگاه هنوز به اعتراض این موضوع رسیدگی نشده، رقم دو برابری یا چهار برابری برای سال آینده از مطرح می کنند! هنوز به اعتراض آن رسیدگی نشده، دوباره یک عدد چهار برابری برای سه سال بعدش مطرح می کنند! این نشان می دهد که دوستان ما گویا خیلی در داستان های واقعی کف معدن نیستند.

فشار کسری بودجه به معادن

وی در پاسخ به این سوال که آیا می توان کسری بودجه را از این طریق تامین کرد؟ گفت: تا به حال چه کسی بررسی کرده است که بخشنامه ها و دستورالعمل هایی که ظرف دو سه سال گذشته در بخش معدن (یا مجلسی ها) تحمیل کردند یا خود دولت گرفته صادر شده نتایجش چه بوده باید هم آثار مثبت و هم منفی اش بررسی شود تا ببینیم باز خورد آن در وضعیت اقتصاد کشور و در بازار چه بوده است. کسی متأسفانه مراجعه نمی کند؛ یعنی دستور را می دهند اما اینکه چه نتیجه ای دارد را کسی حاضر نیست مسئولیتش را برعهده بگیرد.

بهرام شاه ویسی کارشناس معدن به از هم گسیختگی این بخش اشاره کرد و گفت: در موضوع معادن، سازمان زمین شناسی کار می کند، جایی دیگر ایمنیدرود ورود پیدا می کند، در جای بعدی سازمان انرژی اتمی کار می کند، یک جا شرکت های خصوصی وارد می شوند، نیروهای مسلح، وزارت نفت و شرکت ملی گاز کار می کنند و این زنجیره به همین شکل امتداد می یابد.

به گزارش **سنت**، شاه ویسی با اشاره به اینکه این رویه درخور شرایط معدنی کشور نیست، گفت: کمتر دیده شده است که یک سیاست کلان کلی در بخش معدن در جهت حفظ و توسعه معدن شکل بگیرد، البته به شرطی که از این شرایط و منافی که معدن ایجاد می کنند، هم معدن دار و هم بهره بردار و در عین حال کل ملت و کشور منتفع شوند! اساسا هر رویه، روند، فعل و کار مثبتی هم که تا به حال انجام شده به دلیل تکمیریتها یا تک تصمیم هایی بوده که در یک مقطعی انجام شده، بعد از آن هم برای ادامه این روند متأسفانه سیاست ادامه داری شکل نگرفته است.

تصمیم به بیانه تنظیم

وی در ارتباط با تصمیمات اتخاذ شده کلی در حوزه معدن می گوید: ما با تصمیماتی از سوی مسئولان و با یکسری سیاست هایی طی سالیان گذشته (این اصلا ربطی به امسال و اکنون ندارد) در ارتباط بوده ایم که همه این تصمیمات مسکن بودند و در واقع مسکن های زودگذری بودند که در شعار و سرتیتر تمامی این سیاست ها هم نام «تنظیم بازار» به چشم می خورد؛ به این معنا که هر کسی می آمد راجع به معدن صحبت می کرده، فقط یک موضوع در ذهنش بوده که ما آمده ایم بازار را تنظیم کنیم! قیمت ها را متعادل کنیم! یا می خواهیم مواد اولیه صنایع مان را تامین کنیم.

تعدد متولی و تکثر تصمیمات

شاه ویسی گفت: در حال حاضر علاوه بر صمت، چند وزارتخانه دیگر

عکس: آیدیا خبری

دارد که تامین نمی شود. همتی با تاکید بر اینکه به معدنکاری یک بنگاه دیربازده است که البته بخشی از دیربازدهی آن به مشکلات سرمایه گذاری و ماشین آلات باز می گردد، گفت: این مسائل برای مردم و ساکنان حاضر در مناطق معدنی کشور به خوبی تشریح نمی شود و به همین سبب به معارضات محلی معدن تبدیل می شوند و در ادامه همین مسئله سبب تعطیلی معدن می شود. در این زمینه انتظار می رود دولت به ایفای بهتر نقش خود بپردازد.

وی افزود: در برخی مناطق روستایی شاهدیم، حضور ماشین آلات سنگین معدنی سبب تخریب زیرساخت ها به ویژه جاده های روستایی شده است، اما کسی در این زمینه ورود نکرده و فعالیتی نمی کند.

این کارشناس بخش معدن با اشاره به فرسودگی ناوگان ماشین آلات معدنی، تصریح کرد: همین مسئله سبب افزایش نرخ تمام شده محصولات و کاهش تناژ تولید می شود، در حالی که واردات ماشین آلات معدنی با دشواری های خاص خود همراه است و امکان ورود ماشین آلات نو و صفر کیلومتر وجود ندارد.

سخن پایانی

یکی دیگر از اقدامات بی سرانجام مجلس یازدهم در حوزه معدن، علاوه بر اصلاح قانون معدن، تفکیک وزارت صمت بود. کلیات این لایحه پس از ۴ سال پیگیری و اصرار دولت های دوازدهم و سیزدهم برای تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت، در ۲۵ تیر ماه امسال مورد موافقت مجلس یازدهم قرار گرفت اما چندی پیش نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی درخواست برخی از نمایندگان برای مسکوت ماندن گزارش کمیسیون اجتماعی پیرامون لایحه دوفوریتی تشکیل وزارت بازرگانی را بررسی و در نهایت با درخواست مسکوت ماندن این لایحه به مدت ۶ ماه موافقت کردند.

محورهای کنفرانس

- فرآیندهای کوره قوس الکتریکی
- فرآیندهای متالورژی ثانویه
- ریخته گری و انجماد محصولات ریخته گری مداوم
- بازیافت حرارت
- افزایش بهره وری و بهینه سازی فرآیندهای فولادسازی و ریخته گری مداوم
- شبیه سازی و کنترل فرآیندها
- انقلاب صنعتی چهارم
- تکنولوژی های نوظهور در فولادسازی و ریخته گری مداوم
- محیط زیست و پایداری

38 days before the event

ICSC 2024

3rd International Conference on Steelmaking & Continuous Casting (ICSC2024)

۳۸ روز مانده به برگزاری

سومین کنفرانس بین المللی فولادسازی و ریخته گری مداوم

۳ و ۴ بهمن ماه ۱۴۰۲

هرمزگان، بندرعباس، شرکت فولاد هرمزگان

وبسایت: www.hosco.ir

ایمیل: icsc@hosco.ir

شماره دبیرخانه: ۰۷۶-۳۱۰۱۶۰۰۲

آدرس دبیرخانه: بندرعباس، پارک علم و فناوری هرمزگان، طبقه ۶

کسب اطلاعات بیشتر: ۰۹۳۷۷۳۱۷۳۹۷

آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۰۹/۲۰ املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی امل مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلاعراض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می گردد:

۱- املاک متقاضیان واقع در بخش سه ثبت امل - دهستان دشت سر ۱۴- اصلی (قره رشکلا و گاوژن کلا و اسپهارین)

۲۴۰۸ فرعی آقای نعمتاله اسفندیار در ششداگ یک قطعه زمین با

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۹/۲۵

تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۱۰/۰۹

ساختمان احدائی به مساحت ۱۶۰۸۸ مترمربع خریداری شده بلاواسطه از امیر صادقی و مع الواسطه از غلام حسین زاده و مالک رسمی بنیاد علوی پابلسر.

لذا به موجب ماده ۳- قلمون و ماده ۱۲- قلمون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۲- این نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کنترال انتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات المالی تا در صورتی که تشخیص ذیقن به آرای اعلام شده

اعراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی در روستاها از طریق المالی در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض میادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موقوف به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض، گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نگردد اداره ثبت میادرت

حسن صالحی، اداره ثبت اسناد و املاک شیرستان امل

آگهی رای عدم افراز

عملیات ثبتی وفق مقررات ادامه خواهد یافت.

هادی ریحانی، رئیس ثبت اسناد و املاک منطقه شش مشهد

مرجع رسیدگی اداره ثبت اسناد و املاک منطقه ۶ مشهد

در تاریخ ۱۴۰۲/۸/۲۲ در خصوص درخواست مرتضی عباسی حسین آباد مبنی بر افراز: ۱۸۳ فرعی از ۱۸۳ اصلی بخش ۱۰ مشهد که با توجه به گزارش نماینده منتخب به شرح ذیل تصمیم اتخاذ گردید:

گردشکار: برابری سیستم جامع املاک کشوری و سوابق موجود در پرونده ثبتی، سه دانگ مشاع از شش دانگ پلاک فوق الذکر، سند مالکیت به شماره اچپی ۴۴۲۱۲۸ به متقاضی آقای مرتضی عباسی حسین آباد صادر و تسلیم گردیده است و سه دانگ مشاع دیگر به نام میتو امینی و غلامرضا حجتی باسویه می باشد و

پلاک در رهن و بازداشت نمی باشد و عملیات ثبتی خاتمه یافته و فاقد سند مالکیت معارض است و متقاضی برابر درخواست وارده ۱۴۰۲/۸/۲۰ مورخه ۱۴۰۲/۸/۱۷ تقاضای افراز سهم مالکیت مشاعی خود از پلاک مذکور را نموده است که شهرداری محترم منطقه ۹ مشهد برابر نامه ۹/۱۴۰۲/۲۷۶۰۸ مورخه ۱۴۰۲/۸/۱۵ اعلام نموده که با توجه به مساحت پلاک قابلیت افراز ندارد و برابر دستور مرقومه در ذیل گزارش به شماره ثبت وارده ۴۱۲۸۲ مورخه ۱۴۰۲/۸/۲۲

به شرح ذیل اتخاذ تصمیم و اعلام نظر می گردد.

نماینده ثبت: علی اصغر محمدزاد

نقشه بردار ثبت: سیدمحمد میرشقیعی

مالک: مرتضی عباسی حسین آباد

در خصوص درخواست آقای مرتضی عباسی حسین آباد فرزند علی مینتی بر افراز مقدار سه دانگ مشاع از شش دانگ یک باب منزل به مساحت ۲۲۲/۷۵ مترمربع دارای پلاک ثبتی ۷۱۸۰ فرعی از ۷۰۸۴ فرعی از پلاک ۱۸۳- اصلی بخش ۱۰ مشهد به بیوست یک نسخه از تصمیم این اداره مبنی بر رد تقاضای نامبرده به بیوست آگهی می گردد و طبق اعلام متقاضی افراز مبنی بر عدم دسترسی به آدرس آقای غلامرضا حجتی نوق فرزند علی و خاتم میتو امینی فرزند اصغر مالکین مشاعی پلاک مذکور رای عدم افراز آگهی می گردد لذا چنانچه هر کدام از مالکین مشاعی پلاک مذکور به نظر به و تصمیم این اداره اعتراض دارند می توانند طی مدت روز پس از انتشار آگهی به دادگاه صالحه شهرستان مراجعه نموده و گواهی مربوطه را به این اداره ارائه نمایند بدینوسیله است بعد از مهلت مقرر

هادی ریحانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک منطقه ۶ مشهد

نیروی انسانی
ستون توسعه معدنمحمد رضا بهرامن
رئیس خانه معدن ایران

در برنامه هفتم توسعه برای بخش معدن رشدی ۱۳ درصدی پیش‌بینی شده است و این برنامه زمانی اتفاق می‌افتد که جدا از تامین تجهیزات و ماشین‌آلات و زیرساخت‌ها، منابع انسانی پرورش یافته و زبدهای هم در کنارمان داشته باشیم. به عبارت دیگر، یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازها در بخش معدن این است که منابع انسانی توانمند تامین باشد.

پس باید از دوران متوسطه پرورش منابع انسانی را آغاز کنیم، زیرا در همه بخش‌ها با کمبود مواجهیم و اگر کار به همین منوال پیش برود، در این زمینه به شدت دچار مشکل می‌شویم.

باید عزم و اراده‌ای جدی برای تربیت آنها وجود داشته باشد و سازمان توسعه در اینجا می‌تواند نقش بسیار پررنگی داشته باشد و علاوه بر برنامه‌ریزی‌های درازمدت، برنامه‌هایی کوتاه‌مدت هم تعریف و اگر می‌خواهیم در بخش معدن رشد کنیم، این موضوع اجتناب‌ناپذیر است، زیرا یکی از مزایای کشور ما بخش صنعت معدنکاری است. علت این است که ساختار زمین‌شناسی ما اجازه می‌دهد که در این حوزه فعالیت‌های خودمان را توسعه دهیم.

سرمایه‌گذاری در این بخش یکی از مسائلی و مواردی است که باید مدنظر قرار گیرد و معاونت امور معدنی و فرآوری مواد به‌عنوان متولی بخش معدن به‌خوبی و درستی این ضرورت را شناخته و بر این باور است که باید سرمایه‌گذاری درستی در این زمینه انجام گیرد تا این کمبود جلوی توسعه معدنکاری را نگیرد. در واقع، ما همین امروز هم با کمبود روبه‌رو هستیم، اما اگر برنامه‌ریزی درستی داشته باشیم و مشوق‌های لازم را در نظر بگیریم، قاعدتاً رغبت برای ورود به صحنه معدن برای کسانی که علاقه‌مند هستند تا ورود پیدا کنند، بیشتر خواهد شد.

خانه معدن با همکاری و مشارکت دانشگاه امیرکبیر بورسیه‌هایی را تعریف کرده و در حال حاضر به‌صورت پایلوت در حال اجرا است. خوشبختانه اقدامات خوبی در این زمینه انجام گرفته است تا واحدها و شرکت‌های صنعتی معدنی بتوانند از هم‌اکنون نیروی انسانی موردنیاز خود را انتخاب کنند و آنها را در هنگام تحصیل در همه بخش‌های فعالیت حرفه‌ای در کنار خود داشته باشند و در دوره‌هایی با عنوان کارآموزی آنها را از مراحل اولیه کار آشنا کنند و این یکی از راه‌های تامین نیروی انسانی است.

در این برنامه خوانه‌ناخواه موضوع سربازی دانشجویان پسر مطرح شد که برای حل این مشکل هم، مذاکراتی با وزارت دفاع داشته‌ایم و امیدواریم به‌زودی با تعریف امریه سربازی تسهیلاتی فراهم شود تا فارغ‌التحصیلان بتوانند دوران خدمت خود را در معادن سپری کنند.

صحبت‌های اولیه برای این موضوع انجام شده و خوشبختانه معاونت معدنی در کنار ما است و با مطالعاتی که در این زمینه انجام شده، از پیشنهادات ما کاملاً حمایت می‌کنند و این خود می‌تواند گفت چراغ راهنمایی باشد که بتوانیم از این طریق سریع‌تر به هدف‌مان در بخش تامین منابع انسانی برسیم و نگرانی‌های‌مان بابت این موضوع کمتر شود.

بورسیه تحصیلی همراه با کار برای جذب در شرکت‌های معدنی داخل کشور است. وقتی دانشجویان در کنار فعالان حرفه‌ای قرار گیرند، می‌توانند اصول و الفبای اکتشاف را از نزدیک بیاموزند، در هنگام کار، عملیات استخراج را تجربه کنند، کار با انواع ماشین‌ها را یاد بگیرند و خلاصه اینکه در هنگام کار معدن را بشناسند و بتوانند در آینده با لذت به حرفه‌ای که برای خود انتخاب کرده‌اند، وارد شوند.

در واقع، این از جمله تسهیلاتی است که قرار است خانه معدن با همکاری معاونت معدنی برای دانشجویان فراهم کند. خوشبختانه معاونت معدنی در این کار کاملاً همراه ما است.

اگر بتوانیم شرکت‌های بزرگ و متوسط بیشتری را در استان‌های سراسر کشور به مشارکت در این برنامه مستحق و ترغیب کنیم تا در قالب این برنامه با دانشگاه‌ها در استان‌های گوناگون همراهی کنند، برای جذب نیروی انسانی موردنیاز خود در آینده دچار مشکل نخواهند شد.

در حقیقت، این کار هزینه نیست، بلکه نوعی سرمایه‌گذاری برای پرورش و جذب منابع انسانی در آینده است و مجموعه‌هایی که از امروز قدم در مسیر سرمایه‌گذاری برای نیروی انسانی می‌گذارند، مطمئناً در آینده مشکلی در این زمینه نخواهند داشت.

از یک‌طرف دانشجویان یا تازه‌فارغ‌التحصیلان گله‌مند هستند که کار نیست و از طرف دیگر، بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌های معدنی از کمبود نیروی انسانی صحبت می‌کنند.

علت، شناخت نداشتن دوطرف از یکدیگر است. کسی که در رشته‌های مرتبط با معدن فارغ‌التحصیل می‌شود، چون کارآموزی نداشته و مهارت کافی کسب نکرده است، به‌سختی می‌تواند در واحدهای صنعتی استقرار پیدا کند، اما کسی بتواند از این فرصت پیش‌آمده بهره‌بردار شود و در دوره‌های کارآموزی شرکت کند، روزی که فارغ‌التحصیل می‌شود، قطعاً مشکلی به نام اشتغال نخواهد داشت. امروزه، عکس آنچه تا چند سال قبل می‌دیدیم، ما نیازمند نیروی انسانی، متخصص فارغ‌التحصیل رشته معدن هستیم.

اما فارغ‌التحصیلانی نیاز داریم که کار خود را به‌خوبی بلد باشند و بلافاصله فعالیت را در مراکز اقتصادی شروع کنند. فارغ‌التحصیلان و دانشجویان ما امروز برای اینکه کار عملیاتی ندیده‌اند، با مشکل روبه‌رو هستند و از این‌رو پیدا کردن شغل موردعلاقه، برای آنها سخت است.

اگر بتوانیم شرایطی را مهیا کنیم که دانشجویان هم‌زمان در هنگام تحصیل کارآموزی‌های منظم داشته باشند، بعد از فارغ‌التحصیلی، با تجربه وارد بازار کار می‌شوند، حتماً جذب مراکز صنعتی خواهند شد و قاعدتاً مشکلی در این زمینه نخواهند داشت.

ما با کاهش نیروی انسانی در تمام این زنجیره روبه‌رو هستیم، نه‌فقط در بخش اکتشاف و استخراج. در واقع، امروزه فرصت شغلی برای فارغ‌التحصیلان رشته معدن در تمام زنجیره، از ابتدای کار، که مرحله اکتشاف و استخراج است، تا پایان فرآوری و حتی بازاریابی، مدیریت و... وجود دارد و خوشبختانه نیروی انسانی فارغ‌التحصیلان ما می‌توانند در همه این بخش‌ها درگیر شوند و از این‌رو بهترین فرصت برای جذب نیروی کار وجود دارد.

گفت‌وگو

گیتا جاردانی
editor@smtnews.irگفت‌وگویی ویژه به مناسبت روز پژوهش
دانش باید در خدمت تولید ارزش باشد

تحقیق و توسعه موفق، فناوری جدیدی تولید می‌کند که هزینه تولید را کاهش، کیفیت کالاهای معدنی موجود را افزایش، اثرات مخرب محیط‌زیستی را کم و ایمنی و سلامتی را بهبود می‌بخشد.

امروزه توجه به فناوری بیش از هر زمان دیگری به مقوله‌ای راهبردی برای همه ارکان یک کشورها تبدیل شده است. رقابت بین کشورهای پیشرفته برای پیشسازی در فناوری از یک سو و تلاش کشورهای در حال توسعه برای رفع عقب‌ماندگی، وابستگی و تهدیدات فناورانه از سوی دیگر، اهمیت راهبردی این مقوله را بیش از پیش کرده است. به‌ویژه در صنایع مبتنی بر منابع طبیعی راهبردی (مانند معدنکاری و صنایع معدنی) عدم دسترسی به فناوری‌های به‌روز یا پیشرفته، ممکن است صرفه اقتصادی فعالیت در این صنعت را تحت‌الشعاع قرار دهد، حاشیه سود آن را کمتر کند یا هزینه‌های جانبی را (مانند افزایش مخازن آب‌یمنی و زیست‌محیطی) افزایش دهد. اما به‌طور کارشناسان، میزان رشد سرمایه‌گذاری در بخش معدنکاری و فلزات نسبت به بخش‌های دیگر مانند داروسازی خیلی کمتر است، فاکتورهای مختلفی در این امر دخالت دارند، یکی از دلایل اصلی، شکست پروژه‌های تحقیقاتی است که برای آنها سرمایه‌گذاری هنگفتی انجام شده بود. در گفت‌وگوی امروز **سازمان** با پیمان نگاهی استاد دانشگاه و فعال معدنی تلاش کردیم نگاهی بیندازیم به دلایل ناکارآمدی حوزه پژوهش در بخش معدن و صنایع معدنی.

نیاز بخش معدن و صنایع وابسته به پژوهش، تحقیق و مطالعه فناورانه چقدر است؟

پاسخ این پرسش‌ها در عمل برای کل بخش‌های کشور مصداق دارد، اما اگر بخواهیم آن را محدود و منحصر به بخش معدن و صنایع وابسته کنیم، باید گفت این بخش در طول ۲۰۰ سال گذشته پایه هر پیشرفتی در کشورهای گوناگون و به‌طور کلی جهان بوده است. در حال حاضر هم به‌واسطه فناوری‌های نسل ۴ و به‌زودی فناوری‌های نسل ۵ این پژوهش و تحقیق و توسعه بیش از پیش اهمیت پیدا کرده است. به هر حال، بخش معدن و صنایع وابسته به‌دلیل اینکه عناصر استراتژیک و آلیاژها مواد موردنیاز در صنایع مبتنی بر فناوری‌های نسل ۴ و سازگار با محیط‌زیست را تولید می‌کنند، پژوهش در اینها امری الزامی است. موضوع این است که کره زمین باید از خطری که با آن چشم در چشم شده است، نجات پیدا کند، بنابراین امروز این امر نه‌فقط در ایران، بلکه در سراسر جهان امری بسیار مهم است. دومین موضوع این است که باتوجه به بحران آب و انرژی و تولید فراوان گازهای گلخانه‌ای در کشور ما که بخش معدن و صنایع وابسته هم در این عرصه در صدر فهرست قرار دارند، لازم است حتماً توجه و نگاه ویژه‌ای به امر پژوهش داشته باشیم، تا راهی پیدا کنند که جلوی هدر رفتن آب و انرژی و از سوی دیگر، جلوی تولید بی‌رویه گازهای گلخانه‌ای و کربن گرفته شود تا صنایع معدنی کشور بتوانند به کشورهای دیگر صادرات داشته باشند. در حال حاضر، شهروندان کشور، به‌دلیل آلودگی شدید هوا صدمات و خسارت‌های جبران‌ناپذیری را هر ساله متحمل می‌شوند. از طرف دیگر، مصرف بالای آب و انرژی، اثرات زیانبار خود را در حال حاضر به‌خوبی نشان داده است و همه در معرض خطرات بسیار جدی قرار گرفته‌ایم.

این نکته‌ای است که نباید از آن غفلت یا با جهت‌گیری با آن برخورد شود، وقتی امروزه می‌گوییم مصرف آب و انرژی در کشور بالاست یا به‌طور مشخص مصرف گاز چندین برابر استاندارد کشورهای اروپایی است، بخشی ناشی از این موضوع است که متأسفانه صنایع بزرگ کشور ما مانند صنایع بزرگ کشورهای دیگر در چند ده سال گذشته برنامه‌ای برای به‌روز شدن نداشته‌اند و امروزه بنا به‌ضرورت، چند مجموعه بزرگ به‌فکر افتاده و قدم‌هایی برای تصحیح مسیر اشتباه برداشته‌اند.

چالش‌های پرداختن به حوزه تحقیق و پژوهش در این بخش چیست؟

در سیستم اداره کشور یک مشکل عمومی وجود دارد و آن، این است که همواره درباره پژوهش و دانش صحبت می‌شود، اما در عمل مدیران هیچ اعتقادی به آن ندارند. به‌عنوان مثال، طرح‌هایی مثل یک در هزار در دوران ریاست‌جمهوری آقای خامنه‌ای تعریف شد (براساس مفاد این طرح و آیین‌نامه اجرایی آن کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و واحدهای صنعتی و معدنی موظف شدند یک در هزار فروش تولیدات خود را در امور مرتبط با محیط‌زیست و کنترل آلودگی‌ها هزینه کنند)، همین‌طور پروژه‌های پژوهشی متنوعی کلید خورد و کارهای خوبی انجام گرفت، اما بسیاری از این کارها اجرایی نشدند و به مرحله عمل نرسیدند. علت این بود که اگر بسیاری از این پروژه‌ها مجالی پیدا می‌کردند و عملی می‌شدند، بساط رانت‌خواران برچیده می‌شد. وقتی صنایع و معادن بتوانند دستگاه‌های خود را به اینترنت اشیا مجهز کنند، چون کار به‌شکل سیستمی درمی‌آید، دیگر کسی نمی‌تواند درباره اضافه‌برداشت اقداماتی انجام دهد یا با افراد لابی کند و روی تخلفات خود سرپوش بگذارد.

ما باید این نکته را در نظر داشته باشیم که بخشی از این کار به قدیمی بودن تفکرات مدیران ما برمی‌گردد.

چرا واحدهای تحقیق و توسعه در زیرمجموعه‌های معاونت معدنی در عمل منفعل و بلااثر هستند؟

بخش عمده‌ای از مدیران معدنی ما در این سال‌ها افرادی ضعیف و غیرمتخصص بوده‌اند. وقتی مدیری با مجموعه‌ای مرتبط

نیست و در بخش معدن ورود می‌کند و در مقام تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد، زمانی طولانی نیاز دارد تا خود را پیدا کند. دومین موضوع اینکه چون دولت‌های ما از دولت نهم به بعد توسعه‌گرا نبودند و اقدامات شعاری را در اولویت داشتند، سرمایه‌گذاری چندانی در زمینه تحقیق و پژوهش انجام نگرفت. امر تحقیق و پژوهش امری زمانبر است، اما پاسخی که از آن به‌دست می‌آید پاسخی دیرپا و مشکل‌گشا است. برای مثال، در دوره برخی مدیران امیدوارو از جمله آقای کرباسیان، بخش پژوهش ایمیدرو اقدامات خوبی را آغاز کرد. همین‌طور در دوره مسئولیت دکتر صدرمحمدی در شرکت ملی مس، بخش پژوهش این مجموعه اقدامات قابل‌توجهی انجام داد. اما نکته اینجاست که چنین اقداماتی موردی و کاملاً وابسته به افراد و اشخاص است، در حالی که سیستم باید تعیین‌کننده باشد، اما باید اعتراف کنیم که در این زمینه سیستم پویا و دینامیکی نداریم.

عملکرد بخش‌های پژوهشی در معادن و صنایع بزرگ و کلیدی را چگونه می‌توان ارزیابی کرد؟

در سال‌های اخیر به‌دلیل ابربحران‌هایی که به‌وجود آمده و خود را به سیستم تحمیل کرده است، ناچار صنایع بزرگ قدم در مسیر تحقیق و توسعه گذاشته، یعنی درباره کاهش مصرف انرژی و آب، افزایش تولید کنترل هزینه، هوشمندسازی و به‌روزکردن صنایع بزرگ ورود پیدا کرده‌اند. یعنی کارخانه فولاد مبارکه اصفهان در استانی قرار دارد که به‌شدت از نظر دسترسی به منابع آبی کاهش منابع آب زیرزمینی و فرونشست زمین دچار بحران است. از اساس توسعه بی‌رویه صنایع در اصفهان و بی‌توجهی به موضوع آمایش سرزمین عامل به‌وجود آمدن این مشکل بوده است. به‌همین‌دلیل، امروزه مجموعه فولاد مبارکه در تلاش است تا اولاً در زمینه بازیافت آب اقداماتی انجام دهد و با راه‌اندازی شبکه تصفیه فاضلاب استان، میزان برداشت آب خود را از زاینده‌رود به‌حداقل برساند و ثانیاً با مشارکت در طرح انتقال آب خلیج‌فارس به استان اصفهان به احیای زاینده‌رود و بازگرداندن زندگی به این استان تاریخی ایران کمک کند. علاوه بر این، در حال حاضر مشغول ساخت بزرگ‌ترین نیروگاه تولید برق خورشیدی است تا از این طریق، هم خود را تامین کند، هم به برق‌رسانی به شهر مبارکه و شهرهای اطراف کمک کند، بنابراین این نیاز ایجاد شده است.

امروزه اگر فولادسازان کشور مسئله تولید کربن و گازهای گلخانه‌ای را حل نکنند، تا چند سال دیگر نمی‌توانند به اتحادیه اروپا و بسیاری از کشورهای صادرات داشته باشند و به این ترتیب، بازار را قطعاً به رقبای خود در عربستان، عمان، هندوستان، چین و... می‌بازند. این موضوعی است که نباید از آن غفلت کرد، بنابراین در مواجهه با این خطر اقداماتی انجام گرفته است. البته باید به این موضوع هم توجه داشت که با کمال تأسف امروزه همچنان در بخش‌های پژوهشی روابط حرف اول را می‌زند و جایگزین ضوابط می‌شود. در بسیاری از موارد شاهد هستیم که انحصارهایی برای برخی دانشگاه‌ها یا برخی از افراد همچنان وجود دارد و این باعث می‌شود که بسیاری از طرح‌های پژوهشی به نتیجه مطلوب نرسد یا در میانه راه رها شود.

چرا باوجود پژوهش‌های دانشگاهی، واحدهای تحقیق و توسعه، مراکز متعدد دانش‌بنیان اقدام قابل‌توجهی در راستای رفع مشکلات معدن اتفاقی رخ نمی‌دهد و هنوز معدنکاری با روش‌های سنتی و منسوخ رایج است؟

مسئله اصلی این است که معادن کوچک‌مقیاس ما توان اقتصادی چندانی برای راه‌اندازی واحدهای تحقیق و توسعه و سرمایه‌گذاری برای حمایت از کارهای پژوهشی را ندارند. البته امروزه با تغییر نسل‌ها و افزایش تعداد مهندسان معدن و نظام مهندسی تحولات قابل‌توجهی در حوزه معدن رخ داده است، اما معادن کوچک‌مقیاس و بخش خصوصی همچنان در این زمینه دچار مشکلات متعددی هستند و توان کافی ندارند. این معضل به‌واسطه شرایط خاص کشور ما، که هیچ‌گونه پایداری اقتصادی

ندارد و قوانین در آن به‌صورت خلق‌الساعه تغییر پیدا می‌کنند و معضلات بزرگ دیگری در زمینه فعالیت صنایع وجود دارد، حادث است و نمی‌توان انتظار داشت که صاحبان سرمایه‌های کوچک قدم در این مسیر بگذارند، زیرا بسیاری در حال حاضر در تلاش برای حفظ بقای خود هستند. پس در این حال موضوعی به‌عنوان تحقیق و توسعه برای آنها محلی از اعراب ندارد.

از سوی دیگر، باید به اشتباهات خودمان در آموزش، چه در دانشگاه و چه در مدارس اعتراف کنیم. سعدی حدود ۹۰۰ سال پیش به ما گفته است که عالم بی‌عمل به زنبور بی‌عسل ماند. یعنی دانش باید در خدمت تولید ارزش افزوده و ثروت باشد. وقتی به‌فرض کسی پروژه‌ای تحقیقاتی را انجام می‌دهد و عنصری پیدا می‌کند، باید در کنار کار فرود، یک پلن اقتصادی برای معدنکار ارائه کند تا روشن شود که برای مثال اگر صاحب کارخانه در خط فرآوری سرب، روشی هم برای جداسازی نقره در نظر بگیرد، چقدر ارزش افزوده به‌دست خواهد آورد. همین‌طور اگر از روی کادمیوم را جدا کند، ارزش افزوده قابل‌توجهی به‌دست می‌آوریم. یافت. اگر همین امروز در معادن بزرگ مس کشور، عنصر سلنیوم را از باطله‌ها جدا کنیم، هم به محیط‌زیست خدمت کرده‌ایم و هم یک عنصر ارزشمند با ارزش افزوده قابل‌توجهی به‌دست می‌آوریم. پس به این ترتیب، پژوهشگر باید برای معدنکار جذابیت ایجاد کند. وقتی جذابیت ایجاد نشود، رغبتی هم برای انجام کار پژوهشی نیست.

پژوهشگران ما تنها می‌گویند از طرح پژوهشی ما حمایت مالی کنید، در حالی که معدنکار یا سرمایه‌گذار باید کاملاً توجیه شوند که این پژوهش چه صرفه اقتصادی برای‌شان خواهد داشت. چون اولویت هر فعال اقتصادی، تامین نیازهای اولیه بنگاه خود است. به‌عنوان مثال، برای معدنکار، هزینه تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات نیروی انسانی و کسب سودی منطقی است. وقتی بیزینس پلن یا نقشه اقتصادی یک پژوهش برای وی روشن شود، احتمال اینکه از آن طرح حمایت کند، بیشتر خواهد شد. یکی از مشکلات بزرگ حوزه پژوهشی در کشور ما این است که موضوع اقتصادی در این بخش وارد نمی‌شود.

در صورت تداوم کم‌توجهی به حوزه نوآوری از یک‌سو و الزامات بین‌المللی برای کاهش گازهای گلخانه‌ای از سوی دیگر، آینده کوتاه‌مدت و بلندمدت معدن و صنایع معدنی در ایران چیست؟

متأسفانه مسیر اشتباهی که تا امروز طی کرده‌ایم، شیب تندتری پیدا کرده و احتمال سقوط به دره بیشتر شده است. به‌روشنی باید گفت این مسیر امنیت و آینده سرزمینی ما را با مخاطرات زیادی روبه‌رو خواهد کرد. تا زمانی که بر روندهای اشتباه گذشته پافشاری می‌کنیم، قطعاً از همه طرف دچار معضلاتی بیش از پیش خواهیم شد.

یکی از این خطرات که در کمین است، خطر از دست رفتن بازارهایی است که در اختیار ما بوده و واگذاری آنها به رقبای منطقه‌ای مثل ترکیه، عمان، عربستان و کشورهای است که با شدت و قدرت در حال ورود به این حوزه هستند.

با نگاهی به اجلاس اخیر کاب ۲۸ که در دوی به برگزار شد و همچنین در قانون جدیدی که اتحادیه اروپا در ماه گذشته به‌تصویب رساند، روشن می‌شود که کشورهای قدرتمند دنیا، خطر افزایش گازهای گلخانه‌ای را به‌شدت جدی گرفته‌اند و به‌زودی با کشورهای که همچنان بر مسیر اشتباه خود پافشاری می‌کنند، برخورد خواهند کرد و متأسفانه ایران یکی از کشورهای است که در صدر فهرست قرار دارد و در حال حاضر ششمین منبع بزرگ تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای در دنیا است.

باید اعتراف کرد که ما به‌دلیل سیاست‌های نادرست داخلی و خارجی از عرصه دانش و فناوری به‌شدت عقب افتاده‌ایم. به هر حال برای اینکه قربانی اشتباهات گذشته نشویم، صنایع معدنی و معادن ما باید تحقیق و توسعه هدفمند در راستای آینده‌پژوهی فناوری‌های نسل ۴ و ۵ انجام دهند.

در بررسی **صنایع** از چالش‌های صادرات صنایع های تک و دانش بنیان مطرح شد

تعامل بین الملل، شاه کلید توسعه صادرات

عکس: سیدمحمد

توسعه تجارت یکی از مهم ترین نیازها برای رشد اقتصادی است که مدت هاست تحریم سد یا بهانه‌ای برای عدم تحقق این توسعه شد. اما شاید یکی از مهم ترین مشکلات تکرار روش های آزموده باشد که در نهایت هیچ تاثیر مثبتی در روند تجارت نخواهند داشت. به عقیده بسیاری از کارشناسان مهم ترین ایراد ساختار صادرات صنعتی ایران، وابستگی کشور به صادرات مواد خام و نیمه خام است و بی شک در آمد ارزی بالا از طریق صادرات «محصولات های تک» محقق می شود. البته درباره صادرات صنایع پیشرفته وعده هایی داده می شود که براساس آمارها می توان گفت تنها روی کاغذ مانده و خاک می خورند.

حال روز «پژوهش» بهانه ای شد تا با توجه به نقش دانش بنیان ها در بهره از فناوری های نوین، به بررسی صادرات صنایع «های تک» و جایگاه ایران در این حوزه بپردازیم، زیرا به عقیده بسیاری از فعالان این حوزه صادرات دانش بنیان ها و صنایع های تک راه برون رفت از محدودیت ها و تحریم های اقتصادی است.

کیما ملکی
editor@smtnews.ir

پایانه صادر اتی گل و گیاه نداریم

کشور ما به دلیل اقلیم چهار فصل و خاک حاصلخیزی که دارد، محل مناسبی برای کاشت و پرورش گل ها و گیاهان گوناگون است.

نقش گل و گیاه به اندازه ای در زندگی مردم ایران مهم و پر رنگ است که نشانه های آن در صنایع دستی، به ویژه فرش ایرانی همواره قابل مشاهده است. علاوه بر این در اشعار و سروده های شاعران بزرگ ایران هم می توان تاثیرات و اهمیت گل ها و گیاهان مختلف را در زندگی مردم این سرزمین ملاحظه کرد.

فرهنگ، تمدن و زندگی ما ایرانی ها به شکل عجیبی با گل و گیاه پیوند خورده است. هم اکنون نیز باغ ها و گلخانه های زیادی در سراسر کشور وجود دارند که سالانه مقدار قابل توجهی گل و گیاهان گوناگون در آنها پرورش می یابند.

خرید و فروش گل و گیاه می تواند به اقتصاد جامعه کمک کند و اساسا این صنعت جزو صنایع بسیار سودآور در جهان است؛ به طوری که حتی می توان با پرورش گل های زیبا و خاص، آنها را به خارج از کشور صادر کرد و باعث افزایش اشتغال در جامعه، به راه انداختن چرخه اقتصادی و در واقع رونق اقتصادی شد.

به گزارش ایمنه ایران نیز سهم بسزایی در صادرات گل دارد و هر سال مقدار زیادی گل را به کشورهای مختلف جهان همچون امارات متحده عربی، عربستان، انگلستان، عراق، آلمان، هلند، پاکستان، چین، سوئیس، اسپانیا، جمهوری آذربایجان، کویت، بحرین، ترکمنستان، تایلند، ویتنام و ژاپن صادر می کند.

ایران در تولید گل و گیاه دارای رتبه ۱۷ و در صادرات آن دارای رتبه ۱۰۷ جهان است. همچنین صنعت گل جهانی که با عنوان صنعت گلکاری نیز شناخته می شود، به تجارتی اطلاق می شود که رشد، عمده فروشی و خرده فروشی گل در بازار جهانی را انجام می دهد.

بر اساس گزارش اخیر که از سوی سایت جهانی Market Research منتشر شده، ارزش بازار جهانی گل در سال ۲۰۱۷ حدود ۶۷.۳ میلیارد دلار بوده و پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۶ به ۱۰۳.۹ میلیارد دلار برسد و در مدت یاد شده به طور میانگین ۵ درصد رشد را به ثبت برساند.

به منظور بررسی بیشتر به گپ و گفت با غلام ابراهیمی، رئیس هیات مدیره اتحادیه های گل و گیاه ایران پرداخت.

وضعیت بازار گل و گیاه در حال حاضر چگونه است؟

متاسفانه ۵۰ درصد تولیدات گل های شاخه بریده در ایران به علت نبود خریدار، کم بودن سرانه مصرف، فقدان امکانات صادراتی و بالا بودن هزینه تولید به ضایعات تبدیل می شود.

فقدان آمار درست بلای جان تولید و صادرات است. در هیچ یک از حوزه های تولید آمارهای درستی وجود ندارد و آمارهای ارائه شده توسط سازمان های دولتی و بخش خصوصی تفاوت فاحشی با یکدیگر دارند. متاسفانه مدیران ما تفکر صادراتی ندارند و بیشتر به دنبال تولید برای بازار داخل هستند و هیچ توجه خاصی به بازارهای صادراتی نمی شود.

سال گذشته صادرات چندانی نداشتیم و فقط در ۶ ماه دوم سال، صادرات کمی به عراق داشتیم و الان هم به این کشور ارسال داریم؛ اما صادرات به کشورهای اروپایی کمتر از سال های گذشته بوده است.

طرفداران زیادی برای گل و گیاه ایران وجود دارد؟

گل های تولیدی ایران در کشورهای مختلف دنیا تقاضای بسیاری دارد. خوشبختانه در جغرافیای قرار گرفته ایم که ۱۶ کشور وارد کننده گل و گیاه در اطراف ما وجود دارند و بر همین اساس می توانیم صادرات هدفمند و خوبی داشته باشیم.

چه چالش هایی در مسیر صادرات گل و گیاه وجود دارد؟

متاسفانه موزای کاری در بخش تولید، مدیریت نادرست و نبود تجهیزات حمل و نقل مناسب از مهم ترین چالش های صادرات گل است. برای مثال گل برای صادرات به عراق باید طی ۲ مرحله از مبدأ تا مرز ایران و سپس از مرز به بغداد، موصل، اربیل و سلیمانیه حمل می شود.

این موضوع چالش بزرگی است و بیشتر کشورهای مقصد از این موضوع بسیار ناراحت هستند، زیرا در نهایت گل با کیفیت مناسبی به کشور مقصد نمی رسد. در مجموع باید گفت نبود پایانه های صادراتی گل و گیاه در کشور، ناآگاهی از سلیقه بازارهای جهانی به لحاظ اندازه شاخه، تعداد و غنچه های گل و رنگ، نبود هوایمای ویژه حمل گل و گیاه، گرانی کرایه حمل هوایی و نبود انسجام بین شکل های مرتبط گل و گیاه در کشور از چالش های مهم صادرات گل و گیاه است. این در حالی است که بارها این چالش ها را با مسئولان مربوطه مطرح کردیم اما متاسفانه تاکنون هیچ نتیجه ای حاصل نشده است.

چا ماندیم!

در سال ۱۳۷۹ به حدود ۴۵ درصد در سال ۱۳۸۹ افزایش یافته، اما در دوره «۲۰۲۰-۲۰۱۰» تا سال ۱۳۹۹ این شاخص در همان حدود ۴۵ درصد باقی مانده است. بر این اساس می توان گفت ساختار تولید ایران در دوره ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۹ از منظر فناوری ارتقای قابل قبولی یافته، اما براساس این شاخص، در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۹ بهبود قابل توجهی در فناوری تولید مشاهده نمی شود. با وجود اینکه در سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰) ایران در زمینه شاخص سهم ارزش افزوده تولیدات صنعتی با فناوری متوسط و پیشرفته از کل ارزش افزوده صنعتی (MHVash) در رتبه بیست و چهارم (۲۴) در میان ۱۵۴ کشور قرار دارد و جایگاهش بهتر از کشورهایی مانند ترکیه (۴۳) و هندوستان (۲۵) است، این امر ناشی از پایین بودن مخرج کسر (ارزش افزوده تولیدات صنعتی) ایران نسبت به کشورهای ترکیه و هندوستان است، زیرا ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته در هر کشور مذکور از ایران به طور مطلق بیشتر است.

صادرات نشان می دهد در سال ۱۳۹۹ بیش از ۵۴ درصد کل صادرات صنعتی ایران را محصولات منبع محور تشکیل می دادند و تنها حدود ۰.۵ درصد از صادرات صنعتی ایران شامل صادرات محصولات با فناوری پیشرفته می شد. همچنین حدود ۳۲.۵ درصد صادرات صنعتی ایران متعلق به محصولات با فناوری متوسط است. بر این اساس می توان گفت حدود ۳۳ درصد صادرات صنعتی ایران را صادرات محصولات با فناوری متوسط و پیشرفته تشکیل می دهند.

بر اساس گزارش منتشر شده از سوی سازمان توسعه تجارت، ارزیابی محتوایی شاخص های تولید نیز حاکی از آن است که ساختار تولید به لحاظ ارتقای فناوری با عبارتی سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته از ارزش افزوده تولیدات صنعتی در دوره «۲۰۲۰-۱۹۹۰» از حدود ۲۸ درصد در سال ۱۳۶۹ به حدود ۴۱ درصد در سال ۱۳۷۹ افزایش یافته است. سپس، در دوره بعدی (۲۰۱۰-۲۰۰۰) از حدود ۴۱ درصد

صنعت های تک، صنعتی است که در آن نقش «علم» از «تجربه» بیشتر است. این صنایع سرعت تحول بالایی دارند. یکی از مهم ترین ویژگی های اقتصادی صنایع پیشرفته این است که بدون تعامل با جامعه جهانی امکان چندانی برای توسعه بازار ندارند؛ به این معنی که بازار داخلی برای محصولاتی که با فناوری های پیشرفته تولید شده اند آنگونه وسیع نیست که بتواند در افزایش عرضه موثر باشد؛ بنابراین صنایع فعال در این زمینه برای توسعه بازار، نیازمند ارتباط با بازارهای جهانی هستند.

در سال های اخیر بهره از توان دانش بنیان ها به یکی از ابزارهای توسعه صنعت های تک بدل شده است. با این حال توفیق چندانی در زمینه توسعه صنایع تولید کننده کالاهای با فناوری بالا حاصل نشده است. البته برخی معتقدند تحریم بیشترین تاثیر منفی را بر تولید و صادرات محصولات فناورانه از جمله صنایع های تک همچون ارزیابی محتوایی وضعیت ایران در شاخص های

ایران آمادگی صادرات صنایع های تک را دارد؟

مجتبی قدمگاهی، مدیر کل دفتر توسعه کسب و کار بین الملل معاونت علمی-فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری-آذر ۱۴۰۲: تحریم و عدم امکان انجام تراکنش مالی یکی از مشکلات و چالش های اصلی شرکت های دانش بنیان برای انتقال محصولات شان به بازارهای جهانی است. امیرحسین میرآبادی، رئیس مرکز تعاملات بین المللی معاونت علمی-فناوری ریاست جمهوری-آذر ۱۴۰۲: در سال ۱۴۰۰ حدود ۶۰۵ میلیون دلار صادرات دانش بنیان داشتیم. این آمار در سال ۱۴۰۱ به ۸۷۰ میلیون دلار و در ۶ ماه اول ۱۴۰۲ به ۶۵۰ میلیون دلار رسیده و تعداد مقاصد صادراتی ما بیش از ۸۵ کشور است.

داخت. غلامرضا شافعی، رئیس سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران-اردیبهشت ۹۳: ایران آمادگی دارد محصولات صنایع های تک خود را به کشورهای در حال توسعه صادر کند. غلامحسین شافعی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران-آبان ۱۴۰۰: متاسفانه بخش اعظم صادرات ما شامل مواد خام است که ارزش افزوده چندانی برای کشور به همراه ندارد و سهم محصولات دانش بنیان و های تک از کالاهای صادر شده ما بین یک تا ۱.۵ درصد است که رقم قابل توجهی نیست. روح الله دهقانی فیروزآبادی، معاون علمی-فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهوری-اسفند ۱۴۰۱: تا ۱۰ سال آینده توجه جدی به اقتصاد دانش بنیان به ویژه در برنامه هفتم توسعه خواهیم داشت.

رویاپردازی را کنار بگذاریم

کرد: نمی توان توسعه چین را با هیچ کشور دیگری، به ویژه ایران مقایسه کرد، زیرا چین در ۳ هزار سال گذشته منتهای یک بازه ۲۰۰ ساله همیشه جزو قدرت های برتر اقتصادی جهان بوده است. ما در بهترین حالت برای صادرات محصولات های تک می توانیم با کشورهای اطراف مانند عربستان، مصر، ترکیه و... رقابت کنیم و در مقابل این کشورها از جایگاه بهتری برخوردار هستیم.

راهکار چیست؟

حریری در بیان راهکارهایی برای موفقیت در صادرات محصولات های تک اظهار کرد: برای تحقق توسعه صادرات صنایع های تک نیاز به سرمایه، فناوری، روابط بین المللی و بازار است و توسعه در این بخش یک اراده ملی می خواهد. در کل هیچ تفاوتی بین محصول های تک با صنایع مصرفی مردم نیست و باید به سمتی برویم که بود و نبود ایران در بازارهای جهانی تاثیرگذار باشد. متاسفانه ما در هیچ یک از حوزه های تجاری فناوری بازرگانی بازار نیستیم.

حریری درباره تولید و صادرات محصولات های تک بیان کرد: اصلا مزیت تولید و صادرات محصولات های تک در ایران وجود ندارد، زیرا دستیابی به این فناوری ها نیازمند ارتباط بین الملل است که ما چند دهه است از آن محروم هستیم. در حال حاضر فرآیند تولید یک محصول در دنیا این گونه نیست که یک کشور از ابتدا تا انتهای تولید را بر عهده بگیرد، بلکه تولید یک زنجیره جهانی است و هر کشوری براساس توانایی های خود در قسمت مشخصی از این زنجیره قرار می گیرد که نقش ایران در زنجیره تولید دنیا تا مین مواد اولیه و انرژی است.

کشورها مرحله به مرحله پیشرفت کردند

این کارشناس تجارت با تاکید بر اینکه از بسیاری از کشورها در این حوزه عقب تر هستیم، افزود: اگر قرار به پیشرفت در این حوزه است، تازه باید به سمت صنایعی مانند خودروسازی، لوازم خانگی و... برویم که کشورهای دیگر ۳۰ سال پیش به آن رسیده اند، زیرا کشورهای مرحله به مرحله پیشرفت کردند و باید قبول کنیم که مدت بسیاری است که از فناوری عقب هستیم و نرخ رشد سرمایه گذاری بسیار پایینی داریم. در نتیجه تغییر نقش ابزار و اقدامات بسیاری می خواهد.

صادرات ۴ میلیارد دلاری دانش بنیان ها در سال ۱۴۰۳

بسر ضرورت سرمایه گذاری در تولید محصولات دانش بنیان اظهار کرد: ایران ظرفیت بالایی در صنایع دانش بنیان دارد. هدف اصلی توسعه صادرات و ایجاد خانه های نوآوری با کمک سفارخانه ها سایر کشورها است که خوشبختانه معاونت علمی سرمایه گذاری خوبی در این بخش دارد و خانه های فناوری خوبی در سایر کشورها ایجاد کرده که اثرات مثبتی در توسعه تجارت دارد.

صفری درباره رقابت در بازارهای جهانی بیان کرد: متاسفانه

مجیدرضا حریری، کارشناس تجارت درباره جایگاه ایران در صادرات محصولات های تک به گفت: نسل های جدیدی از تولید، صنعت و فناوری در برخی از حوزه ها در دسترس است، اما ایران در موارد مربوط به فناوری مصرفی مردم که باید در بازارهای هدف با سایر کشورها رقابت کند، جایگاه خاصی ندارد، زیرا بخش عظیمی از صنایع ما مربوط به اواخر قرن بیستم هستند و ما با دگرگونی هایی که در قرن بیست و یکم در حوزه اینترنت اشیا، هوشمندسازی رخ داد، فاصله بسیار زیادی داریم.

وی با اشاره به شعارهای مربوط به افزایش صادرات محصولات های تک اظهار کرد: خلاف شعارها جای سوال دارد که ایران چه محصولی برای رقابت با محصولات سایر کشورها دارد؟ هرچند در دهه گذشته چندین ماشین بافت نانوالیاف به چین صادر شد، اما به نظر مسئولان مربوطه این نشان دهنده یک صادرات موفق است؛ ایران همچنان درگیر خام فروشی در حوزه پتروشیمی است یا اینکه در نهایت یک مرحله فرآوری را انجام دهد و سپس به صادرات بپردازد.

واقعیت این است که ما یک اقتصاد محلی، بسته و بی تاثیر در اقتصاد دنیا هستیم و باید رویاپردازی را کنار بگذاریم و نگاه واقع بینانه ای به این موضوع داشته باشیم.

سخن پایانی

واقع بینانه این است که راه زیادی تا رشد صادرات این محصولات در پیش داریم، بی شک شعار یا رویاپردازی دردی از اقتصاد دوا

در بررسی روند صادرات صنایع دانش بنیان و های تک اگر آمارهای متناقض از صادرات این محصولات را نادیده بگیریم، نگاه

در ۷ ماه ابتدایی امسال صادرات محصولات دانش بنیان به ۲ میلیارد دلار رسیده که رقم کمی نیست

تورم و تاثیر آن
بر بازار مسکنکیاسار محمدی
کارشناس بازار مسکن

بسیاری از کشورها در سراسر جهان با چالش‌های اقتصادی روبه‌رو هستند و یکی از این چالش‌ها تورم است. تورم به‌عنوان افزایش پایدار و مداوم قیمت‌ها در طول زمان تعریف می‌شود و می‌تواند تاثیر زیادی بر بازارهای مختلف، از جمله بازار مسکن، داشته باشد. در ایران نیز، تورم به یکی از مسائل مهم و چالش‌برانگیز در بخش مسکن تبدیل شده است و تاثیرات آن را می‌توان در چندین جنبه مشاهده کرد.

نخستین تاثیر تورم بر بازار مسکن، افزایش نرخ مسکن است. زمانی که تورم رو به افزایش است، هزینه ساخت‌وساز، مصالح ساختمانی، نیروی کار و سایر هزینه‌ها نیز افزایش می‌یابند. این افزایش در هزینه‌ها منجر به افزایش نرخ مسکن در بازار می‌شود. در نتیجه، خرید مسکن برای خریداران سخت‌تر و هزینه‌برتر شده است و باعث کاهش توان خرید شهروندان می‌شود. دومین تاثیر تورم بر بازار مسکن، افزایش نرخ بهره وام‌های مسکن است. در شرایط تورم، بانک‌ها و موسسات مالی ممکن است نرخ بهره وام‌های مسکن را افزایش دهند تا ریسک تورمی را جبران کنند. این افزایش نرخ بهره بازپرداخت وام‌ها را سخت‌تر می‌کند و خرید مسکن را برای برخی افراد دشوارتر می‌سازد.

سومین تاثیر تورم بر بازار مسکن، افزایش هزینه‌های نگهداری و تعمیرات مسکن است. با افزایش نرخ مصالح ساختمانی و خدمات مرتبط، هزینه‌های نگهداری و تعمیرات مسکن نیز افزایش می‌یابد. این موضوع می‌تواند مالکان مسکن را در مواجهه با هزینه‌های بالاتری قرار دهد و در نتیجه، تمایل آنها به سرمایه‌گذاری در بازار مسکن را کاهش دهد.

همچنین، تورم می‌تواند تاثیرات منفی دیگری بر بازار مسکن داشته باشد، از جمله کاهش اعتماد عمومی به بازار مسکن، کاهش فعالیت‌های ساخت‌وساز و نرخ تقاضا برای خرید مسکن جدید. این شرایط، برخی سرمایه‌گذاران و خریداران مسکن را به این فکر می‌اندازد که در بی سرمایه‌گذاری به بازارهای دیگری بروند که ممکن است سودآوری بیشتری به همراه داشته باشند. برای مقابله با این چالش، دولت و مقامات مربوطه می‌توانند سیاست‌ها و تدابیری را اتخاذ کنند که به کاهش تورم و حفظ پایداری بازار مسکن کمک کنند، مانند کنترل قیمت‌ها، تسهیل در ارائه وام‌های مسکن با نرخ بهره مناسب و افزایش تامین مسکن‌مهر به جامعه. با این وجود، باید توجه داشت که تورم تنها عاملی است که می‌تواند بازار مسکن را تحت‌تاثیر قرار دهد و عوامل دیگری نیز ممکن است نقش مهمی در تغییرات بازار داشته باشند. این ممکن است بررسی دقیق‌تر و تحلیل جامع برای درک کامل تاثیرات تورم و عوامل دیگر بر بازار مسکن ضروری است.

همچنین نبود برنامه‌ریزی مناسب می‌تواند منجر به نابرابری در دسترسی به مسکن شود. این نبودتعداد می‌تواند در ایجاد شرایطی که برخی افراد از خرید مسکن منع شوند و دسترسی به مسکن مناسب نداشته باشند، موثر باشد. این ممکن است باعث ایجاد شرایط مسکن نامناسب، افزایش نرخ مستاجری و کاهش توان خرید برخی از افراد شود.

در صورتی که عرضه مسکن نسبت به تقاضا کمتر باشد و بازار نسبت به تغییرات اقتصادی و تورم حساس باشد، بازار مسکن ممکن است با مشکلاتی مانند کاهش قیمت‌ها، کاهش فعالیت ساخت‌وساز و کاهش رونق روبه‌رو شود.

عدم برنامه‌ریزی مناسب می‌تواند باعث ناپایداری در بازار مسکن شود. ناپایداری قیمت‌ها، رکود و بحران در بازار مسکن منجر به کاهش اعتماد عمومی، افزایش نوسانات قیمتی و کاهش فعالیت‌های اقتصادی در این بخش می‌شود. این وضعیت می‌تواند باعث ایجاد عدم اطمینان در بازار شود و سرمایه‌گذاران را از ورود به بازار بازدارد.

بی‌توجهی به بازار مسکن می‌تواند تاثیر منفی بر سرمایه‌گذاری و اشتغال در صنعت ساخت‌وساز داشته باشد. ناپایداری و عدم اطمینان در بازار مسکن می‌تواند باعث کاهش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های ساخت‌وساز و ایجاد نگرانی در بین سرمایه‌گذاران شود. این ممکن است منجر به کاهش فعالیت‌های ساخت‌وساز و کاهش اشتغال در صنعت مسکن شود.

همچنین، این موضوع می‌تواند منجر به عدم‌استفاده بهینه از منابع مسکن شود. این شامل نبودتعداد بین عرضه و تقاضا، ناکارآمدی در استفاده از زمین‌ها و منابع ساختمانی، عدم بهره‌وری از ظرفیت‌های موجود در بازار و بی‌توجهی به نیازهای جامعه می‌شود.

برای جلوگیری از این عواقب، برنامه‌ریزی مناسب و سیاست‌های کارآمد در بازار مسکن ایران ضروری است. این شامل توسعه برنامه‌های مسکن ملی، تنظیم نرخ استهلاک زمین، توسعه زیرساخت‌های لازم و تشویق به سرمایه‌گذاری در حوزه مسکن است.

همچنین، اصلاح سیاست‌های مالی و پولی، کنترل تورم و ایجاد شفافیت و اعتماد در بازار می‌تواند به حل مشکلات بازار مسکن کمک کند. با اجرای برنامه‌ریزی مناسب و اجرای سیاست‌های موثر، بازار مسکن می‌تواند پایدارتر و منعطف‌تر شود و به تامین نیازهای مسکن جامعه و توسعه اقتصادی کشور کمک کند.

محمد انوشه‌نی
editor@smtnews.ir

علل کاهش تمایل کارگران به فعالیت در کارگاه‌های ساختمانی بررسی شد

ساخت‌وساز در مسیر بحرانی

عکس: مسکن

سیاست‌های کلان اقتصادی و نوسانات نرخ ارز سبب شده سرمایه به‌جای آنکه در تولید مسکن صرف شود، به‌سمت فعالیت‌های دولتی و واسطه‌گری برود؛ از این‌رو با سرمایه برای ساخت‌وساز وجود ندارد یا کارگر متخصص. بنابراین، کارفرمایان برای اجرای پروژه‌های ساختمانی خود مجبور هستند از کارگران غیرمتخصص در کارگاه‌های ساختمانی استفاده کنند و به‌طورکلی این اقدام نتیجه‌ای جز ساختمان‌های ناایمن و غیراستاندارد ندارد و می‌تواند عواقب جبران‌ناپذیری به‌همراه داشته باشد. به‌طورکلی، نه کارفرما گرایش به تولید مسکن دارد و نه دیگر کارگر متخصص راضی به انجام کار در کارگاه‌های ساختمانی می‌شود و بخشی از علت‌های رسیدن به این وضعیت؛ سیاست‌های دولت‌ها در زمینه دستمزد است. در واقع، هر ۲ گروه به‌سمت کارهای غیرمرتبط و غیرتخصصی گرایش دارند. **سنت** در این گزارش، تمایل نداشتن کارگران متخصص برای فعالیت در کارگاه‌های ساختمانی را موردبررسی قرار داده است.

ضرورت حمایت از کارگران ساختمانی

کمتری کنند. در سال‌های اخیر، کارگران ساختمانی با بیکاری مواجه شدند، اما پیش‌بینی می‌شود با تناسب نداشتن درآمد و هزینه‌های زندگی کارگران، در بهار و تابستان امسال وضعیت متغیر و عرضه کارگر از تقاضای آن کمتر باشد. از طرفی، بیشتر سازندگان، کار پروانه‌های ساخت‌وساز خود را در فصل بهار و ماه ابتدای تابستان دریافت می‌کنند تا عمده عملیات ساختمانی آنها در فصل گرم سال به‌تمام برسد و با مشکلاتی که فصل سرد برای ساختمان‌سازی ایجاد می‌کند، مواجه نشوند، در نتیجه با افزایش فعالیت کارگاه‌های ساختمانی،

کمبود نیروی متخصص به‌شدت احساس خواهد شد. دولت باید طرحی را اجرایی کند تا در آن، کارگران ساختمانی به‌سمت و سوی فعالیت در کارگاه‌های ساختمانی سوق داده شوند، اما این کار نیازمند یک برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح است. همچنین، دولت‌مدان باید یک نگاه ویژه به کارگران ساختمانی داشته باشند تا از وضعیت فعلی خارج شوند.

در صنعت ساختمان‌سازی، کارگران بیشترین زحمت را متحمل می‌شوند، در حالی که این افراد کمترین بهره را از این صنعت پرسود می‌برند.

دستمزد کارگران ساختمانی راضی‌کننده نیست

به‌دلیل کاهش فعالیت کارگاه‌های ساختمانی‌سازی در تهران و کلانشهرها با مشکل مواجه شده است، اما برخلاف این موضوع بیشتر کارگران ساختمانی که با پیمانکاران خصوصی همکاری می‌کنند، به‌طورمتوسط ۱۱ ماه در سال مشغول فعالیت هستند و مشکلی از این بابت ندارند.

در ادامه، رئیس کانون انبوه‌سازان ایران تصریح کرد: اما از طرف دیگر، برخی کارگران ساده ساختمانی ممکن است اسامی با بیکاری مواجه شوند و عرضه کارگر از تقاضای آن بیشتر باشد که باید علت آن را در موضوعاتی پیدا کرد که به وضعیت اقتصادی و بحث نقدینگی مرتبط است. زیرا از سال گذشته بسیاری از پروژه‌های ساختمانی به‌علت مشکلات متعددی که سر راه‌شان به‌وجود آمد، تعطیل و کارگرانی که در این ساختمان‌ها مشغول فعالیت بودند، بیکار شدند.

بسیاری از کارشناسان، مهم‌ترین عامل این نابسامانی را رشد نقدینگی و تورم می‌دانند و راهکارهای مختلفی هم برای رفع این مشکل پیشنهاد می‌دهند. مهار نقدینگی و تورم زمانبر است و دولت سیزدهم باید یک برنامه چهارساله یا پنج‌ساله در این زمینه داشته باشد تا ثمرات این برنامه را خودش هم مشاهده کند. تولید مسکن نباید منجر به خلق پول و نقدینگی شود. ساخت مسکن می‌تواند

صنعت ساخت‌وساز کشور احیا شود

ساختمانی باعث کاهش تولید شده است، چراکه نرخ مصالح ساختمانی تاثیر مستقیمی بر نرخ تمام‌شده ساختمان و واحدها دارد. این کارشناس در ادامه بیان کرد: نرخ مصالح ساختمانی به‌طورهفتگی افزایش پیدا می‌کند، وعده دولت این بود که در راستای افزایش تولید مسکن، نرخ مصالح ساختمانی را کنترل و برای سازندگان مسکن تعدیل کند، اما تا به امروز، این وعده محقق نشده است. این اقدامات سرعت ساخت‌وساز را کاهش می‌دهد و بسیاری از کارگران ساختمانی را بیکار می‌کند.

کاهش ساخت‌وساز در کشور

بهرویان خاطرنشان کرد: در حال حاضر بیشتر از آنکه بازار مسکن با رکود مواجه باشد، تعداد ساخت‌وساز نسبت به سال‌های گذشته با کاهش روبه‌رو شده است و این موضوع از رکود تورمی نشأت می‌گیرد. می‌توان این‌طور بیان کرد که با چنین وضعی، کارگران روزمزد تحت‌تاثیر قرار می‌گیرند؛ چراکه بیشتر فعالیت‌های ساخت‌وساز به‌صورت پیمانکاری جلو می‌رود و جدا از کارگران

جمشید بزرگر، رئیس کانون انبوه‌سازان ایران در رابطه با وضعیت حقوق و دستمزد کارگران ساختمانی به **سنت** گفت: کارگران ساختمانی قشری هستند که بخش قابل‌توجهی از رشد و توسعه شهرنشینی را به‌دوش کشیده‌اند. این افراد بسیار آسیب‌پذیر هستند و وقتی حمایت‌های دولتی برداشته شود، به‌طورقطع مشکلاتشان بیشتر خواهد شد. شغل کارگران ساختمانی موقتی است و از این‌رو این شغل در دسته مشاغل سازمان‌نیافته قرار می‌گیرد و مشخص نبودن ارکان کار، یعنی کارگر، کارفرما و کارگاه سبب شده است که تا به امروز حقوق کارگران روزمزد، ساختار مشخصی نداشته باشد و در این سال‌ها، بارها دچار تغییر شود. کارگران ساختمانی در بسیاری از مواقع از حقوق و مزایای کار به‌طورکامل برخوردار نیستند. این موضوع دلیل بر کاهش درآمد بیشتر کارگران روزمزد ساختمانی شده است، چراکه دستمزد کارگران ساختمانی در حال حاضر مبلغی راضی‌کننده نیست و قرارداد این افراد به‌نحوی تنظیم شده است که برای آنها مشکلات معیشتی ایجاد می‌کند. در همین راستا، بیشتر کارگران ساختمانی به‌ویژه کارگران متخصص حاضر نیستند با مبلغ کم با پیمانکاران قرارداد امضا کنند.

پیش‌بینی وضعیت کارگاه‌های ساختمانی

بزرگر به توضیح داد: عرضه و تقاضای نیروی کار و کارگر

منوچهر بهرویان، کارشناس بازار مسکن به **سنت** گفت: موضوع دستمزد و حقوق کارگران ساختمانی، موضوعی است که همیشه این قشر زحمتکش را درگیر کرده است، اما بیکاری‌های فصلی و مشکل بیمه و نبود قراردادهای دوطرفه مسائل دیگری هستند که جای بحث دارند و باید حل شوند، چراکه اگر صنعت ساخت‌وساز کشور احیا شود، اما کارگری برای فعالیت در کارگاه‌های ساختمانی وجود نداشته باشد، کاری از پیش نمی‌رود.

وی در ادامه افزود: در شرایط فعلی تولید مسکن در کشور با یک رکود بی‌سابقه مواجه است و در عمل، بیشتر کارگاه‌های ساختمانی به دلایل زیادی از جمله تورم و ناپایداری در شرایط اقتصادی تعطیل شده‌اند. از طرفی، آن دسته از کارگاه‌های مشغول فعالیت، با کمبود کارگر متخصص روبه‌رو هستند، چراکه کارگران به‌علت شرایط نامساعد دریافتی‌های خود، از کارفرمایان ناراضی هستند و ترجیح می‌دهند از طریق مشاغل دیگری اقدام به کسب درآمد کنند.

دستمزد کارگران، پایین‌تر از تورم

بهرویان تصریح کرد: بیش از ۹۰ درصد مشکلات کارفرمایان مربوط به تامین مواد اولیه، سرمایه در گردش و نقدینگی است که برای حل این مشکلات، دولت باید ورود کند؛ باوجود اینکه یک‌سری از مواد اولیه، داخل کشور خودمان تولید می‌شود، اما همان مواد اولیه در طول سال ۲ تا ۳ بار افزایش نرخ مواجه می‌شود. ما در تمام کالاها، شاهد تورم بالای ۶۰ و ۷۰ درصد هستیم، بی‌آنکه دستمزد کارگران افزایش پیدا کند.

یکی دیگر از عوامل در کاهش ساخت‌وساز مسکن و رها شدن پروژه‌های مسکنی، ثبات نداشتن نرخ مصالح ساختمانی است و این افزایش نرخ مصالح ساختمانی، باعث کاهش انگیزه ساخت‌وساز شده است. در این شرایط که انبوه‌سازان، دیگر زیر بار ریسک‌های قابل‌پیش‌بینی نمی‌روند، عدم‌کنترل قیمت‌ها در بازار مصالح

سرعت گردش پول را در کشور افزایش دهد و از طرف دیگر، منابع انبوه‌سازی نیز برای ما نگران‌کننده است، چراکه معلوم نیست، باید از کجا تامین شود؟

وی در پایان گفت: دولت باید با اختصاص بودجه معین به بخش خصوصی، این امکان را برای سازندگان و انبوه‌سازان فراهم کند تا این بخش با استفاده از امکانات و فناوری‌های جدید، اقدام به ساخت‌وساز در کشور کند و به تولید مسکن سرعت بخشد.

باتوجه به وقفه هشت‌ساله کشور در بخش ساخت‌وساز، ضرورت دارد که دولت برای تحقق هرچه سریع‌تر اهداف خود، زمینه‌های همکاری با سایر بخش‌ها را تقویت کند تا عرضه و تقاضای مسکن در کشور به‌تعداد برسد.

همچنین، با حمایت مالی از بخش خصوصی به افزایش حقوق کارگران کمک کند تا نیروی متخصص مشکلی از بابت هزینه‌های زندگی خود نداشته باشد که بخواد شغل خود را تغییر دهد. با این اقدام هر چیزی در جای خودش قرار می‌گیرد و فعالیت‌های تخصصی به‌دست افراد مبتدی نمی‌افتد.

متخصص که شاید در پروژه‌های مختلف بتوانند کسب درآمد کنند، کارگران ساده ساختمانی مشکلات زیادی برای فعالیت پیدا می‌کنند و معیشت آنها به‌خطر می‌افتد.

وی در پایان به **سنت** گفت: دولت باید با نگاه نظارتی خود و کاهش نوسانات تورمی، شرایطی را ایجاد کند تا هم کارگران (اعم از ساده و متخصص) و هم کارفرمایان بتوانند در کارگاه‌های ساختمانی در یک تعامل سازنده و به‌دور از حواشی مالی و... به فعالیت خود ادامه دهند تا چرخ حرکت تولید مسکن متوقف نشود و طرفین از مشاغل خود راضی باشند. با این کار، دیگر کارگران سراغ شغل دوم نمی‌روند و هیچ کارفرمایی کارگاه خود را تعطیل نمی‌کند. البته این اقدام نیاز به برنامه‌ریزی و چاره‌اندیشی فوری دارد؛ زیرا صنعت ساختمان مسیر مناسبی را طی نمی‌کند.

سخن پایانی

در خوش‌بینانه‌ترین حالت ممکن، از ابتدای خرداد تا پایان آبان هر سال، شرایط کار برای کارگران ساختمانی فراهم است، البته این مسئله بدین‌معنا نیست که در این ایام نیز هر روز بر سر کار هستند، بلکه اگر شانس با آنها یار باشد، در هر ماه، نیمی از آنها سر کار می‌روند. همچنین، وضعیت حقوق و دستمزد به‌ویژه برای کارگران ساختمانی متخصص دیگر صرفه ندارد و این افراد دیگر تمایلی برای کار در کارگاه‌های ساختمانی ندارند. از سوی دیگر، حتی اگر حقوق و دستمزد از سوی دولت افزایش چشمگیری داشته باشد، کارفرمایان توانایی پرداخت حقوق کارگران را ندارند و مجبور هستند کارگاه‌ها را تعطیل کنند،

انرژی نیاز به سرمایه‌گذاری دارد

نرسی قربان
کارشناس بازار انرژی

برنامه‌ریزی‌ها در راستای ارتقای فناوری و استفاده دانش داخلی در بهبود و بازسازی زیرساخت‌های موجود برای تولید نفت و گاز اهمیت زیادی دارد. باید توجه کرد هرچقدر از دانش و فناوری بومی استفاده کنیم، باز به تجهیزات خارجی برای جبران کمبودهای موجود نیاز داریم، بنابراین باوجود محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های غرب، این موضوع پیچیده‌تر می‌شود و می‌تواند مشکلات زیادی را برای بازار انرژی ما ایجاد کند.

صادرات نفت ایران طی سال‌های گذشته به دلیل کاهش تولید نفت ناشی از تحریم‌ها و عدم سرمایه‌گذاری و فرسودگی زیرساخت‌ها کاهش یافته و روند خوبی نداشته است. زمانی که سرمایه‌گذاری انجام نمی‌گیرد، زیرساخت‌ها فرسوده و تولید نفت دچار مشکل می‌شود و صادرات کاهش می‌یابد. زمانی که صادرات انرژی کاهش یابد، سهم و شرکت ملی نفت از درآمدهای نفتی کم می‌شود و نمی‌تواند سرمایه‌گذاری مناسبی در صنایع نفت و گاز انجام بدهد. بنابراین، برای افزایش ظرفیت تولید و بومی‌سازی فناوری بیش از هر چیز نیاز به جذب سرمایه داریم.

افزایش میزان تولید ارتباطی با صادرات ندارد، گرفتاری بخش صادرات مسئله تحریم‌ها است، اگر تحریم‌ها نبود، به‌طور قطع توانایی افزایش چندین برابری صادرات وجود داشت. علت عدم صادرات نفت موضوع تولید نیست، افزایش تولید امری مهم و ضروری است، اما برای افزایش صادرات، نیازمند رفع تحریم‌ها هستیم، بی‌شک تولید بالاتر لازم است، اما کافی نیست.

اگر تحریم‌ها برداشته شود، در زمانی کوتاه میزان صادرات نیز افزایش می‌یابد. افزایش ظرفیت تولید در کشور، بستگی به میزان سرمایه‌گذاری در این بخش دارد. موضوع افزایش تولید زمانبر خواهد بود، اینکه از چه زمانی استارت برنامه‌های افزایش تولید نیز رقم خورده، اهمیت ویژه‌ای دارد.

اکنون در شرایطی نیستیم که بتوانیم سرمایه‌گذاری زیادی را در این بخش داشته باشیم، از نظر مالی با مشکلاتی مواجهیم، در حوزه تکنولوژی نیز برای ورود تجهیزات، مشکلاتی وجود دارد. کمابیش ۲۰۰ میلیارد دلار سرمایه برای صنعت نفت و گاز نیاز است تا تولید بیشتری را داشته باشیم و از کاهش تولید نیز جلوگیری شود. بخش خصوصی داخلی با مشکلات مالی مواجه است، حتی در تولیدات غیر نفتی نیز شاهد این مسئله هستیم که باید مشوق‌هایی برای جذب آنها انجام بگیرد. سرمایه‌گذار خارجی نیز به دلیل تحریم‌ها امکان ورود به این حوزه را نخواهند داشت و در این شرایط افزایش تولید سخت‌تر خواهد بود.

وقتی نفت در بازارهای جهانی به فروش نمی‌رسد، طبیعی است که همه برنامه‌ها به هم می‌ریزد و به همین دلیل باید قبول کنیم که تحریم فروش نفت اقتصاد ایران را به شدت به چالش کشانده است. حتی به دلیل نبود زیرساخت و عدم ورود تکنولوژی و مشکلات تامین مالی گاهی نمی‌توانیم نفت را به فرآورده‌های نفتی تبدیل کنیم و بفروشیم. راه‌اندازی یک پالایشگاه حدود ۵ میلیارد دلار بودجه لازم دارد که دولت برای تامین این مقدار ارز دچار مشکل است. حتی اگر بتوانیم فرآورده‌های نفتی تولید کنیم، به دلیل قرار گرفتن در شرایط تحریم، امکان صادرات انرژی بسیار محدود است و به همین خاطر فکر کردن به انجام این کار اشتباه است و با واقعیت‌ها همخوان نیست.

مشکل ما دقیقاً نداشتن تعامل مثبت با نظام بین‌الملل است. به همین علت، در حالی که سایر کشورها تمایل زیادی به فرآورده‌های اقتصادی و تجاری با ایران دارند، اما به سبب فضای سیاسی کشور، همیشه در تحریم هستیم و در نتیجه از حضور در عرصه تجارت بین‌الملل بازمی‌مانیم. از طرفی، تحریم‌ها و اعمال فشارهایی که بر ایران تحمیل شده، امکان سرمایه‌گذاری و توسعه بالادستی را از ما گرفته، به این معنی که متناسب با ذخایری که در اختیارمان است، نتوانسته‌ایم ظرفیت تولید را برای کشور ایجاد کنیم، همچنین در بخش مصرف قادر نبودیم، فناوری و سرمایه موردنیاز را جذب کنیم تا در راستای کاهش و بهینه‌سازی مصرف انرژی گام برداریم، حتی این ظرفیتی که در حال حاضر وجود دارد، در ارتباط با نفت خام، بهبود یافته مانده است.

ورود مجدد نفت ایران به بازار، بخشی از این کمبود را جبران می‌کند. در صورت تسهیل تحریم‌ها، ایران می‌تواند به یک تامین‌کننده مهم انرژی تبدیل شود، اگرچه بازگشت به بازار، یک شبه اتفاق نخواهد افتاد.

ما چاره‌ای جز تعامل با دنیا نداریم. نفت موهبتی ارزشمند برای کشورهای نفتخیز است، از این رو امید است شرایط طوری رقم بخورد که ایران به‌عنوان یکی از کشورهای مهم نفتخیز در خاورمیانه، بتواند در عرصه تجارت جهانی نقش مطلوبی ایفا کند.

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

بهینه‌سازی، شروع خوبی برای حل مشکل ناترازی انرژی است

دست رد مجلس به بودجه ۱۴۰۳

عکس: سجاد

مالیاتی و گمرکی با ۴۰ درصد رشد بوده و وابستگی بودجه به منابع نفتی ۲۴ درصد کاهش یافته؛ البته این موضوع بدون در نظر گرفتن منابع هدفمندی است که عمدتاً از محل فرآورده‌های نفتی و گازی تامین می‌شود. همچنین، سهم واگذاری‌های مالی در لایحه بودجه ۱۴۰۳ از منابع عمومی دولت ۱۳ درصد و معادل ۳۱۹ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده که نسبت به رقم مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۲، ۵۸ درصد رشد داشته است.

در بخش مصارف، اعتبارات هزینه‌ای با ۷۳ درصد کل مصارف را تشکیل می‌دهد، با رشد ۱۹ درصد مواجه بوده و واقع‌نگری دولت درباره درآمدهای نفتی نگاه واقع‌بینانه در بخش نفت می‌تواند تحقق سهم بودجه عمرانی کشور را افزایش دهد و از این مسیر فعالیت پروژه‌های شرکت‌های نفتی و گازی را بیشتر کند. بخش اصلی واگذاری‌های سرمایه‌ای به فروش نفت و گاز و میعانات برمی‌گردد و مابقی آن، حاصل فروش اموال دولتی است. بنابراین، از رقم این ردیف ۵۸۳ هزار میلیارد تومان مربوط به فروش نفت و گاز تعریف می‌شود. این رقم در بودجه امسال ۶۰۳ هزار میلیارد تومان بوده که نشان‌دهنده کاهش ۳۵ درصدی آن برای سال آینده است. این روزها یکی از مباحث جدی مطرح‌شده از سوی موافقان این لایحه «کاهش اتکالی دولت به ردیف واگذاری‌های سرمایه‌ای و اصلی‌ترین آن منابع نفتی» بوده و به گفته آنها دولت به سمت درآمدهای پایدار حرکت کرده است، شکی نیست که اتکالی دخل و خرج دولت‌ها

درآمد نفتی یکی از فاکتورهای مهم در بودجه‌نویسی سالانه است و با توجه به نوسان قیمت‌ها در بازارهای جهانی، این انتظار وجود دارد که ریسک کسری بودجه از مسیر درآمدهای نفتی چندین برچسبته نباشد. بهای نفت به‌تازگی افت داشته است، اما برآوردهای قیمتی سال آینده نشان می‌دهد که انتظار متوسط نرخ‌هایی نزدیک به ۷۰ دلار منطقی به نظر می‌رسد و با توجه به اعطاف در میزان هدف حجم صادرات نفت خام، این ظرفیت وجود دارد که در درآمدهای نفتی مدنظر سال آینده دست پیدا کنیم. با اینکه به نظر می‌رسد ارقام نفتی بودجه نسبت به سال‌های گذشته واقع‌بینانه‌تر باشد، اما انتقال مسئولیت تراز بودجه از نفت به بخش مالیات، باعث شده است که همچنان بودجه به سبکی معکوس شده به دنبال منابع یابی برای هزینه‌های منجمد جاری باشد. به‌طور کل

واقع‌نگری دولت درباره درآمدهای نفتی

به منابع پایدار درآمدی، موجب ثبات در بودجه و از سوی دیگر، حفظ منابع بین‌نسلی خواهد شد، حتی ادبیات نوین بودجه‌ریزی به‌گونه‌ای تدوین شده است که حساسیت بالایی به نوع منابع داشته باشد. باید توجه داشت که مفهوم درآمد با اینکه نشان‌دهنده یک جریان تکرارشونده است، اما ضرورتاً دربردارنده مفهوم «پایدار» نمی‌شود. ممکن است از یک سرمایه تنها در یک مدت کوتاه یا میان‌مدت درآمد کسب کرد و آنچنان که در بحث‌های دخل و خرج دولت با زمان‌های بلندمدت سروکار داریم، قابل‌اتکا نباشد. درآمد مالیاتی از آنجا که یک جریان تکرارشونده است، می‌تواند درآمدی باثبات باشد؛ تنها به این شرط که مشمولان پرداخت مالیات توانایی پرداخت آن را داشته باشند و این اقدام موجب تعطیلی کسب‌وکارها نشود.

درآمد نفتی یکی از فاکتورهای مهم در بودجه‌نویسی سالانه است و با توجه به نوسان قیمت‌ها در بازارهای جهانی، این انتظار وجود دارد که ریسک کسری بودجه از مسیر درآمدهای نفتی چندین برچسبته نباشد. بهای نفت به‌تازگی افت داشته است، اما برآوردهای قیمتی سال آینده نشان می‌دهد که انتظار متوسط نرخ‌هایی نزدیک به ۷۰ دلار منطقی به نظر می‌رسد و با توجه به اعطاف در میزان هدف حجم صادرات نفت خام، این ظرفیت وجود دارد که در درآمدهای نفتی مدنظر سال آینده دست پیدا کنیم. با اینکه به نظر می‌رسد ارقام نفتی بودجه نسبت به سال‌های گذشته واقع‌بینانه‌تر باشد، اما انتقال مسئولیت تراز بودجه از نفت به بخش مالیات، باعث شده است که همچنان بودجه به سبکی معکوس شده به دنبال منابع یابی برای هزینه‌های منجمد جاری باشد. به‌طور کل

ناترازی عملیاتی، از اشکالات بودجه ۱۴۰۳

مستمر مشمول کشور شاغلان مشابه و هم‌تراز، دولت مکلف شود تا پایان سال سوم برنامه اقدام لازم را به‌عمل آورد. این افزایش از سال ۱۴۰۳ در سال اول معادل ۴۰ درصد و در سال‌های دوم و سوم هرکدام ۳۰ درصد شده تا در نهایت به ۹۰ درصد حقوق بازنشسته برسد. متأسفانه موضوع به این مهمی را دولت ندیده بود و دوشنبه ۲۰ آذر رئیس سازمان برنامه و بودجه عنوان کرده که ۵۰ همت برای اجرای قانون همسان‌سازی حقوق بازنشستگان پیش‌بینی شده است.

حمایت از دهک‌های پایین، اولویت است

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی درباره حمایت از دهک‌های پایین جامعه بیان کرد: در حال حاضر یکی از اعتراض‌های جدی نمایندگان مجلس، بحث طبقات کم‌درآمد جامعه و افزایش مالیات است. این مسائل روی افشار کم‌درآمد کشور تأثیر منفی می‌گذارد. اکنون بیشتر بازنشستگان کشور ما را دهک‌های پایین

رضانعلی سنگدوینی، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی درباره ایرادات لایحه بودجه ۱۴۰۳ در حوزه انرژی به گفت: یکی از اشکالات بودجه، ناترازی عملیاتی بود. زمانی که بودجه عملیاتی وجود داشته باشد، منابع نسبت به مصارف کاهش پیدا می‌کند و این چالش در نهایت منجر به تورم می‌شود. در برنامه توسعه، بهینه‌سازی مصرف سوخت مطرح شده است و این موضوع اگر اجرایی شود، دولت باید ناترازی انرژی در بحث گاز، برق، بنزین و فرآورده‌های نفتی را جبران کند. وی در ادامه توضیح داد: بنابراین این بهینه‌سازی می‌تواند نقطه عطف و شروع خوبی برای حل مشکل ناترازی باشد. همچنین، یکی دیگر از مسائلی که در بحث بودجه مطرح شد، موضوع بازنشستگان بود. ما در برنامه هفتم مصوب کردیم که به‌منظور عدالت در پرداخت حقوق شاغلان و بازنشستگان و نیز متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان با ۹۰ درصد حقوق و فوق‌العاده‌های

دولت باید
ناترازی
انرژی در
بحث گاز،
برق، بنزین و
فرآورده‌های
نفتی را
جبران کند

ما نیازمند یک
برنامه جامع
هستیم تا با
رفع ناترازی
انرژی و
افزایش
درآمد ارزی،
وضعیت
معیشت
مردم را
بهبود بخشیم

جامعه تشکیل می‌دهند و خانوارهای تحت پوشش بیمه، مشکلات درمانی و مستمری دارند که این موضوعات باید دیده شود. نماینده مردم گرگان در پایان خاطرنشان کرد: برنامه هفتم توسعه مبتنی بر مردم است و ما باید بودجه سال اول برنامه توسعه هفتم را که در سال ۱۴۰۲ اجرایی می‌شود، بر همین مبنا و اصل ببینیم. اینکه همه چیز را منوط به محل مالیات کنیم، اشکالی است که باید موردپگیری قرار گیرد. بنابراین باید با تعامل مجلس و دولت کمک کنیم که همه چیز به‌درستی انجام شود. از تاریخ سه‌شنبه ۲۱ آذر، دولت ۷ روز فرصت برای اصلاح بخش اول لایحه بودجه دارد تا بعد از اعمال اصلاحات، آن را به مجلس برگرداند.

از صادرات نفت را با واردات بنزین جبران کنیم. در حال حاضر، ایران کمابیش از تجارت گاز حذف شده است و این خطر وجود دارد که از تجارت نفت نیز حذف شویم. ایران سومین تولیدکننده بزرگ گاز و سومین تولیدکننده بزرگ نفت در سازمان کشورهای صادرکننده نفت است و روزانه حدود ۱۰ میلیون بشکه منابع هیدروکربوری تولید می‌کند، کشور توانایی تولید خوبی دارد، اما با هدر رفت منابع و مصرف غیربهینه، کشور در حال فقیرتر شدن است. وی در پایان گفت: بدون وجود یک برنامه توسعه برای اصلاح ساختار اقتصادی، هر دستاوردی در سیاست خارجی بی‌معناست، زیرا به برنامه داخلی پیوند ندارد و تأثیرات آن از بین می‌رود. دولت سیزدهم باید به حل ناترازی و هدررفت انرژی در کشور توجه کند. ما نیازمند یک برنامه جامع هستیم تا با حل ناترازی انرژی و افزایش درآمد ارزی، وضعیت معیشت مردم را بهبود بخشیم.

سخن پایانی

مجلس می‌تواند از قدرت خود برای ایجاد سیاست‌ها و قوانینی که به توسعه و بهره‌برداری بهینه از منابع انرژی یاری می‌رساند، استفاده کند. همچنین، نمایندگان مجلس می‌توانند با برگزاری جلسات و کمیسیون‌های مربوطه، عملکرد دولت در زمینه سیاست‌گذاری و اجرای برنامه‌های مرتبط با انرژی را مورد بررسی قرار دهند و اقدامات مناسب را برای بهبود عملکرد دولت توصیه کنند. البته تعیین بودجه صحیح و مناسب برای بخش انرژی، امکان توسعه و بهینه‌سازی زیرساخت‌ها و منابع انرژی را فراهم می‌کند.

بی‌توجهی به تشدید ناترازی انرژی

مرز بحران رسیدیم. اگر اقداماتی برای بهینه‌سازی انرژی انجام نگیرد، طی ۱۰ سال آینده، بدون توجه به وجود تحریم‌ها، مجبور خواهیم شد که نفت، گاز و محصولات فرآوری شده را در داخل کشور هدر دهیم و از بازار انرژی خارج شویم.

نزوم بهینه‌سازی مصرف انرژی

جمشیدیان با بیان اینکه از سال ۲۰۲۰ تاکنون و در شرایط تحریم‌های حداکثری، سهم دولت از درآمدهای نفتی سالانه به حدود ۱۳ میلیارد دلار افزایش یافته است، افزود: اما در عین حال، درآمد دولت از صادرات بنزین از مثبت ۳ به منفی ۳ میلیارد دلار رسیده است؛ به این معنی که ما واردکننده بنزین شده‌ایم. ناترازی در بنزین، یک قلم حدود ۶ میلیارد دلار از درآمد ارزی کشور را منفی کرده و به همین ترتیب، نیمی از افزایش درآمد نفتی دولت که حدود ۱۳ میلیارد دلار است، از بین رفته است که این وضعیت ممکن است همچنان بهبود نیابد و بدتر شود. وی خاطرنشان کرد: اگر برای بهینه‌سازی مصرف انرژی فکری نکنیم، تا سال ۱۴۱۲ مجبور خواهیم بود هر ساله ۲۵ میلیارد دلار

در صورت بی‌توجهی و عدم برنامه‌ریزی و اقدام سریع، کشور با بحران جدی برای امنیت انرژی روبه‌رو خواهد شد؛ به‌نحوی که واردات این حامل انرژی با بازگشت به دهه ماقبل ۷۰ شمسی و خرید و توزیع وسایل گرمایشی نفتی و زغالی بین مردم اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. به‌منظور مقابله با ناترازی باید بر افزایش تولید پایدار و بهینه‌سازی انرژی در بخش‌های مختلف تأکید داشت. مجلس مسئول تدوین و تصویب قوانین مرتبط با بخش انرژی است. این قوانین می‌توانند شامل قوانین مربوط به استخراج، تولید، توزیع و مصرف انرژی باشند.

نقش پررنگ دولت در تامین مالی آموزش عالی

امیرعباس آذرموند: یافته‌ها حاکی از این است که هنوز هم دولت‌ها در کشورهای صنعتی به حمایت مالی مستقیم از آموزش عالی ادامه می‌دهند و در برخی کشورها سهم دولت بسیار بالاست (آلمان و فنلاند)، هرچند در کشورهایی که نقش دولت ضعیف‌تر است، میزان مشارکت دولت در تامین مالی دست‌کم به میزان یک‌سوم کل مخارج موسسات آموزش عالی است (ایالات متحده و ژاپن). با وجود این، روندها نشان می‌دهد که در طول زمان در همه کشورها سهم دولت رو به کاهش بوده و گام‌هایی برای تشویق بخش خصوصی به مشارکت در این امر برداشته شده و گاهی بار مالی بیشتری به خانوارها انتقال یافته است. روند دیگر مشاهده‌شده این است که دولت‌ها در طرف تقاضای آموزش عالی، حمایت‌های خود را از پارانه در قالب کمک بلاعوض به دانشجویان به‌سمت اعطای وام تغییر جهت داده‌اند که این اقدام ضمن تامین نیاز دانشجویان برای تحصیل، با بازگشت منابع مالی به دولت همراه است. همچنین، در طرف عرضه، دولت‌ها سعی می‌کنند فضایی رقابتی بین دانشگاه‌ها برای جذب منابع ایجاد و انگیزه‌های دانشگاه‌ها برای درآمدزایی را تقویت کنند.

می‌یابد، کار دولت در حمایت مالی مستقیم از دانشگاه‌ها با تنگنای بیشتری مواجه است. این تجربه‌ای است که کشورهای پیشرفته صنعتی از سرگذرانده‌اند و به تدریج در حال انتقال به کشورهای کمتر توسعه‌یافته است.

به گزارش **سیر** نسل‌های متعدد دانشگاه و عزیمت از تامین مالی ساده توسط دولت به سمت سازکارهای پیچیده، نشانه اهمیت مالی آموزش عالی است. هرچه تقاضای اجتماعی از دولت برای تامین رفاه بیشتر افزایش

بسیار موثر باشد. شاید به همین دلیل بوده که اصل ۳۰ قانون به آموزش اختصاص یافته و تامین آموزش عالی را تا سرحد خودکفایی، رایگان اعلام کرده است. بررسی رویکرد کشورهای توسعه‌یافته در ۳ کشور موفق در نظر گرفته‌شده را در ادامه می‌توانید مطالعه کنید.

الگوی تعیین بودجه دانشگاه‌ها و سازکارهای تخصیص آن یکی از ابزارهای مهم دولت در راهبرد و حکمرانی آموزش عالی است. بهبود این سازکارها می‌تواند بر کیفیت خروجی‌های دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور اعم از دانش‌آموخته و محصولات علمی

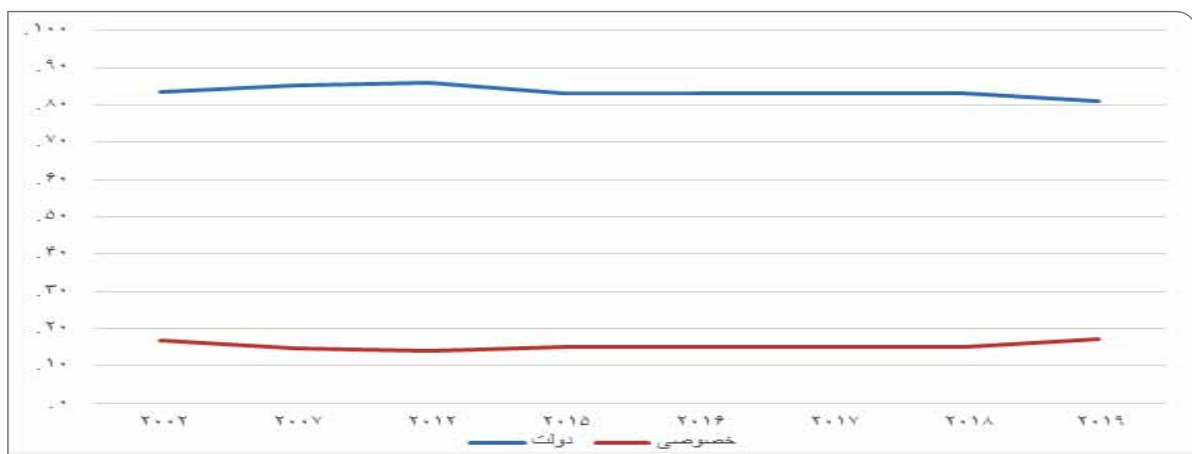
۸۰ درصد تامین مالی در آلمان بر دوش دولت است

حمایت می‌کند. این امر موجب شده که در آلمان شهریه بسیار اندک باشد و کمابیش همه جامعه امکان بهره‌مندی از آموزش عالی را دارند، هرچند در این کشور نیز میان احزاب چپ و راست درباره شهریه‌های دانشگاه تفاوت وجود دارد و جریانات کمونیست و سوسیالیست خواهان پارانه‌های سخاوتمندانه‌تر و دست‌راستی‌ها مانند دموکرات مسیحی‌ها و لیبرال‌ها خواهان خساست دولت و حمایت از آموزش عالی نخبه‌گرا هستند. در این کشور، موسسات آموزشی ۲ منبع دارند؛ منابع عمومی و تامین مالی طرف ثالث. منابع عمومی بودجه‌ای است که توسط دولت به موسسات آموزش عالی اختصاص می‌یابد یا از درآمد عملیاتی خود موسسات به‌دست می‌آید. در حال حاضر ۲۰ درصد از کل منابع دانشگاهی مربوط به تامین مالی طرف ثالث است و ۸۰ درصد باقیمانده منابع به‌شکل ۷ درصد درآمد عملیاتی دانشگاه‌ها، ۱۳ درصد از محل کمک‌های مستقیم دولت فدرال و ۶۰ درصد از طرف دولت‌های ایالتی عاید دانشگاه می‌شود.

در آلمان یک رژیم «شهریه اندک-پارانه کم» حاکم است. حدود ۷ درصد از دانشجویان آلمان در دانشگاه‌های خصوصی مشغول به تحصیل هستند و سهم بخش خصوصی این کشور در تامین هزینه‌های آموزش عالی ۱۵ درصد است. بنا به گزارش‌های آلمان دارایی ۴۲۲ موسسه آموزش عالی بوده که در ایالات گوناگون توزیع شده که ۱۱۴ موسسه از نوع خصوصی و مابقی دولتی هستند. از میان کل موسسات تنها ۱۰۸ دانشگاه وجود دارد که ۲۱ مورد آنها خصوصی است.

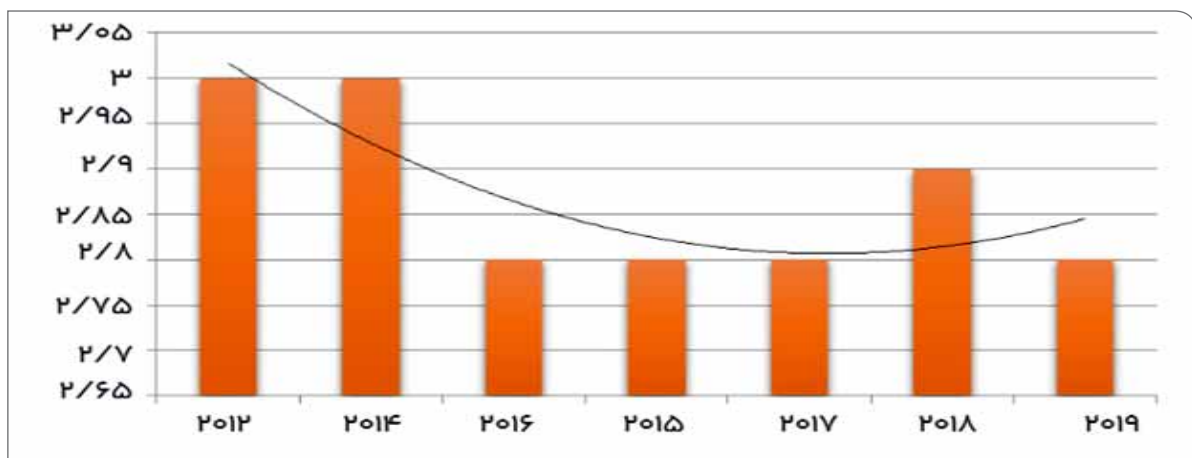
تجربه این کشور به‌وضوح نشان می‌دهد که دولتی بودن ساختار آموزش عالی، به‌معنای ناکارآمدی نیست، زیرا در این کشور که دارای سابقه دولتی است، نظام آموزشی کارآمد و به‌روزی دارد که می‌توان ردپای آن را در نرخ پایین بیکاری دانشگاهیان و توانمندی نیروی انسانی در این کشور مشاهده کرد.

در آلمان عموم جامعه مخالف شهریه هستند و دولت از دانشجویان

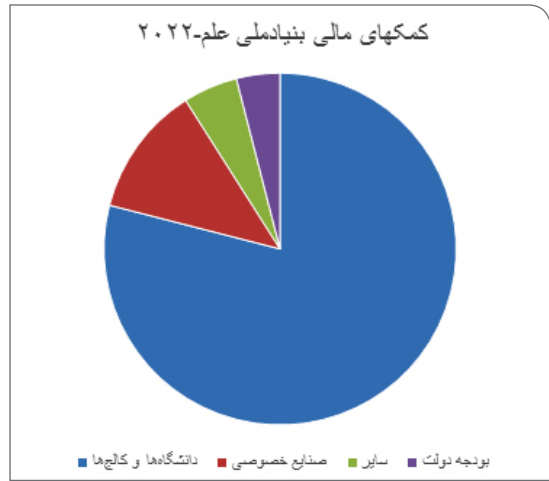
آموزش بودجه دریافت می‌کنند. اولویت دیگر حمایت مالی از دانشجویان در آموزش عالی است، از جمله کمک‌هزینه‌های ویژه برای دانشجویان با استعداد و دانشمندان جوان.

در آلمان بودجه اضافی برای آموزش عالی به‌منظور حمایت از ایالت‌ها با هدف پوشش تعداد بالای پذیرفته‌شدگان در اختیار موسسات آموزش عالی قرار می‌گیرد. علاوه بر این، ایالت‌ها برای اقداماتی مانند بهبود کیفیت

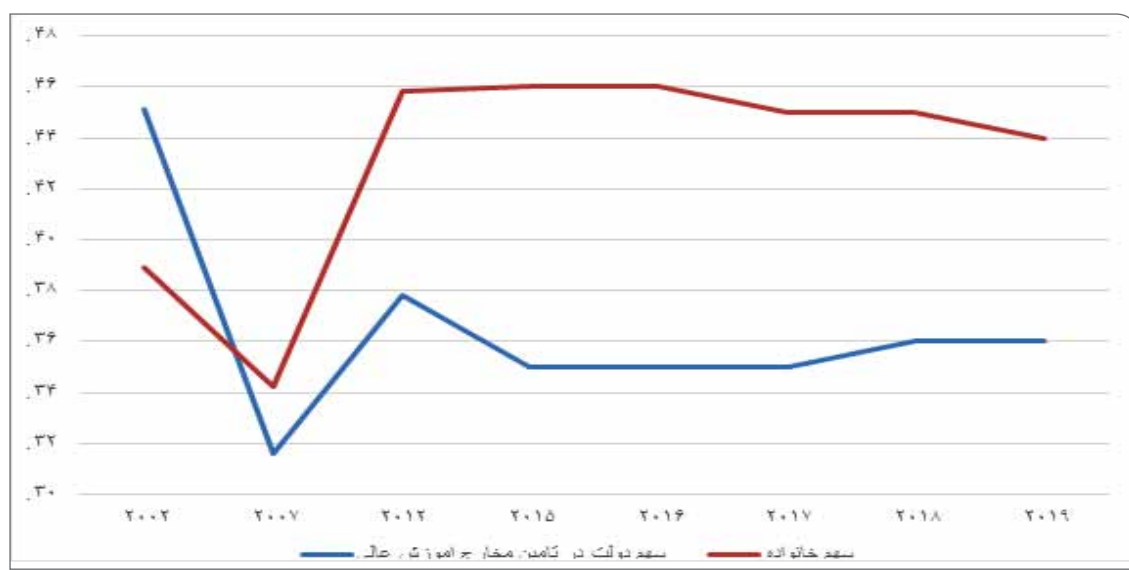

نظامی گران و حمایت مالی در قالب وام

کمک‌های پولی مستقیم نیست و نهادسازی‌هایی توسط قوای مقننه و مجریه در این کشور انجام گرفته است که بستر مناسبی برای تامین مالی دانشگاه‌ها بدون نقش‌آفرینی مستقیم دولت فراهم می‌آورد.

مختلف نظام نوآوری در هزینه‌ها و مخاطرات مرتبط با تحقیق و توسعه سهم می‌شوند. در این میان، دولت نقش حامی مالی و قانون‌گذاری را دارد که زمینه‌ساز پیوند دانشگاه و صنعت در راستای تقویت دوطرفه را فراهم می‌کند.

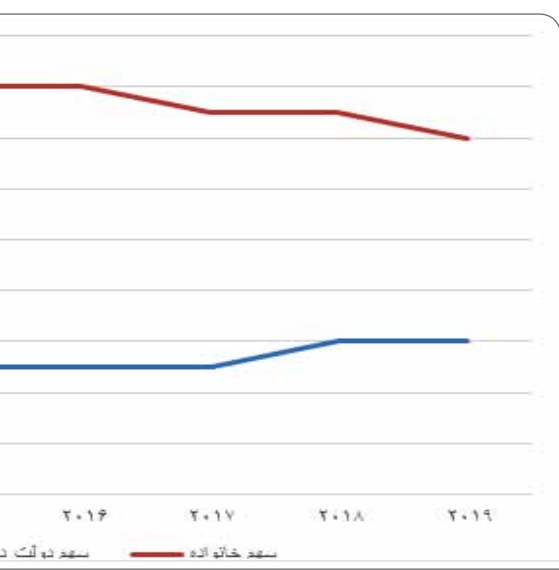
آموزش، سهم نزدیک به ۱۲ درصدی از بودجه دولت فدرال دارد که نشان می‌دهد چه سهم قابل‌توجهی است. همچنین، نوع تقسیم این ۱۲ درصد بودجه آموزشی از کل مخارج دولت نیز براساس یک روند منظم با سهم حدود دوسوم برای قبل از آموزش عالی و یک‌سوم

در امریکا تحصیل در آموزش عالی از ۲ طریق دولتی یا خصوصی امکان‌پذیر است. تمایز میان آموزش عالی دولتی و خصوصی در این کشور برای نخستین‌بار در قرن نوزدهم به‌شکل روشنی مطرح شد. در آن زمان دانشگاه‌های جدیدی تاسیس شدند و در چیزهایی از جمله تامین مالی، آشکارا متفاوت با موسسات قدیمی و سنتی این کشور بودند. تفاوت اصلی میان بخش دولتی و خصوصی آموزش عالی، مسائل مالی و هزینه‌ها است. این در حالی است که دانشگاه‌های دولتی توسط دولت حمایت‌های زیادی دریافت می‌کنند، اما دانشگاه‌های خصوصی حمایت چندانی ندارند.

در زمینه آموزش عالی، این کشور نمونه رژیم «شهریه بالا - پارانه زیاد» است. در ۲۰۱۱ میانگین سالانه شهریه دانشجویان تمام‌وقت حدود ۵ هزار و ۵۰۰ دلار بود که بیشتر از تمام کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی جز شیلی بود. با این حال، سه‌چهارم دانشجویان این کشور کمک مالی دولتی می‌گیرند و از آنجا که این کمک به‌شکل وام است، میانگین بدهی دانشجویان در زمان فارغ‌التحصیلی حدود ۳۰ هزار دلار خواهد بود؛ مبالغی که در کشورهایی چون فنلاند و آلمان غیرقابل تصور است.

گرچه حمایت مالی دولت ایالات‌متحده از آموزش عالی تنها در قالب

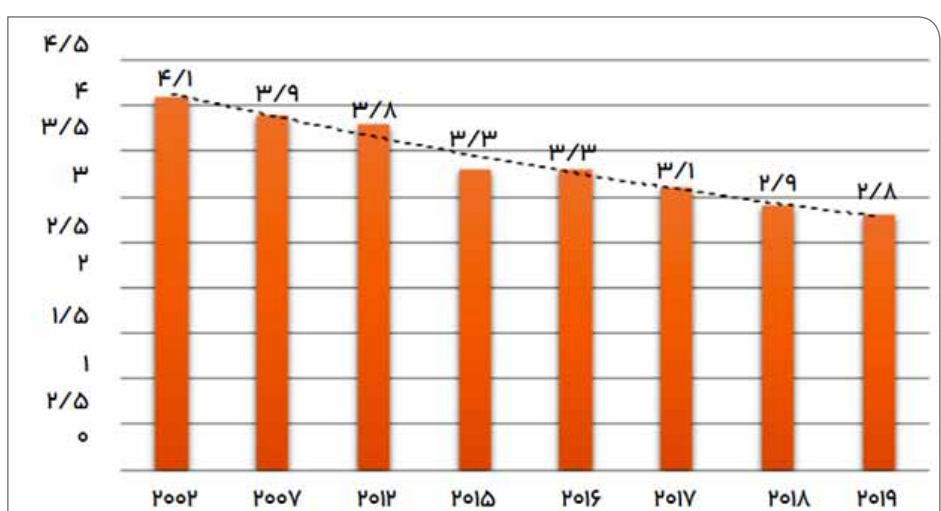
نهادسازی توسط دولت فدرال در زمینه حمایت مالی از دانشگاه‌ها به ایجاد بنیاد ملی علم محدود نمی‌شود، بلکه مراکز دیگری هم راه افتاده که در این عرصه نقش ایفا می‌کنند. مراکز پژوهشی دانشگاه - صنعت - دولت محیطی را فراهم می‌کنند که در آن پژوهشگران بخش‌های

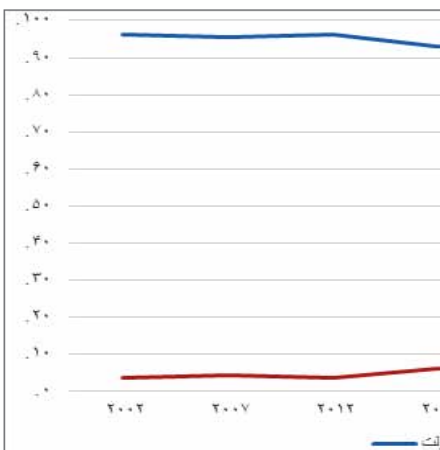
آموزش، سهم نزدیک به ۱۲ درصدی از بودجه دولت فدرال دارد که نشان می‌دهد چه سهم قابل‌توجهی است. همچنین، نوع تقسیم این ۱۲ درصد بودجه آموزشی از کل مخارج دولت نیز براساس یک روند منظم با سهم حدود دوسوم برای قبل از آموزش عالی و یک‌سوم

فنلاند و الگوی دولت رفاهی

لازم به ذکر است که دولت این کشور با وجود تعهدی که به تامین مالی آموزش عالی دارد، به تدریج از نقش خود کاسته که این موضوع نشان می‌دهد که این روند پیامد اجتناب‌ناپذیر فشار است یا اینکه بیانگر سیاست برنامه‌ریزی‌شده برای همراهی با روندهای جهانی در راستای توسعه بخش خصوصی است. با این وجود، باید توجه کرد که هرچند سهم دولت کاهش یافته، اما این بار هزینه به خانواده‌ها واگذار نشده است و موسسات دیگری سعی در تامین مالی دارند.

در فنلاند چون بیشتر کشورهای شمال اروپا که نیروهای چپ‌گرا قدرت زیادی دارند، آموزش عالی به درآمدهای عمومی دولت برای مخارج موسسات آموزش عالی خود متکی است، اما در میان کشورهای سازمان توسعه و همکاری، فنلاند جزو کشورهایی است که نظام دانشگاهی آن بیشترین وابستگی را به منابع دولتی دارد.

این کشور تمرکز خود را روی ارتقای سطح آموزش عالی و افزایش تعداد فراگیران آموزش عالی گذاشته‌اند. دولت فنلاند سیاست‌گذاری خود را باتوجه به دستاوردهای آموزشی و دانشجویان بین‌المللی در سطح جهانی توسعه داده است و به‌این ترتیب، از موسسات آموزش عالی حمایت می‌کند.

نمونه برجسته برای رژیم «شهریه پایین - پارانه زیاد»، فنلاند است. یکی از دلایل اصلی موفقیت این کشور اهمیت بالایی است که برای آموزش عالی قائل است. در این کشور دولت با همکاری صندوق ملی آموزش و پژوهش، منابع قابل‌توجهی را به آموزش عالی اختصاص می‌دهد. این منابع شامل بودجه دولتی، معافیت مالیاتی، سرمایه‌گذاری خصوصی و سایر است.

دانشجویان در این کشور از مزایای مالی متنوعی مانند وام‌های تحصیلی بهره‌مند هستند. همچنین، برخی موسسات آموزشی قراردادهای کارآموزی را با شرکت‌ها منعقد می‌کنند که به دانشجویان کمک می‌کند تا مهارت‌های عملی و حرفه‌ای لازم را کسب کنند. پس از جنگ جهانی دوم و با قدرت گرفتن احزاب چپ (دولت ائتلافی میان کمونیست‌ها و سوسیالیست‌ها در بیشتر سال‌ها تا دهه ۹۰ در این کشور دولت را در دست داشت). نظام آموزشی فنلاند متشکل از ۳۵ موسسه آموزش عالی دولتی است که از این میان ۱۳ دانشگاه دولتی و ۲۲ دانشگاه علمی - کاربردی هستند. در مواجهه با پیش‌بینی کاهش جمعیت جوان و نیروی کار و ثابت ماندن مهارت‌های بزرگسالان در فنلاند، مقامات دولتی

یک کارشناس اقتصاد در گفت و گو با **سماه**:

سیاست‌های نهادهای اقتصادی دولت متناقض است

امیرعباس آذرموند: یک کارشناس امور بانکی درباره رویکرد غالب مدیران اقتصادی دولت می‌گوید: «تناقض در رویکردها موجب شده بانک مرکزی تنها بماند و اگر بتواند موفقیتی به‌دست بیاورد هم به‌دلیل مقابله بخش مالی با این سیاست‌ها، شکست می‌خورد. از جمله اینکه بانک مرکزی نقدینگی را نسبتاً مدیریت کرده، اما نرخ

تورم هنوز بیش از ۴۵ درصد است. البته این نشان می‌دهد تیم اقتصادی ناهماهنگ است. یعنی بانک مرکزی به یک سمت می‌رود و وزارت اقتصاد به سمتی دیگر. مجلس نیز با سیاست‌های خود در پی آزاد کردن منابع ارزی بانک مرکزی است.»

بحثی در این نیست که لایحه پیشنهادی چقدر مشکل دارد؛ بحث این است که نمایندگان محترم، در شرایطی که چند ماه تا انتخابات باقی مانده، این اقدام را انجام دادند که شائبه‌برانگیز است. آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی **سماه** با این کارشناس اقتصاد است.

● **رویکرد بخش بودجه و مالی، در مقابل بانک مرکزی قرار ندارد که انقباضی عمل می‌کند؟**

این دو بخش دقیقاً متضاد هم عمل می‌کنند و به‌بیان دیگر سیاست‌های بودجه، سیاست‌های پولی را خنثی می‌کند. نظام بودجه در مقابله تمام‌عیار با مسیری است که سیاست‌گذار پولی در پیش گرفته و با کاهش میزان رشد نقدینگی به‌دنبال کاهش تورم است. در سیمینارهای تخصصی که چند ماه گذشته برگزار شده، رئیس کل بانک مرکزی بارها بر سیاست تثبیت اقتصادی تأکید کرده و نشان داده که بر این مسئله مصر است.

این تناقض در رویکردها موجب شده بانک مرکزی تنها بماند و اگر بتواند موفقیتی به‌دست بیاورد هم به‌دلیل مقابله بخش مالی با این سیاست‌ها، شکست می‌خورد. از جمله اینکه بانک مرکزی نقدینگی را نسبتاً مدیریت کرده، اما نرخ تورم هنوز بیش از ۴۵ درصد است. البته این نشان می‌دهد تیم اقتصادی ناهماهنگ است. یعنی بانک مرکزی به یک سمت می‌رود و وزارت اقتصاد به سمتی دیگر.

مجلس نیز با سیاست‌های خود در پی آزاد کردن منابع ارزی بانک مرکزی است.

● **مرکز پژوهش‌ها پیشنهاد کرده نرخ تسعیر به ۳۵ هزار تومان برسد تا کسری بودجه جبران شود. این اقدام معقول است؟**

بستگی به این دارد که آقایان به سفره مردم فکر کنند یا خیر. این اقدام درآمد دولت را به قیمت تضعیف بیشتر سفره مردم تقویت می‌کند. در زمان حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی هم از این حرف‌ها زدن، اما نتیجه آن گرانی سرسام‌آور خوراکی‌ها و کوچک شدن سفره مردم بود.

● **می‌گویند امسال نفت فروخته شده و دولت دست بازتری دارد، به همین دلیل مجلس واردات خودروهای کارکرده را به قانون تبدیل کرد؟**

ایران نفت بیشتر فروخته، اما ما عضو FATF نیستیم و روابط بانک‌های ما با نظام بانکی بین‌المللی هنوز قطع است، به همین دلیل ارز حاصل از فروش بیشتر نفت به داخل کشور نیامده است. اگر ارز وجود داشته باشد که نباید وضعیت موجودی دارو و شیر خشک چنین باشد.

نمایندگان مجلس در حالی به واردات خودرو کارکرده رای مثبت می‌دهند که امروز ما در کالاهای حیاتی چون دارو دچار مشکل هستیم. اگر عقلانی بیندیشیم شیر خشک و دارو بسیار مهم‌تر از خودرو هستند. نمایندگانی که اجازه توافق دوباره را سلب کردند باید بدانند کشور در یک جنگ اقتصادی قرار دارد که آنها هم تداومش را تأیید کردند. پس باید بدانند در این وضعیت دسترسی به منابع ارزی کاهش می‌یابد، اما بی‌توجهی می‌کنند.

در زمان جنگ هشت‌ساله، من نیز در بانک مرکزی بودم و چیزهایی را دیدیم. از جمله اداره کشور با نفت ۸ دلاری و ۷ میلیارد دلار منابع که با جنگی واقعی هم‌زمان بود. در آن زمان می‌شد کشور را اداره کرد؛ البته به‌شرط اینکه واردات کنترل و ارز کشور برای نیازهای مبرم و اساسی هزینه می‌شد. متأسفانه جهت‌گیری یکسان در دولت وجود ندارد و همین نگرانی‌ها را بیشتر می‌کند.

یوسف کاووسی، از مدیران باسابقه بانک مرکزی، تصریح می‌کند: «نمایندگان مجلس ناگهان در نقشی متفاوت از ۳ سال گذشته ظاهر شده و با این توجیه که دولت به اندازه تورم حاضر به افزایش حقوق کارمندان و مستمری بازنشستگان نشده، کلیات بودجه را رد کردند.

منابع محدودتر از این هستند که همه بخش‌ها مطالبات‌شان پاسخ بگیرد.

● **حالا چه اقداماتی باید در دستور کار باشد؟**

به هر حال این اتفاقات نيفتاده و امروز در شرایطی قرار داریم که دولت واقعا منابع کافی برای عمل به وظایف خود را ندارد. من فکر می‌کنم در اینجا هم می‌توانیم نقش همین مجلس را که روزهای آخر خود را سپری می‌کند ببینیم. بنا به تأکید برنامه ششم توسعه منابع بودجه باید هر سال به اندازه تورم افزایش پیدا می‌کرد، اما باوجود تحریم شاهد افزایش بیش از ارقام تورم بودجه بوده‌ایم و دائم کسری به‌وجود آمد. دوره ۴ ساله فعالیت این مجلس هم‌زمان با سال‌های اجرای برنامه هفتم بود، اما مجلس از همه قصور گذشت.

● **اگر اشتباه نکنم در سال ۹۹ و حین بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۰، باوجود عدم تمایل دولت ۳۰۰ هزار میلیارد تومان به سقف بودجه افزوده شده و همان اندازه نیز کسری به ثبت رسید. درست می‌گویم؟**

کاملاً درست می‌گویید و همین اتفاق افتاد. این مجلس در آن زمان هدفش رای گرفتن دوباره نبود و تنها می‌خواست با دولت وقت مخالفت کند و خودش طرح‌هایی را تصویب می‌کرد که شدت کسری بودجه را افزایش می‌داد.

در آن زمان بارها معاونان و مسئولان سازمان برنامه و بودجه به این رویه اعتراض کردند و فریاد می‌زدند که نداریم، اما آنها می‌گفتند شما آن را وارد لایحه کنید. همین موارد است که وقتی آدم به یاد می‌آورد متوجه می‌شود که هدف مجلسی‌ها از اقدام اخیر کسب رای مجدد است و این دست رد کلیات بودجه پوپولیستی است، نه اصیل.

● **این وضعیت بودجه‌ریزی کشور را به مقصد توسعه و پیشرفت می‌رساند؟**

قطعاً خیر؛ زیرا کشور ما نیازمند بودجه عملیاتی است که در آن بر مبنای عملیات صورت‌گرفته بودجه به بخش‌ها تعلق بگیرد. در روش فعلی و سنتی بودجه‌ریزی دستگاه‌ها حتی اگر بودجه اضافه بیاید به‌سرعت یکسری اقدامات را انجام می‌دهند تا بودجه سال بعد آنها هم بیشتر شود. چند دهه پیش در پایان سال وابستگان دستگاه‌ها پشت در بانک مرکزی می‌ایستادند تا تمام بودجه مصوب را هزینه کنند.

آن زمان منابع نفتی پول به کشور می‌آورد و می‌شد گفت امکان بستن بودجه به روش غیرعملیاتی، باوجود اسراف، وجود دارد.

امروزه دیگر چنین ظرفیتی وجود ندارد. اینکه نظام بودجه‌ریزی اصلاح شود حتی از سوی رهبر معظم انقلاب هم مورد تأکید قرار گرفته، اما کو گوش شنوا؟

در مجلس ۲۹۰ نماینده‌ای، بودجه باید مطالبات ۲۹۰ حوزه انتخاباتی را پوشش دهد که همین بر مشکلات می‌افزاید. این میزان فروشگاه‌ها و مجتمع‌های ساخته‌شده، اما خالی‌مانده در جای جای کشور نتیجه این مدل بودجه بستن است. فرودگاه‌های بلااستفاده، احداث پتروشیمی در شمال کشور و طرح‌های بسیار بدون توجیه محصول این رویکرد است.

انجام می‌دهند که در نهایت منجر به افزایش تورم می‌شود.

● **اینکه یکی از مسئولان تورم سال گذشته را به افزایش بیش از ۵۰ درصدی دستمزدها مربوط می‌داند چقدر واقعیت دارد؟**

شاید این میزان افزایش حقوق کمی در ایجاد تورم تأثیر داشته باشد، اما مشکل تورم کشور ما ناشی از مزد بالا و ناقص نیروی کار ایرانی نیست. اینکه ما دچار کاستی هستیم قابل تردید نیست؛ اینکه فشار مشکلات بر دوش مردم افتاده هم درست است؛ اینکه مسئولان نیز به‌درستی پیگیر مذاکرات، کاهش تنش‌ها و احیای برجام نبودند و تاوان آن را هم مردم می‌دهند نباید مورد شک و شبهه قرار گیرد. در درباره موضوعات اجتماعی به تصویب رساندن و در مسائل اقتصادی حتی المقدور سکوت کامل را ترجیح داد. سیاست‌گذاران با اقداماتی مانع صادرات مناسب و تشویق واردات شدند، در حالی که همه می‌دانیم واردات بی‌رویه به دست کدام نهادها است. می‌دانیم که دولت به‌جای تأمین منابع خود از بنگاه‌های بزرگ و نهادهای خاص که هزار میلیارد تومان سود سالانه دارند، سراغ تولیدکننده خرد و مزدبگیر رفته و حتی در بازار سرمایه هم همه چیز را به سود سهامداران بزرگ رها کردند.

می‌خواهم بگویم باید در این بخش‌ها حساسیت به خرج می‌دادند که ندادند و هرچه هم گفتیم و گفتند، بی‌توجهی کردند. تمام این اقدامات در نهایت فشارش به سفره جامعه ما وارد شده و حالا عدم افزایش کافی حقوق و مستمری اعتراض آنها را بحق در آورده است.

انتظار می‌رود اگر نمایندگان مجلس، نمایندگان چنین مردمی هستند، به‌جای پرداختن به بحث‌های حاشیه‌ای، برچالش، ضد بخشی از مردم و ددرساز که حتی نهادهای بالاتر هم حاضر به تأیید آن نیستند، زودتر در دفاع از مردم وارد عمل می‌شوند. حرف این نیست که وضعیت خوب است و حق با مسئولان است؛ بحث این است که نمایندگان فعلی غم نان مردم را ندارند و نگران رای خویش هستند.

● **اینکه سازمان برنامه و بودجه می‌گوید افزایش عادلانه حقوق ناممکن نیست، اما بودجه برخی نهادهای خاص را بالا می‌برد، منطقی است؟**

این هم نه منطقی است و نه منصفانه. از سال‌های دور همیشه گفته شده دولت برای صرفه‌جویی و تعدیل ساختاری باید از خودش شروع کند و خودش با کاهش هزینه‌ها پیشگام صرفه‌جویی در کشور شود، اما متأسفانه دستگاه اجرایی به این مسئله تن نمی‌دهد.

● **چقدر برای دولت مقدور است که صرفه‌جویی کند؟**
به‌راحتی می‌تواند این کار را بکند؛ هرچند ممکن است برای انجام آن نیاز به تأیید مقامات دیگر باشد. در هر حال این کار دشواری نیست و من به شما قول می‌دهم اگر واقعا این اراده وجود داشته باشد، به‌راحتی و بدون ایجاد هر مشکل دیگری، می‌تواند حداقل ۳۰ درصد از مصارف بودجه را حذف کند و با این میزان صرفه‌جویی و جلوگیری از هدررفت منابع منابع کافی برای پرداخت حقوق و مستمری عادلانه را به‌دست بیاورد. در غیر این صورت باید پذیرفت

● **کلیات بودجه پیشنهادی دولت برای سال ۱۴۰۳ از سوی مجلس رد شد. رئیس مجلس با تصویب بودجه دودوازدهم مخالفت کرده و این موجب شده پرسش‌هایی درباره سرنوشت بودجه ۱۴۰۳ ایجاد شود. نگاه شما چیست؟**

ما باید با حقایق مواجه شویم و توجه کنیم که چرا یک اتفاق خاص رخ داده است. همان‌طور که گفتید لایحه پیشنهادی دولت از سوی مجلس رد شده، اما به‌نظر می‌رسد لایحه‌ها و رایزنی‌هایی که شروع شده در نهایت موجب تصویب کلیات آن شود؛ اتفاقی که در گذشته هم رخ داده و به‌اصطلاح از این منظر جای نگرانی چندانی وجود ندارد.

نکته مهم این است که نمایندگان مجلس ناگهان در نقشی متفاوت از ۳ سال گذشته ظاهر شده و با این توجیه که دولت به اندازه تورم حاضر به افزایش حقوق کارمندان و مستمری بازنشستگان نشده، کلیات بودجه را رد کردند. بحثی در این نیست که لایحه پیشنهادی چقدر مشکل دارد؛ بحث این است که نمایندگان محترم، در شرایطی که چند ماه تا انتخابات باقی مانده، این اقدام را انجام دادند که شائبه‌برانگیز است.

باید به این مسئله توجه کنیم که در سال گذشته هم باوجود تورم ۵۰ درصدی، دولت حقوق کارمندان و مستمری بازنشستگان را تنها ۲۰ درصد افزایش داد که همین مجلس با همین نمایندگان به آن رای دادند و امروز هم می‌بینیم چه فاصله‌ای میان مزد و معیشت ایجاد شده است.

از نمایندگان مجلس -اگر منافع ملی را مبنای عمل خود قرار می‌دهند- انتظار می‌رفت به مسئله دقیق‌تر نگاه و به صحبت‌های سازمان برنامه و بودجه هم توجه کنند. آقای منظور به این مسئله پرداخته و پذیرفته اقدام‌شان درباره کارمندان و بازنشستگان منصفانه نیست، اما به منابع ناکافی اشاره کرده و ناتوانی در پرداخت حقوق عادلانه را پذیرفته است.

آقایان نماینده مجلس که اجازه توافق دوباره در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ را ندادند، باید با نتیجه اقدام‌شان رویه‌رو شوند و ببینند تحریم چه وضعیتی را به کشور تحمیل می‌کند.

● **مزدبگیران وقتی می‌بینند نهادهای بودجه سالانه بیشتر و مدیران حقوق بالا دریافت می‌کنند، چگونه می‌توانند کمبود منابع را باور کنند؟**

این گلایه از سمت مردم کاملاً درست است و نمی‌توان نفی کرد که واقعا مردم حق دارند. نهادهای ثروتمند و بنگاه‌های سودده بزرگ در کشور وجود دارند که بودجه هم می‌گیرند و برای اقتصاد ایران هیچ منفعتی جز زیان و هدررفت منابع ندارند.

دستگاه‌های متعددی که به موازی‌کاری دامن می‌زنند و در حوزه‌های مختلف فعال هستند و هیچ نفعی برای مردم و ایران ندارند، هر سال بودجه‌های‌شان حتی بیش از تورم افزایش می‌یابد، اما درباره حقوق کارمندان حداکثر سختگیری اعمال یا مالیات حداکثری از تولیدکننده و مردم گرفته می‌شود.

بخشی از منابع را این نهادها می‌گیرند؛ آن هم در شرایطی که بحران منابع داریم و البته هرگاه دچار کسری منابع هم می‌شووند در نهایت دولت را زیر فشار می‌گذارند و اقداماتی

اینکه نظام بودجه‌ریزی باید اصلاح شود حتی از سوی رهبر معظم انقلاب هم مورد تأکید قرار گرفته، اما کو گوش شنوا؟

کشور ما نیازمند بودجه عملیاتی است که در آن بر مبنای عملیات صورت‌گرفته بودجه به بخش‌ها تعلق بگیرد

ناهماهنگی پاشنه‌آشیل آموزش و پژوهش

علی‌اکبر امیری - مدیرعامل
یک شرکت دانش‌بنیان

یادداشت

یکی از مهم‌ترین رسالت‌های فضای آموزش و پرورش در هر کشوری ایجاد یک نگرش سالم و استاندارد از فرآیندهای پژوهشی است. گام نخست این جریان جذاب‌سازی نمودهای پژوهشی است که خود را در قالب دستگاه‌های آزمایشگاهی و ادوات آن برای دانش‌آموزان نشان می‌دهد که اینکه فرد بتواند در هنگام کار با برخی ادوات پژوهشی و آزمایشگاهی دستاوردهایی را داشته باشد، اینجاست که خود را در نزدیک‌ترین حالت به علم می‌یابد، اما این تمام ماجرا نیست، بلکه پژوهش آن هم به معنای واقعی خود به گونه‌ای که بتوان از آن در مسیر توسعه بهره گرفت، یعنی تولید و گام نهادن در مسیر علم با هدف افزایش یک میلیمتری آن. متأسفانه نظام آموزشی در ایران پژوهش‌محور نبوده است و این را می‌توان از تبادل اندک اطلاعات میان دانش‌آموزان با معلمان دریافت. عدم موفقیت در این مسیر به نظام اداری و سازکار پرپیچ‌وخم آن بر می‌گردد. برای مثال، در فضای آموزش و پرورش کشور، سیستم واحدی برای اجرایی کردن مصوبات وجود ندارد. در واقع، وقتی طرحی تایید می‌شود، نباید بخش دیگری از زیرمجموعه این سازمان آن را رد کند و به دلخواه به اجرا درنیآورد. این ناهماهنگی در آموزش و پرورش همان پاشنه‌آشیلی است که منجر به ضعف در تکنولوژی آموزشی کشور شده و چنین روالی از گذشته تاکنون در فضای آموزش و پرورش کشور وجود داشته است و به امروز اختصاص ندارد. تا زمانی که این چرخه حول مدار ناهماهنگی در اجرا قرار گرفته باشد، همچنان باید شاهد ضعف در تکنولوژی آموزشی کشور باشیم. کارشناسان و افراد باتجربه در امر تولید محتوای آموزشی در مسیر توسعه فناوری آموزشی معتقدند، ردیابی نیازهای آموزشی مدارس و دانش‌آموزان از عهده شرکت‌های دانش‌بنیان خارج است، چراکه طراحی و تولید بسته‌های فناوریانه برای آموزش آسان‌تر، امری دشوار است. به‌طورمعمول جا انداختن شیوه‌های نوین آموزشی در نظام آموزش و پرورش کشور امری دشوار و به‌نوعی طی کردن هفت‌خوان رستم است.

ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش امری دشوار است، چراکه ایجاد و جریان‌سازی شیوه‌های نوین آموزشی بر مبنای فناوری در نظام آموزش و پرورش کشور برای شرکت‌های دانش‌بنیان، روند پرفراز و نشیبی دارد. باتوجه به تجربه‌ای که از همکاری با مدیران مدارس در شهرستان‌ها کسب شد، دشواری کار در تهران نسبت به شهرستان‌ها چندین‌برابر است. به‌عبارت‌رئوسن‌تر، تا حدودی گارد مدیران مدارس شهرستان‌ها برای ایجاد شیوه‌های نوین آموزشی نسبت به مدیران مدارس در تهران بازر است، اما به‌راحتی نمی‌توان در هر مدرسه‌ای ورود پیدا کرد و به معرفی محصولات فناوریانه پرداخت. در این میان، مدارس غیردولتی تمایل بیشتری برای بهره‌گیری از توان دانش‌بنیان‌ها در امر آموزش دارند، زیرا آنها توجه بیشتری به سطح دانشی دارند که دانش‌آموزان‌شان کسب می‌کنند. به‌همین‌علت، مدارس غیردولتی انتخاب اول صاحبان شرکت‌ها دانش‌بنیان در توسعه کسب‌کارشان است. دلیل اینکه ایجاد تعامل با مدیران مدارس دولتی دشوار است، به تفکر حاکم در نظام آموزش و پرورش برمی‌گردد. به‌عبارت‌دقیق‌تر، اتهاماتی از قبیل دریافت سود و نفع شخصی به مدیران مدارس دولتی، هنگام ایجاد تغییر و تحول در روش‌های قدیمی و ایجاد روش‌های نوین زده می‌شود. به‌همین‌دلیل، این مدیران در بیشتر مدارس دولتی تمایلی به ارتقای روش‌های آموزشی ندارند، اما چون مدیران مدارس غیردولتی موظف به ارائه کارنامه خروجی از خود هستند، به‌همین سبب تا حد زیادی از آموزش‌های مبتنی بر فناوری استقبال می‌کنند. در واقع، آنها برای اقناع والدین و مخاطبان خود باید امکاناتی را ارائه بدهند که برگزاری کلاس‌های فوق‌برنامه از جمله این خروجی‌ها و مبتنی بر فناوری هم هستند، اما در همین بخش هم در بیشتر موارد از روش‌های همیشگی استفاده می‌کنند و کم‌پیش‌آمده است که از تولیدات دانش‌بنیان استفاده شود. شاید اگر نهادهای چون معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری با آموزش و پرورش همکاری‌ها و تفاهنامه‌هایی را به‌امضا برسانند، بتوان تاحدی این سختی‌ها را رفع کرد. با برگزاری دوره‌های متفاوت می‌توان به‌طور آزمایشی روش‌ها را سنجید و از میان آنها بهترین روش را انتخاب کرد. ناگفته نماند که آموزش و پرورش در کنار مدارس تلاش کرده که با ایجاد پژوهش‌سراها به برگزاری دوره‌ها بپردازد، اما نتوانسته دوره‌های خوبی را برگزار کند و چندان موفق نبوده است. توسعه روش‌های آموزشی در حوزه‌هایی همچون ریاضیات و هوش مصنوعی می‌تواند در آینده کشور تاثیرگذار باشد و ما نیازمند بومی‌سازی این فناوری‌ها هستیم، چراکه با وجود آموزش این دانش‌آموزان و کسب مقام مسابقات خارج از کشور، در نهایت بیشتر آنها مهاجرت می‌کنند. به‌عبارت‌دیگر، فرار مغزها نمی‌گذارد که حاصل آموزش سال‌های گذشته مراکز آموزشی چون مدارس به‌بار بنشینند. به‌همین‌دلیل، توصیه می‌شود این آموزش‌ها بومی شوند تا برای آینده کشور، به توان افراد خیره‌افزوده شود و نیروهای کارآمد و تاثیرگذاری را وارد فضای صنعتی کشور کنند. به‌اعتقاد من، آموزش دانش‌آموزان و ایجاد توانمندی در صنایع بالادستی باید راهنامی خوبی برای شرکت‌های دانش‌بنیان باشد تا بتوانند به نوآوری در آن حوزه‌ها بپردازند. متأسفانه هنوز شناخت کافی در این زمینه نداریم و جای کار بسیار زیاد است. آموزش در حوزه‌هایی چون برنامه‌نویسی کار با داده هم می‌تواند در تربیت نسل آینده برای رفع نیازهای کشور از درجه اهمیت بالایی برخوردار باشد. به‌همین‌دلیل لازم است شرکت‌های فعال تولیدات خلاقانه‌ای در این زمینه به فضای آموزشی کشور ارائه دهند.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدان فریدی

عمیق میان آنچه در دانشگاه اتفاق می‌افتد، با آنچه در فضای صنعتی و عملیاتی در حال وقوع است، دارد. به‌گفته بسیاری از کارشناسان پیش‌ساز در اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری در گرو نگاه درست به پژوهش است.

به‌مناسبت روز پژوهش به اهمیت تحقیق و توسعه و فرآیندهای پژوهشی شرکت‌های دانش‌بنیان به‌منظور ساخت و تولید ابزارهای فناوریانه پرداخته است.

مشتریان بازار این کشور را در اختیار خود بگیرند و بخش داخلی صنعت و تولید رفته‌رفته به مرز نابودی کشیده شود. اما روی دیگر سکه تعداد فراوان پژوهش‌های انجام‌شده‌ای است که تاکنون فرصت اجرایی در اکوسیستم‌های مختلف صنعتی و دانش‌بنیانی را پیدا نکرده‌اند. صحت این گزاره را می‌توان در رتبه بالای ایران در تولید علم و پژوهش‌های علمی و مقالات و از سوی دیگر، در کاربرد علم در صنعت دید. بی‌شک تفاوت ارقام این دو مولفه حکایت از شکافی

شالوده‌های صنعت هر کشور پیشرفته‌ای، بخش تحقیق و توسعه و میزان انجام پژوهش‌های مرتبط در آن کشور است. وجود واحد تحقیق و توسعه در صنایع مختلف کشور می‌تواند عامل پیشرفت پیوسته و مرتبط با نیازهای یک کشور باشد. در صورت نبود چنین بخشی و پژوهش در زمینه‌های موردنیاز، کشور توانایی لازم برای توسعه و بهبود صنعت خود را نخواهد داشت و آنچه به‌جا می‌ماند، صنعتی راکد و در نتیجه بازاری اشباع است. همین موضوع هم می‌تواند عاملی شود تا شرکت‌های خارجی همسو با نیاز

تحقیق و توسعه در اعماق دریا

گروه حرکت این کشور در مسیر رفع نیازهای خود و در ابعاد بزرگ‌تر رفع نیازهای جهان است. چنین روندی را تنها با پژوهش و تحقیق مستمر و به‌دست آوردن دانش به‌روز می‌توان انجام داد. احمدی در این رابطه گفت: در هر کشوری اگر مبنای کار اقتصادی بر اساس تحقیق و پژوهش مرتبط با صنعت باشد، کشور از نظر اقتصادی در محدوده فعالیت خودش حرفی برای گفتن خواهد داشت. انجام این کار، مستلزم سنجیدن و ارزیابی شرایط آن منطقه و شرایط اقتصادی‌اش و سپس تهیه ابزار و تجهیزات موردنیاز باتوجه به تحقیقات انجام‌شده و دانش بومی است.

احمدی گفت: برای مثال، ربات ROV که در راستای پژوهش‌های انجام‌شده این شرکت توانسته یکی از نیازهای مهم کشور را برطرف و حتی به دیگر کشورهای حوزه خلیج‌فارس نیز خدمات ارائه دهد و درآمدزایی کند.

از تباطؤ دانشگاه با صنعت؛ پلی که نیمه‌کاره مانده است

این فعال حوزه دانش‌بنیان گفت: ارتباط ضعیف صنعت و دانشگاه همواره از مهم‌ترین و مزمن‌ترین معضلات کشور بوده است. در کشور ما این ارتباط به‌اندازه‌ای که باید و شاید برقرار نشده است و متأسفانه طرح‌هایی که اساتید دانشگاه‌ها به دانشجویان می‌دهند، عمدتاً در راستای صنعت کشور نیستند. هرچند در سال‌های اخیر پوشش‌هایی در این زمینه انجام شده است، اما به‌عقیده احمدی، هنوز خود صنایع هم اقدام چندمان مؤثری در این راستا انجام نداده‌اند. حالا با تمهیدات و تشویق‌هایی که از سمت معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری در نظر گرفته شده، امید است تا این ارتباط در سال‌های آینده گسترده شود؛ ارتباطی که می‌تواند چرخ پیشرفت صنایع و اقتصاد کشور را بسیار سریع‌تر از روند کنونی بچرخاند و بسیاری از معضلات بنیادی دیگر را نیز حل کند.

وی با اشاره به ساخت ربات زیردریایی که یکی از دستاوردهای فناوریانه مهم کشور محسوب می‌شود، گفت: از تجهیزات نسبتاً جدیدی که در دنیا در بخش خدمات مهندسی دریا مورد استفاده

ابراهیم احمدی، مدیر بخش تحقیق و توسعه یک شرکت دانش‌بنیان در زمینه خدمات مهندسی دریایی در گفت‌وگو با **دانش‌بنیان** گفت: برای رسیدن به یک محصول کاربردی از دل پژوهش، مراحل و گام‌هایی باید طی شود که هر کدام نیاز به نیروی متخصص، سرمایه کافی و دقت بالا دارد. داشتن مجموعه‌ای خلاق و دارای دانش فنی کافی، نخستین گام در طول این فرآیند است. سپس باتوجه به نیازهای صنعت، هدف و طرحی مشخص می‌شود. باید اطلاعات میدانی انجام گیرد تا مشخص شود که انجام این کار صرفه اقتصادی دارد یا نه؟ همچنین باتوجه به تجهیزات و ظرفیت کشور آیا از نظر علمی، توانایی ساخت محصولی مؤثر وجود دارد؟ پس از طی کردن این مراحل ابزارهای موردنیاز طراحی و فرآیند کار شبیه‌سازی می‌شود.

وی افزود: در صورت مشاهده هرگونه مشکل در شبیه‌سازی، طراحی‌ها اصلاح می‌شوند و بعد روند ساخت و نصب آغاز می‌شود. محصول تولیدشده به‌صورت میدانی آزمایش می‌شود و اگر نیاز باشد، تصحیحاتی روی آن انجام می‌گیرد و سپس در یک پروژه واقعی استفاده می‌شود تا نتایج کار به مشتریان و کارفرما ارائه شود.

احمدی با اشاره به نقش پژوهش در ادوات دریایی گفت: محیط دریا پویا است و ادواتی هم که در این محیط استفاده می‌شود، باید برای این محیط پویا و دینامیک طراحی شده باشد. مشتریان هم متناسب با ماهیت این حوزه دائماً خدمات به‌روزی را درخواست می‌کنند و به‌همین‌علت باید به‌طور همیشگی ادوات و تجهیزات‌مان را توسعه دهیم و به‌روز کنیم. بنابراین، پژوهش رکن اصلی فعالیت‌های شرکت ما محسوب می‌شود.

وی افزود: بخش تحقیق و توسعه واحدهای مختلف را درگیر می‌کند و این واحدها پس از مدتی نتایج تحقیقات خود را به این بخش ارائه می‌دهند و سپس با بررسی این نتایج، دستور تولید صادر می‌شود.

اهمیت تحقیق و توسعه در صنعت کشور

به‌گفته اغلب کارشناسان، توسعه اقتصادی و فنی هر کشوری در

تخصص‌گرایی هوشمندانه، آورده پژوهش

است، همچنین صنایع و بخش خصوصی نیز از شکل و حالت نوآوری بسته که به‌طورمعمول عملکرد جزیره‌ای داشتند، به فعالیت‌ها و نقش خود در ارتباط با همکاری با سایر بازیگران در راستای توسعه منطقه‌ای رسیده‌اند. زرین‌جویی گفت: متأسفانه در کشور ما مدل طراحی‌شده‌ای برای تخصص‌گرایی هوشمندانه وجود ندارد. در اسناد بالادستی به‌دلیل فقدان فرآیندهای پژوهشی و آگاهی، تاکنون چنین راهبردی ذکر نشده است. از جمله این اسناد، سند آمایش علم و فناوری و نوآوری در هر استان است که به‌دلیل نبود ارتباط و همکاری بین بازیگران منطقه از جمله دانشگاه‌ها، صنایع گوناگون، پارک‌های علم و فناوری، موسسات مالی و... به‌دست فراموشی سپرده شده و در حد سخنان مسئولان باقی مانده است. به‌اعتقاد من، لازم است در سطح کلان و خرد مطالعاتی

سخن پایانی

پژوهش یکی از اساسی‌ترین الزامات در تحقق پیشرفت و توسعه همه‌جانبه کشورها است و قدرت و استقلال آنها حتی در زمینه‌های اقتصادی بر پژوهش و تولید علم استوار است. به این دلیل، نوع و سطح فعالیت‌های پژوهشی یکی از شاخص‌های اصلی توسعه و پیشرفت هر جامعه‌ای محسوب می‌شود. موفقیت در تمام فعالیت‌های مربوط به توسعه از جمله صنایع، کشاورزی

قرار می‌گیرد، ربات‌های زیردریایی هستند که با نام ROV شناخته می‌شوند. پیشرفته‌ترین و سنگین‌ترین مدل این ربات‌ها که در کارهای حرفه‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد، ربات ROV، working class است. این ربات‌ها به‌منظور استفاده در فعالیت‌های زیر دریا مانند پایش خطوط لوله یا نصب و تعمیر تجهیزات زیر دریا کاربر دارند. در ابتدا یک ربات ROV تهیه کردیم و تمام قطعاتش را مدل‌سازی و دوباره سرهم کردیم. از آنجا که این ربات‌ها شامل ۲ بخش سازه ربات و واحد کنترل ربات هستند، باید از روی خود ربات واحد کنترلش را می‌ساختیم. در نتیجه، با کمک متخصصان داخلی در بخش‌های برنامه‌نویسی، الکترونیک، مکانیک و واحد دریایی شروع به پژوهش و تحقیق کردیم تا این بخش هم تکمیل و در نهایت، ربات آماده بهره‌برداری شد.

به‌گفته وی، در مرحله اول به‌صورت آزمایشی ربات را آزمایش کردیم و نتوانستیم به کارفرمای ایرانی ثابت کنیم که ربات کار می‌کند. در نتیجه این فرآیند، رباتی که در گذشته فقط توسط شرکت‌های خارجی و با قیمتی گزاف در اختیار بخش‌های موردنیاز کشور قرار می‌گرفت، حالا به‌صورت کاملاً داخلی تولید می‌شود و از خروج ارز جلوگیری می‌کند.

وی با اشاره به بخشی از کاربری‌های این ربات زیردریایی گفت: هر جا که غواص نتواند دسترسی داشته باشد یا در مکان‌ها و فعالیت‌هایی که ممکن است انجامش برای غواص بسیار خطرناک باشد، از این ربات استفاده می‌شود. به‌عنوان مثال، برای برش کابل‌های اعماق دریا، در بحث پایش و بررسی خطوط لوله نیز گاهی ممکن است طول لوله‌های کیلومترها ادامه داشته باشد و تصویربرداری از این لوله‌ها توسط غواصان، ماه‌ها زمان خواهد برد، در حالی که این ربات می‌تواند با سرعت بیشتری این کار را انجام دهد.

در باره امکان‌سنجی به‌منظور ایجاد راهبرد تخصص‌گرایی هوشمندانه انجام شود. حال برای عملیاتی کردن چنین راهبردهایی باید ارزیابی‌ها و روند‌های اجرایی در قالب دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و... در سند برنامه توسعه لحاظ و حیطه‌ها، حوزه‌ها و فعالیت‌های اقتصادی مناطق محلی اولویت‌بندی و اجرا شود. بسیاری از تجربیات در کشور به‌واسطه یادگیری کوشش و خطا و بدون طراحی مشخص و غیررسمی بوده و باید در قالب برنامه طراحی‌شده‌ای مانند راهبرد تخصص‌گرایی هوشمندانه پیاده شوند.

خدمات به‌نحوی به گسترش فعالیت‌های پژوهشی وابسته است. از این رو مهم‌ترین عامل برای رسیدن به توسعه همه‌جانبه، متوازن و جامعه‌دانش‌محور است. پژوهش یک سرمایه‌گذاری استراتژیک و رمز تحول و کارآمدی در مسیر تعالی و توسعه شاخص‌های کلان و زمینه‌ساز خودکفایی و استقلال اقتصادی و رکن اصلی برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری کشور است.

در هر کشوری
اگر مبتنی
کار اقتصادی
بر اساس تحقیق
و پژوهش
مرتبط با صنعت
باشد، کشور از
نظر اقتصادی
در محدوده
فعالیت
خودش، حرفی
برای گفتن
خواهد داشت

گام نخست،
ایجاد و
گسترش
تخصص‌گرایی
هوشمندانه،
پژوهش و
اقدامات نیروی
انسانی در
زمینه تحقیق و
توسعه است

در بررسی راهکارهای گسترش «تحقیق و توسعه» در صنایع مطرح شد

از تقویت زیر ساخت تا مشوق‌های مالیاتی

یکی از شاخص‌های کلیدی که نشان می‌دهد یک شرکت چقدر از نوآوری حمایت می‌کند میزان هزینه‌ای است که برای تحقیق و توسعه (R&D) می‌کند. امروز غول‌های بزرگ فناوری نمونه‌هایی عالی از شرکت‌های بزرگی هستند که موفقیتشان را مدیون نوآوری هستند. چرا که مدت‌هاست این شرکت‌ها با درک اهمیت توسعه دانش و فناوری‌های جدید، سرمایه‌گذاری گسترده‌ای در بخش تحقیق و توسعه خود انجام داده‌اند. در واقع این شرکت‌ها به تحقیق و توسعه به عنوان یک بخش جداگانه نگاه نمی‌کنند، بلکه آن را قابلیت و ظرفیت بزرگی می‌بینند که می‌توان با تغذیه از پایگاه دانش آن، محصولات جدید و پیشرویی تولید کرد که در نهایت موجب ثروت آفرینی می‌شود. نکته مهم دیگری که باید به آن توجه داشته باشیم این است که سرمایه‌گذاری و افزایش فعالیت‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌های تجاری، یکی از گام‌های بزرگ و موثری است که می‌تواند نقش بسیار پررنگی در «دانش‌بنیان شدن صنایع بزرگ» داشته باشد.

تاریخچه و مفهوم تحقیق و توسعه

به سزایی را در توسعه فناوری و افزایش ظرفیت‌های تولیدی دارد. بنابراین رشد اقتصادی پایدار عمدتاً توسط تحولات دانش و فناوری و سرمایه انسانی محقق می‌شود که فعالیت‌های تحقیق و توسعه از منابع اصلی و عمده ایجاد تحولات دانش و فناوری است. از این رو اغلب کشورها برای تداوم رشد اقتصادی اقدام به گسترش فعالیت‌های تحقیق و توسعه می‌کنند.

ارائه شده کاملاً مشهود است که نشان می‌دهند بهبود و توسعه فناوری هسته اصلی رشد اقتصادی است. بر اساس مدل‌های اقتصادی ذکر شده رشد اقتصادی حاصل از تحقیق و توسعه از مسیر افزایش سرمایه‌گذاری تحقیق و توسعه و افزایش نیروی انسانی متخصص به دست می‌آید چراکه تحقیق و توسعه پایگاه اصلی نوآوری و تغییرات فنی در فرآیند تولید است. از این رو نقش

طرح کاربردهای جدید». در واقع می‌توان گفت تفاوت اصلی تحقیق و توسعه از دیگر فعالیت‌های مشابه که ماهیتی علمی و فناورانه دارند، وجود میزان قابل توجهی عنصر تازگی، حل مسائل و عدم قطعیت علمی و یا فنی در آن است. از اوایل دهه ۸۰ میلادی اقتصاددانان نشان دادند که تحقیق و توسعه سبب رشد اقتصادی جوامع می‌شود و این موضوع در مدل‌های اقتصادی

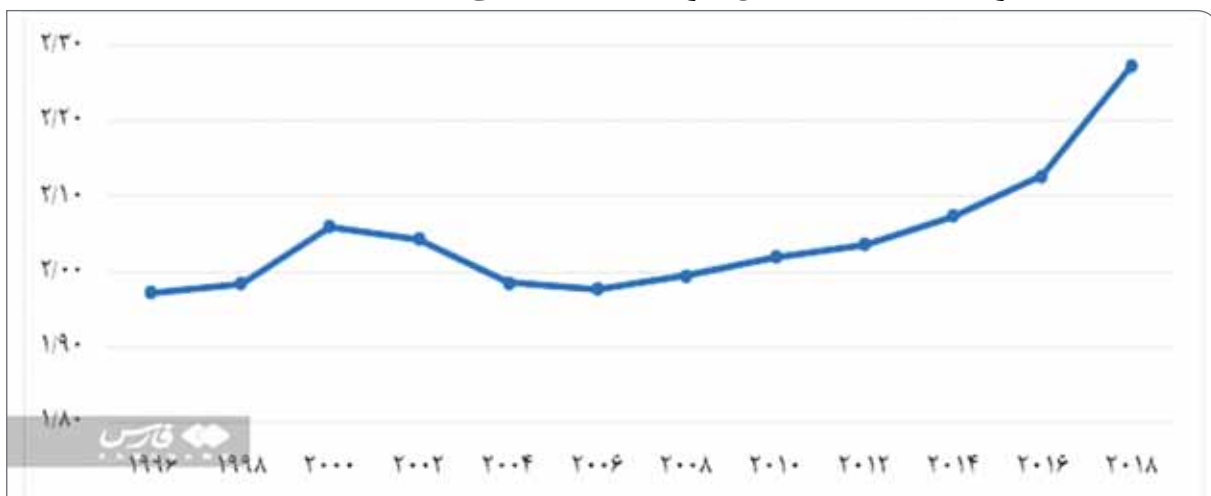
سال ۱۹۶۳ بود که سازمان همکاری و توسعه اقتصادی اروپا (OECD) برای اولین بار دستورالعملی به نام راهنمای «فراسکاتی» را با هدف شناسایی و ارزیابی تحقیق و توسعه در جهان منتشر کرد. براساس این دستورالعمل تحقیق و توسعه عبارت است از «انجام هرگونه کار خلاق به طریقی نظام‌مند به منظور انباشت دانش از جمله دانش بشری، فرهنگی و اجتماعی و استفاده از این انباشت دانش برای

نگاهی به روند شدت تحقیق و توسعه در جهان

در فعالیت‌های تحقیق و توسعه همواره در حال افزایش است. به عبارتی این نمودار بیانگر این واقعیت است که کشورها، به واسطه افزایش شدید رقابت در سطح جهانی بیش از گذشته بر اهمیت تحقیق و توسعه پی برده‌اند و بر آن تاکید دارند.

طبق داده‌های بانک جهانی، روند میزان شدت تحقیق و توسعه را در جهان در طی سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۸ نشان می‌دهد. طبق این نمودار میزان شدت تحقیق و توسعه به‌ویژه از سال ۲۰۰۴ تا به امروز، همواره روندی رو به رشد داشته و نشان می‌دهد که مجموع سرمایه‌گذاری کشورها

نمودار ۱. روند شدت تحقیق و توسعه در جهان در طی سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۸

برای بهبود وضعیت تحقیق و توسعه در کشور چه باید کرد؟

تحقیق و توسعه برای شرکت‌ها کاهش پیدا کند. این مشوق مالیاتی جدید می‌تواند در کنار مشوق مالیاتی درآمد محور همچون معافیت درآمدی از فروش محصولات دانش‌بنیان، تاثیر شگرفی در افزایش هزینه کرد تحقیق و توسعه بنگاه‌های و در نتیجه آن رشد اقتصادی کشور و تحقق اقتصاد دانش‌بنیان داشته باشد.

در ایران نیز در سالیان اخیر اهمیت تحقیق و توسعه به‌خوبی درک شده است به‌طوری‌که بر اساس سیاست‌های کلی علم و فناوری که توسط مقام معظم رهبری ابلاغ شده است و همچنین طبق برنامه‌های پنجم و ششم توسعه، سهم هزینه کرد تحقیق و توسعه کشور می‌بایست تا سال ۱۴۰۴ به حداقل ۴ درصد از تولید ناخالص داخلی ارتقاء یابد. در این راستا حمایت‌های گوناگونی از فعالیت‌های تحقیق و توسعه در کشور در حال انجام است که از جمله این حمایت‌ها می‌توان به مشوق مالیاتی در نظر گرفته‌شده در ماده ۳ قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان اشاره نمود که براساس آن درآمد حاصل از فروش محصولات دانش‌بنیان معاف از مالیات خواهد بود. اما مشوق مالیاتی تنها برندگان مسیر تحقیق و توسعه که به مرحله فروش و درآمد رسیده‌اند را مورد حمایت قرار می‌دهد و توجه کمی به عدم قطعیت و ریسک قابل توجهی که در انجام پروژه‌های تحقیق و توسعه و نرسیدن به محصول نهایی شرکت‌های دانش‌بنیان با آن‌ها مواجه هستند، دارد.

با این وجود علی‌رغم هدف‌گذاری در افزایش هزینه کرد تحقیق و توسعه کشور و اقداماتی حمایتی که در این زمینه صورت گرفته است؛ طبق آخرین آمار تحقیق و توسعه ارائه شده از مرکز آمار ایران، سهم تحقیق و توسعه کشور از تولید ناخالص داخلی به ۰.۸ درصد در سال ۲۰۱۷ (۱۳۹۶) رسیده است. از این میزان سهم تحقیق و توسعه در بخش خصوصی (شرکت‌های تجاری و دانش‌بنیان) ۲۵ درصد است که در مقابل سهم تحقیق و توسعه شرکت‌های تجاری کشورهای توسعه‌یافته بسیار پایین است و این نشان از ضعف ساختار تحقیقاتی در بدنه بنگاه‌های تولیدی و تجاری کشور است.

برای اینکه شرکت‌ها به سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه تشویق شوند علاوه بر تقویت زیرساخت‌های قانونی توسط دولت‌ها، باید ابزارهای سیاستی مختلفی نیز در حوزه‌های مالی و غیرمالی، منابع انسانی، اطلاعاتی و تجهیزات، مورد استفاده قرار گیرند.

سحری حمایت‌های دولتی را لازمه حرکت کشور در مسیر بهبود وضعیت تحقیق و توسعه در ایران دانست و در این خصوص توضیح داد: نکته مهم این است که نمی‌توان انتظار داشت که صرفاً بستر اقتصادی و اجتماعی، شرکت‌های تجاری را به سمت انجام تحقیق و توسعه سوق دهد، یعنی مداخله دولت از طریق ابزارهای سیاستی برای ترغیب و تسهیل تحقیق و توسعه در بخش شرکت‌های تجاری لازم است، چراکه سرمایه‌گذاران معمولاً نگران بازدهی سریع و مطمئن سرمایه‌گذاری‌شان هستند و عدم قطعیت و ریسک بالای سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه، نواقص بازار و اینکه تحقیق و توسعه از برخی از مشخصه‌های کالای عمومی برخوردار است، بسیاری از سرمایه‌گذاران را از سرمایه‌گذاری در این حوزه دور می‌کند. به عبارتی برای اینکه شرکت‌ها به سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه تشویق شوند یا موانع تحقیق و توسعه از پیش پای آن‌ها برداشته شود، علاوه بر تقویت زیرساخت‌های قانونی توسط دولت‌ها، باید ابزارهای سیاستی مختلفی نیز در حوزه‌های مالی و غیرمالی، منابع انسانی، اطلاعاتی و تجهیزات، مورد استفاده قرار گیرند. بخش عمده‌ای از ابزارهای حمایت از تحقیق و توسعه ماهیت مالی دارند که در این میان کاربست سیاست‌هایی نظیر مشوق‌های مالیاتی به دلیل هوشمندی و نظام‌مند بودن بسیار متداول و فراگیر است. نظام مشوق مالیاتی تحقیق و توسعه بنگاه‌های باید به گونه‌ای طراحی شود که دارای چنین مناسب حمایتی و مؤثر در تمام مراحل تحقیق و توسعه و نرسیدن به تجاری‌سازی آن باشد. به عبارتی بکارگیری مشوق‌های مالیاتی جدید همچون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه که هزینه کردهای تحقیق و توسعه شرکت‌های تجاری را مورد حمایت قرار می‌دهد تا ریسک انجام

الزام بنگاه‌های تجاری به گسترش تحقیق و توسعه

تجاری صورت می‌گیرد در تولید کالا و خدمات جدید و ارتقاء ارزش‌افزوده کالاهای تولیدی اثرگذار است و موجب رشد بهره‌وری و رقابت‌پذیری بنگاه‌های اقتصادی می‌شود. این کارشناس فناوری معتقد است که انجام تحقیق و توسعه در بخش کسب‌وکار (شرکت‌های تجاری و دانش‌بنیان) اهمیت بالایی برای دولت‌ها دارد. و در این خصوص می‌گوید: در کشورهای توسعه‌یافته‌تر، شرکت‌های تجاری در مقایسه با بخش‌های دیگر انجام دهنده تحقیق و توسعه (بخش دولت، آموزش عالی و غیرانتفاعی خصوصی) بیشترین سهم در هزینه کرد برای تحقیق و توسعه را دارند.

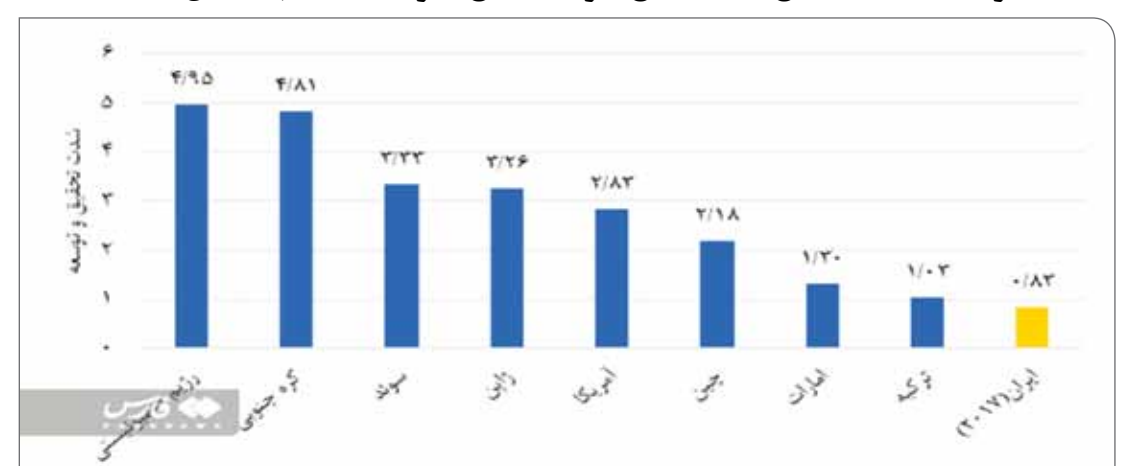
حمیدرضا سحری، کارشناس سیاست‌گذاری علم و فناوری در خصوص نقش و اهمیت تحقیق و توسعه در بنگاه‌های تجاری و ضرورت توجه به این فعالیت‌ها می‌گوید: در رابطه با نقش و اهمیت تحقیق و توسعه در شرکت‌های تجاری پژوهش‌ها و مطالعات تجربی بسیاری توسط اقتصاددانان صورت گرفته است که نشان می‌دهد بهبود و توسعه تکنولوژی در کشورها، بیشتر توسط شرکت‌های تجاری و به‌خصوص واحدهای تحقیق و توسعه مستقر در شرکت‌های تجاری، انجام می‌گیرد. چراکه احتمال تجاری‌سازی نتایج فعالیت‌های تحقیق و توسعه که در این بخش انجام می‌شود بسیار زیاد است. سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحقیق و توسعه که توسط بنگاه‌های

وضعیت تحقیق و توسعه در ایران چگونه است؟

دهنده آن برای کشورهای منتخب با استفاده از آخرین آمار نهادهای بین‌المللی همچون یونسکو و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی اروپا (OECD) که مربوط به سال ۲۰۱۸ است، قرار داده شده است.

به منظور مقایسه وضعیت تحقیق و توسعه در ایران با سایر کشورها، در نمودارهای زیر شاخص شدت تحقیق و توسعه و درصد هزینه کرد ناخالص داخلی تحقیق و توسعه به تفکیک بخش‌های انجام

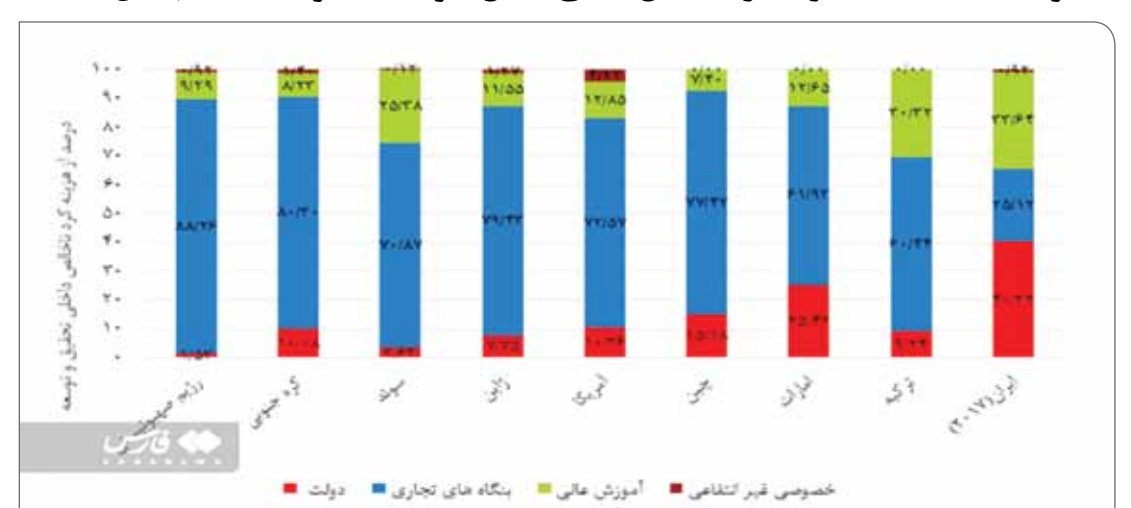
نمودار ۲. مقایسه شاخص شدت تحقیق و توسعه در بین کشورهای منتخب در سال ۲۰۱۸

درصد از کل هزینه کرد تحقیق و توسعه کشور است که این نشان از ضعف ساختار تحقیقاتی در بدنه بنگاه‌های تولیدی و تجاری کشور و فاصله قابل‌ملاحظه تحقیق و توسعه بنگاه‌های تجاری ایران با دیگر کشورها است.

بر اساس نمودار زیر سهم تحقیق و توسعه بخش خصوصی از کل هزینه‌های تحقیق و توسعه در کشورهای ترکیه، امارات، کره جنوبی به ترتیب ۶۰.۴۴، ۶۱.۹۳، ۸۰.۳۰ درصد است این در حالی است که میزان مشارکت بخش خصوصی تحقیق و توسعه کشور ۲۵.۱۲

نمودار ۳. مقایسه درصد هزینه کرد ناخالص داخلی تحقیق و توسعه در کشورهای منتخب سال ۲۰۱۸

بر اساس این نمودار شدت تحقیق و توسعه در کشورهای ترکیه، امارات، کره جنوبی و رژیم صهیونیستی ترتیب به حدود ۱.۲، ۱.۶، ۶.۱ و برابر شدت تحقیق و توسعه در ایران است.

سخن پایانی

سرمایه‌گذاری مستقیم در تحقیق و توسعه بنگاه‌های تجاری، باید اقدامات و برنامه‌ریزی‌های لازم به‌منظور حمایت‌های هدفمندتر از فعالیت‌های تحقیق و توسعه در بخش خصوصی، به‌طور خاص در رابطه با مشوق‌های مالیاتی تحقیق و توسعه صورت پذیرد.

با توجه به جایگاه تحقیق و توسعه شرکت‌های تجاری کشور در بین سایر کشورها و شرایط تحریمی اقتصاد ایران و نیاز مبرم کشور به انجام تحقیق و توسعه در صنایع برای مقاوم‌سازی اقتصاد کشور و تقویت پایه‌های اقتصاد دانش‌بنیان و توجه به محدودیت‌های بودجه بخش دولتی جهت

شرکت پالایش نفت امام خمینی میزبان پژوهشگران

با هدف بررسی نقش پژوهش در توسعه صنایع مادر، ارائه دستاوردهای پژوهشی شرکت و تقدیر از همکاران پژوهشگر برتر سال ۱۴۰۲ همایش سالانه پژوهش و فناوری به میزبانی شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند برگزار شد. به گزارش خبرنگار سمنان از استان مرکزی، مجید رجبی مدیرعامل پالایشگاه نفت امام خمینی (ره) ضمن تبریک هفته پژوهش با ارائه گزارشی از فرآیند فعالیت‌ها، دستاوردها و تولیدات استراتژیک شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند گفت: ارتباط بین صنعت و دانشگاه و مراکز پژوهشی یک ضرورت است که منجر به پایداری صنعت می‌شود. بر همین اساس باید مسیر را هموار کنیم تا سطح این ارتباط و تعامل ارتقا یابد.

وی افزود: از آنجا که امر پژوهش یک اقدام تیمی ممتد و البته زمان بر است و این مهم در مجموعه شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، جایگاه والا و تعریف شده‌ای دارد، لذا به لطف خداوند و تلاش شبانه‌روزی همکاران موفق شدیم در بسیاری از فرآیندهای کاری و عملیاتی از جمله تولید و بومی‌سازی دو کاتالیست پرمصرف و هزینه بر به موفقیت دست یابیم. همچنین هم اکنون ساخت ۱۴ هزار قلم از قطعات و تجهیزات مهم و وارداتی شرکت با ارزش افزوده بالا از طریق همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان، بومی گردیده و واردات آنها قطع شده است.

وی در ادامه با ابراز خشنودی از برگزاری کیفی همایش سالانه پژوهش و فناوری، از تلاش‌های ارزشمند اداره پژوهش و فناوری پالایشگاه به‌ویژه سرکار خانم مهندس هلالگوی تجلیل به عمل آورد.

در ادامه وحیدرضا زیدی‌فرد، معاون مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت طی سخنانی با ابراز خشنودی از حضور در همایش سالانه پژوهش و فناوری پالایشگاه امام خمینی (ره) گفت: این پالایشگاه یکی از نخستین شرکت‌های نفتی بود که تیم خودکفایی خود را فعال نمود و نتایج این اقدام ارزشمند به دیگر شرکت‌ها نیز تسلی یافت که نتایج آن در مجموعه صنعت نفت قابل مشاهده است.

وی اظهار کرد: همان‌طور که رهبر معظم انقلاب نسبت به دانش‌بنیان کردن صنایع بزرگ از جمله نفت تأکید کرده‌اند و دولت نیز بدان اهتمام ویژه دارد، تمام تلاش ما در این صنعت معطوف بر این است که زنجیره ارزش نفت را تا انتها تکمیل کنیم و این هدف جز از طریق بهرمندی از علم و فناوری و تعامل صنعت با شرکت‌های پژوهشی و دانش‌بنیان محقق نخواهد شد.

در بخش دیگری از این همایش دکتر ذوالفقاری، رئیس دانشگاه اراک طی سخنانی ضمن ارائه مطالبی با موضوع فرآیند تولید علم، ضرورت‌ها، چالش‌ها و اهمیت نخبه‌پروری، از کارکنان تلاشگر و متعهد پالایشگاه به عنوان جهادگران عرصه‌های تولید یاد نمود. رضا سسرایی، مدیرعامل ماشین‌سازی اراک در سخنان خود، نقاط قوت و ضعف پژوهش در صنایع را مورد بررسی و تحلیل قرار داد و گفت: پژوهش، کوشش و تلاش انسان برای یافتن راهکارهای مطلوب برای حل مشکلات جامعه بشری است. پژوهش اگر مبتنی بر علم و فرآیندی اصولی و صحیح باشد، می‌تواند علاوه بر رشد و پیشرفت کشور و صنایع مربوطه، سودآوری قابل ملاحظه‌ای را نیز در پی داشته باشد.

با پایان این همایش از همکاران پژوهشگر برتر شرکت در سال ۱۴۰۲ که طرح‌های پژوهشی ارزشمندی را با اهدای لوح تقدیر، تندیس همایش و هدیه تجلیل به عمل آمد. گفتنی است، در حاشیه این مراسم قراردادهای مهم پژوهش محور «ارتقای عملکرد اصلاح واحد شفت با استفاده از تکنولوژی فراصوت» میان پالایشگاه و دانشگاه اراک و قرارداد «ساخت و طراحی ربات ضخامت سنخ خوردگی دیواره مخازن به روش آلتراسونیک» میان پالایشگاه و شرکت دانش بنیان «میوا» امضا شد.

با توجه به نقش والای پژوهش در رشد و توسعه پایدار صنایع بزرگ به‌ویژه صنایع نفتی و پالایشی، همایش سالانه پژوهش و فناوری با هدف شناخت ظرفیت‌های علمی پالایشگاه و بهبود نقاط قوت و رفع چالش‌ها و همچنین ارتقای انگیزه‌های پژوهشی همکاران، به صورت سالانه در شرکت پالایش برگزار می‌شود.

فعالیت ۲۲ نهالستان خصوصی در استان مرکزی

معاون فنی منابع طبیعی و آبخیزداری استان مرکزی از فعالیت ۲۲ نهالستان خصوصی در استان خبر داد. سینیان دودانی در نشست هم‌اندیشی و هماهنگی با تولیدکنندگان نهال بخش خصوصی استان اظهار کرد: این نشست در راستای شناسایی ظرفیت‌های تولیدکنندگان و ارائه راهکارهای فنی و علمی جهت تولید نهال با کیفیت و توزیع مناسب آن در فصل درختکاری برگزار شده است.

وی افزود: ۲۲ نهالستان فعال بخش خصوصی با مساحتی حدود ۲۱ هکتار در استان وجود دارد که ظرفیت تولید سالانه آنها ۳ میلیون اصله نهال است و می‌توان از ظرفیت این بخش در اجرای طرح مردمی و ملی کاشت یک میلیارد درخت استفاده کرد.

به گزارش ایسنا، در این نشست نظرات و پیشنهادات در راستای تولید نهال‌های سنجد، بادام، گردو، زرشک، زیتون، تلخ، عناب، صنوبر و گل‌محمدی مطرح شد. تولیدکنندگان بخش خصوصی در پایان این نشست از نهالستان شهید رجایی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مرکزی در شهرستان اراک بازدید کردند.

قرار دادهای سفیدامضا به مزارع رسید

عکس: سمنان

دولت در این پروژه چشم دوخته‌اند. محمد اسفندیاری، مدیر جهاد کشاورزی شهرستان میانرود گفت: تاکنون ۲ هزار و ۲۰۸ هکتار مزارع گندم و کلزای شهرستان میانرود تحت کشت قراردادی قرار گرفت.

اسفندیاری افزود: هدف از کشت قراردادی، افزایش بهره‌وری، حذف واسطه‌ها، نظارت بر تولید و تضمین در خرید و رسیدن به درآمدی مطمئن است و کشاورزانی که می‌خواهند از این فواید بهره‌مند شوند می‌توانند با مراجعه به مراکز جهاد کشاورزی مربوطه و نصب و راه‌اندازی اپلیکیشن طراحی شده، نسبت به انجام کشت قراردادی اقدام کنند.

وی اظهار کرد: برش تخصصی کشت قراردادی در این شهرستان ۳۴۰۰ هکتار بوده و بقیه سطوح در مراکز دو گانه شهرستان در حال اجرای قرارداد است.

از مجموع مزارع جوپیار نیز تاکنون فقط ۵۰۰ هکتار تحت پوشش کشت قراردادی قرار گرفته است و سرپرست مدیریت جهاد کشاورزی جوپیار گفت: تاکنون بیش از ۵۰۰ هکتار مزارع گندم و کلزای شهرستان جوپیار تحت کشت قراردادی قرار گرفت.

علی رحیمی افزود: اظهار کرد: برش تخصصی کشت قراردادی در این شهرستان هزار و ۷۰۰ هکتار بوده و بقیه سطوح در مراکز سه‌گانه شهرستان در حال اجرای قرارداد است.

در سال جاری شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران در راستای سیاست‌های حمایتی دولت و اجرای برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی، طرح کشاورزی قراردادی محصولات گندم و دانه‌ها، روغنی را آغاز کرده است.

در قالب این طرح قرار است، تامین نهاده‌های تولید مانند کود، سم و دیگر نهاده‌ها و آموزش کشاورزان توسط سازمان جهاد کشاورزی

قراردادهای سفیدامضا از کارگاه‌های

زیرزمینی و تولیدی به باغات و مزارع مازندران رسید تا همه جز کشاورز از این طرح نفع برند. دو سه سالی است که کشت قراردادی در استان مازندران نیز همانند دیگر مناطق کشور کلید خورده است و هدف از اجرای این طرح رضایت کشاورز و مصرف‌کننده است.

نتایج طرح‌های قراردادی طی سال‌های قبل حکایت از آن دارد که نه کشاورز راضی بود و نه مصرف‌کننده. قرار بود در این طرح نهاده‌های مورد نیاز و حمایت‌های فنی و پشتیبانی در اختیار کشاورز قرار گیرد و هنگام خرید نرخ این خدمات و نهاده‌های ارائه شده کسر شود.

اجرای طرح کشت قراردادی با آنکه خوب کلید زده شد اما در نحوه اجرا از مسیر منحرف و دست آخر موقع خرید محصولات کشاورز تنها ماند و حامیان و پشتیبانان به وعده‌های‌شان عمل نکردند.

پارسال کشت قراردادی برنج در استان مازندران اجرا شد و دست آخر کشاورزان از اینجا مانده و از آنجا رانده برنج‌ها را به قیمت ناچیزی به دلان و واسطه‌ها فروختند و همچنان مقادیر قابل توجهی محصول نیز در انبارها مانده است.

کشاورزان رضایت چندانی ندارند

اگرچه سطحی از مزارع مازندران تحت پوشش کشت قراردادی قرار گرفته است اما کشاورزان از خدمات ارائه شده در این طرح چندان رضایت ندارند. یک کشاورز بهشهری که بخشی از مزرعه خود را کشت گندم اختصاص داده است، می‌گوید: بذری که امسال در اختیار ما قرار داده‌اند نامناسب و فاسد بود و به دست‌نجم را آسیب زده است.

با همه اما و اگرها درباره کشت قراردادی برنج این پروژه در مزارع گندم مازندران در دست اجراست. در ساری هزار و ۷۰۰ هکتار از مزارع گندم و کلزا زیر پوشش این طرح قرار گرفته است.

سید اسماعیل علوی، مدیر جهاد کشاورزی ساری در گفت‌وگو با خبرنگار مهر افزود: تاکنون یک‌هزار و ۶۸۹ هکتار مزارع گندم و کلزا این شهرستان در سامانه کشاورزی قراردادی ثبت شد.

مدیر جهاد کشاورزی شهرستان ساری افزود: کشاورزان با پیوستن به کشاورزی قراردادی از مزایای تخفیف در حق بیمه محصول و دریافت کمک هزینه حمل گندم و کلزا برای سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بهره‌مند خواهند شد.

در شهرستان میانرود نیز بیش از دو هزار هکتار از مزارع منطقه زیر پوشش کشت قراردادی قرار گرفت و کشاورزان به حمایت‌های

چالش صنعت خوزستان با ناترازی انرژی

میز تخصصی حضور یابند.

مدیر سازمان مدیریت صنعتی خوزستان اظهار کرد: تصمیمات و هدفگذاری‌هایی که برای صنعت فولاد استان در این میز انجام می‌شود به وزارت صمت گزارش خواهد شد به همین دلیل باید میز تخصصی فولاد خوزستان به عنوان دومین قطب تولید محصولات فولادی، در کشور سرآمد باشد.

مهرعلیزاده در ادامه این نشست با اشاره به اینکه در خصوص ناترازی تامین و مصرف انرژی در استان تحقیقاتی انجام شده افزود: متأسفانه تراز لازم بین تامین و مصرف انرژی در استان وجود ندارد و همین موضوع مشکلاتی را برای واحدهای تولیدی ایجاد کرده است.

مدیر سازمان مدیریت صنعتی خوزستان افزود: طبق تحقیقات انجام‌شده سهمیه خوزستان در تخصیص انرژی کمتر از استان‌های دیگر است و متناسب با نیاز و مصرف استان این سهمیه تخصیص داده نمی‌شود.

وی گفت: یکی دیگر از عوامل ناترازی انرژی در استان رعایت نشدن مصرف بهینه توسط مردم است که این موضوع صنایع را با کمبود یا محدودیت

نوسازی بافت فرسوده جایگزین شهرک‌سازی شود

اندک است و جمعیت این شهر زیاد ضمن اینکه مشکلات زیادی در تهران امروز وجود دارد که هدف‌گذاری‌های لازم برای حل مشکلات مناطق مختلف صورت گرفته است.

استاندار تهران علاج مشکل تهران را بازآفرینی شهری دانست و ادامه داد: نقطه شروع آبادانی شهر باید «بازآفرینی» تعریف شود البته موضوع بازآفرینی بافت فرسوده از بیش از ۲ دهه گذشته در پایتخت آغاز شده است.

فخاری با بیان اینکه ساختمان‌های موجود در شهر روزانه در حال فرسوده‌تر شدن است، تأکید کرد: اگر تعجیل صورت نگرفت این فرآیند سرعت خواهد گرفت و هر چه سریع‌تر باید مقابل فرسوده‌تر شدن شهر را گرفت.

وی اضافه کرد: ۵۲ درصد از درآمدهای مالیاتی کشور و ۳۰ درصد از تولید

کارخانه قند قهستان فعال شد

خواهد شد.

وی افزود: همچنین در فصل برداشت چغندر قند این ظرفیت وجود دارد که نسبت به فرآوری چغندر قند در کارخانه اقدام شود.

فرجانی‌فسر با اشاره به پیگیری‌ها برای صدور پروانه بهداشتی، پروانه استاندارد و پروانه تبدیل شکر قهوه‌ای به شکر سفید گفت: در زمینه تامین زیرساخت‌های کارخانه از جمله آب، برق، گاز و تامین سوخت هم توسط دستگاه‌های متولی اقدامات خوبی صورت گرفته است.

شهریور پارسال مشعل جدید کوره کارخانه قند قهستان بعد از ۹ سال تعطیلی به‌صورت آزمایشی آغاز به کار کرد و یکی از چالش‌های اصلی این واحد صنعتی تامین مواد اولیه بوده است.

رئیس جمهوری همزمان با اربعین امسال به خراسان جنوبی و سه شهرستان بیرجند، درمیان و فردوس سفر کرد و ضمن دیدار مردمی، مشکلات و

مصرف انرژی روبه‌رو می‌کند.

معاون امور اقتصادی و بازرگانی اداره کل صنعت، معدن و تجارت خوزستان نیز در ادامه این نشست با اشاره به ضرر و زیانی که به واحدهای تولیدی استان با اعمال محدودیت مصرف انرژی وارد می‌شود ادامه داد: به عنوان مثال فولاد اکسین در تابستان امسال به دلیل محدودیت اعمال شده برای مصرف برق ۳۷ هزار تن کاهش تولید داشته است.

غلامرضا محمدی‌پور تأکید کرد: انتظار می‌رود نگاه ویژه‌ای از سوی دولت برای تعیین و تخصیص سهمیه انرژی واحدهای تولیدی استان دیده شود تا صنایع بیش از این متحمل ضرر و زیان نشوند.

به گزارش ایرنا، در خوزستان ۲ هزار و یکصد واحد تولیدی وجود دارد که حدود ۲۵ درصد از انرژی کشور توسط این استان انجام می‌شود.

خوزستان با داشتن ۹ شرکت بزرگ فولادی شامل فولاد خوزستان، نورد و لوله اهواز، فولاد اکسین خوزستان، فولاد آتیه خلیج فارس، فولاد کلویان اهواز، گروه ملی صنعتی فولاد ایران، گروه صنعتی صفا، کوثر اهواز و روهینا دزفول

دومین قطب تولید فولاد کشور است.

درخواست‌های مردم را شنید.

آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی در جمع مردم شهرستان درمیان گفت: برای مسئله اشتغال امکاناتی در شهرستان وجود دارد که باید فعال شود، کارخانه سیمان فعال است و کارخانه قند هم تجهیزات کامل آن تامین شده اما مسئله تولید است چون به خاطر کمبود نزولات آسمانی مشکل تولید چغندر قند وجود دارد که تلاش می‌کنیم با همت مسئولان استانی این کارخانه تعطیل نباشد و راه‌اندازی خوبی صورت گرفته است.

یک روز پس از سفر رئیس جمهوری به خراسان جنوبی نشست بررسی مشکلات کارخانه قند قهستان با حضور استاندار و دستگاه‌های متولی برگزار و راهکارهای لازم برای فعالیت دوباره آن ارائه شد.

خراسان جنوبی ۱۱ شهرستان دارد و شهر اسدیه مرکز شهرستان درمیان در ۱۰۵ کیلومتری شرق بیرجند است.

ششبه
۲۵ آذر ۱۴۰۲ - ۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۵ - ۱۶ دسامبر ۲۰۲۲ - شماره ۲۴۶۹ - پیاپی ۳۷۸۷

معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه **معدن تجارت** www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «معدن»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۷۲۲۲ - ۰۹۳۵۱۰۹۴۲
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmail.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - شماره داخلی: ۱۰۴ - پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۷۲۲۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۷۲۲۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۲۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: نسیم

www.smtnews.ir
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

info@smtnews.ir
instagram.com/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه معدن با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

در سال‌های اخیر بسیاری از کشورها در موضوع هوش مصنوعی و موفقیت در این فناوری باهم رقابتی پیچیده دارند. به عبارت دیگر، توجه به فناوری هوش مصنوعی در کشورهای مختلف وجود دارد اما توسعه این تکنولوژی و به دست آوردن بیشترین قدرت در آن موضوعی است که باعث رقابت بیشتر بین کشورهای مختلف شده است. بنابراین هوش مصنوعی تبدیل به یکی از مولفه‌های قدرت ملی هر کشور شده و سعی در توسعه و بهبود آن دارند. جالب است بدانید که در سال ۲۰۱۹ هم وزیر دفاع وقت ایالات متحده در یک سخنرانی اعلام کرد که پیشرفت در هوش مصنوعی این ظرفیت را برای کشورها فراهم می‌کند که ماهیت جنگ را در آینده تغییر دهند. بنابراین هر کشوری که زودتر از تکنولوژی هوش مصنوعی استفاده کند، برای سال‌های طولانی برنده میدان نبرد خواهد بود. این سخن به خوبی اهمیت و موقعیت استراتژیک این فناوری را در عرصه‌های مختلف دفاعی، اقتصادی، سیاسی و روابط بین‌الملل کشورها نشان می‌دهد. در عین حال، جای تعجب نیست که همه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه روی این فناوری تمرکز دارند و سعی می‌کنند که در این میدان رقابت، رتبه بهتری کسب کنند. در این میان، شاید برای شما هم سوال باشد که کدام کشورها در این فناوری حرف اول را می‌زنند؟ به همین دلیل در ادامه چند کشور تراز اول و برتر را در فناوری هوش مصنوعی معرفی می‌کنیم.

چین
چین به‌عنوان نخستین کشوری شناخته می‌شود که در این زمینه تلاش زیادی انجام داده است. این کشور جاه‌طلبی‌های مختلفی دارد و تلاش می‌کند که در همه چیز تبدیل به برترین و بهترین شود. با توجه به این هدف، شورای دولتی جمهوری خلق چین هم اعلام کرده که تا سال ۲۰۳۰، به رهبر جهان در هوش مصنوعی با قدرتی معادل ۱۵۰ میلیارد دلار، تبدیل خواهد شد. این رقم اصلا در ذهن نیست و چین برای رسیدن به آن تلاش زیادی انجام می‌دهد.

در عین حال کشور چین به دلیل مزیت نسبی بسیاری خوبی که دارد می‌تواند با سرعت بیشتری به این هدف دست پیدا کند. مهم‌ترین مزیت نسبی چین، جمعیت زیاد آن و استفاده ۷۵۰ میلیون نفر از اینترنت است. بنابراین هر ساله منبع عظیمی از داده‌های دیجیتال برای پردازش در این کشور تولید می‌شود. نکته قابل توجه دیگر اینکه فناوری هوش مصنوعی از کوچک‌ترین و ساده‌ترین موضوعات تکنولوژی دیجیتال تا برترین آنها را دربر می‌گیرد. به همین دلیل حتی استعلام خلافی خودرو با پلاک توسط گوشی هوشمند یا کامپیوتر شخصی هم زیرمجموعه هوش مصنوعی است.

ایالات متحده آمریکا
امریکا در حال تلاش و رقابتی سخت و نفسگیر با چین بر سر این فناوری نوظهور است. به همین دلیل برای موفقیت در این نبرد ۱۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کرده و سعی می‌کند که تبدیل به ابرقدرت هوش مصنوعی در جهان شود. البته نمی‌توان گفت که آینده این فناوری در آمریکا نیز کاملا روشن و شفاف باشد؛ زیرا طی سال‌های اخیر بودجه این فناوری تا حد زیادی کاهش پیدا کرده و همچنین محدودیت‌های زیادی برای مهاجرت متخصصان تحقیقاتی بین‌المللی در نظر گرفته شده است و همین موضوع هم می‌تواند موفقیت در این زمینه را با بحران روبه‌رو کند.

انگلستان
تنها کشور اروپایی که ۱۲۱ شرکت قدرتمند در زمینه هوش مصنوعی دارد، انگلستان است. این شرکت‌ها از سال ۲۰۱۷ با بودجه‌ای معادل ۶۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری بخش خصوصی کار خود را آغاز کردند و در زمینه فناوری هوش مصنوعی پیشرو فعالیت می‌کنند. البته بخش دولتی بریتانیا هم بودجه‌ای معادل ۷۸ میلیون دلار برای حمایت از پروژه‌های تحقیقاتی رباتیک در نظر گرفته است.

کانادا
کشور کانادا سرمایه‌گذاری‌های زیادی در پروژه‌های هوش مصنوعی

ابرقدرت‌های هوش مصنوعی کدام کشورها هستند؟

انجام داده و همچنین در مارس ۲۰۱۷ دولت این کشور اعلام کرد که رقمی معادل ۱۲۵ میلیون دلار برای تحقیقات در این زمینه بودجه در نظر گرفته است. جالب است بدانید که بعد از پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، دولت کانادا نیز شروع به جذب استعداد‌های برتر و نخبگان هوش مصنوعی کرد.

روسیه
کشور پهناور و سردسیر روسیه هم در این زمینه فعالیت‌های مختلفی انجام می‌دهد. ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهوری روسیه در یک سخنرانی اعلام کرد که این کشور به‌زودی تبدیل به رهبر هوش مصنوعی در جهان خواهد شد. برای رسیدن به این هدف نیز دولت روسیه سالانه بودجه‌ای معادل با ۱۲.۵ میلیون دلار در نظر گرفته است. علاوه بر آن یکی از دلایل سیاست روسیه برای موفقیت در این تکنولوژی مشارکت دو بخش خصوصی و دولتی است.

به عبارت دیگر، دولت روسیه تمام بودجه مورد نیاز برای تامین سرمایه فناوری هوش مصنوعی را پرداخت نمی‌کند. بلکه بخش خصوصی هم در این زمینه تعامل دارد. نکته مهم دیگر این است که بیشتر فعالیت‌های روسیه در هوش مصنوعی ماهیت نظامی دارد. به‌عنوان مثال، جت‌های جنگنده روسی و توپخانه‌های خودکار آن مجهز به هوش مصنوعی هستند.

نروژ
کشور نروژ هم تمایل زیادی برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی خود و پیشرفت در زمینه حفاری نفت، ماهیگیری و فناوری دارد. به همین دلیل بهترین گزینه برای موفقیت در این موارد را توسعه استفاده از فناوری هوش مصنوعی می‌داند.

البته این کشور برای تبدیل شدن به قدرت هوش مصنوعی راه زیادی در پیش دارد اما برنامه شتاب‌دهنده‌ای که در این زمینه چیده، می‌تواند موفقیت آن را بهبود دهد. علاوه بر آن نروژ در سال ۲۰۱۷ بودجه‌ای معادل ۱۱ میلیارد دلار برای راه‌اندازی مرکز فناوری هوش مصنوعی در نظر گرفته است.

سوئد
یک نظرسنجی در کشور سوئد نشان می‌دهد که ۸۰ درصد مردم آن با پیشرفت در تکنولوژی هوش مصنوعی موافق هستند و تمایل دارند که ربات‌ها جایگزین نیروی انسانی باشند. دولت این کشور نیز برای پیشبرد اهداف خود در این تکنولوژی تلاش زیادی انجام می‌دهد و حمایت خود را از گسترش اتوماسیون هوش مصنوعی در صنایع مختلف نشان داده است.

«پژوهش» در یک نگاه

در دنیای امروز، دانایی یکی از محورها و شاخص‌های اصلی پیشرفت و تعالی هر جامعه به شمار می‌رود، شناسش سطح دانایی به میزان تولید و مصرف اطلاعات و گسترش دانایی به دسترسی سریع و آسان به منابع علمی موق و وابسته است. پژوهش کوششی برای یافتن بهترین راهکارهای ممکن برای حل مشکلات موجود در عرصه‌های زندگی و راهی برای گسترش مرزهای دانش و گشودن افق‌های تازه برای آیندگان است.

با این تعبیر، پژوهشگر فردی که با روش‌های علمی، درصد رسیدن به شناختی تازه از مسائل و مفاهیم گوناگون است، او با استفاده از ابزارهای گوناگون به مشاهده دقیق تر و عمیق‌تر پدیده‌های پیرامون خود می‌پردازد و برای رفع مشکلات جامعه و ارائه بهترین راهکارهای عملی، اطلاعات موثقی در اختیار متولیان امور می‌گذارد.

انواع روش‌های معمول پژوهش
پژوهش‌های موجود را می‌توان بر پایه معیارهای متعددی دسته‌بندی کرد؛ مثلا بر پایه چگونگی به کار بستن نتایج پژوهش‌ها می‌توان آنها را به دو دسته «کاربردی» و «بنیادی» تقسیم کرد.

نتایج پژوهش‌های کاربردی در کوتاه مدت و برای رفع مشکلات موجود قابل استفاده است، به بیان دیگر، پژوهش‌های کاربردی در حل مسائل جاری مفید هستند و از این روی با نام «کاربردی» شناخته می‌شوند، معمولا نیاز به انجام پژوهش‌های کاربردی زمانی احساس می‌شود که روش‌ها و اطلاعاتی که در اختیار داریم، برای حل برخی از مشکلات موجود کافی نیست.

در مقابل، پژوهش‌های بنیادی به توسعه و تعمیق مبانی علوم مختلف کمک کرده و در دراز مدت امکان گسترش مرزهای دانش بشری را فراهم می‌آورند.

شاید یک پژوهش بنیادی به هنگام انجام، کاربرد عینی و مشخصی نداشته باشد، اما در درازمدت مبنایی برای توسعه دانایی و انجام سایر پژوهش‌ها مفید خواهد بود.

مراحل و فرآیند پژوهش
معمولا در گام نخست، همه پژوهش‌ها با یک یا چند پرسش آغاز می‌شوند، این پرسش‌ها ذهن پژوهشگر را به خود مشغول کرده و او را به تلاش برای پاسخگویی به آنها وامی‌دارد.

در گام دوم، پژوهشگر به جست‌وجو در منابع علمی زمینه موضوعی خود می‌پردازد و با بررسی دقیق آنها به تصویر روشن‌تری از میزان دانش موجود در آن زمینه دست می‌یابد؛ تصویری که مبتنی بر گزارش‌های منتشره دیگر پژوهشگران در آن زمینه است، به این مرحله «مرور پیشینه پژوهش» می‌گویند.

اگر در این مرحله، منابعی برای پژوهشگر مفید باشد و از آنها به نحوی استفاده کند، در گزارش تحقیق خود، فهرستی کامل از همه منابع مورد استفاده را به دقت ذکر می‌کند، استاندارد به این منابع ضمن آنکه پیوندی بین پژوهش او با پژوهش‌های قبلی نشان می‌دهد، به پژوهش در دست انجام اعتبار بیشتری می‌بخشد و ارتباط‌های علمی میان پژوهشگران را افزایش می‌دهد.

در گام سوم، پژوهشگر به گردآوری اطلاعات و داده‌هایی می‌پردازد که می‌تواند در آینده مبنای تحلیل‌ها و تفسیرهایی قرار گیرد که در پایان به یافتن پاسخ پرسش‌های اولیه منجر شود، این بخش از پژوهش که به مرحله گردآوری اطلاعات و داده نیز معروف است.

در گام چهارم، داده‌های گردآوری شده به روش‌هایی چون استفاده از مبانی علم آمار، سازماندهی و خلاصه می‌شوند، این سازماندهی و خلاصه‌سازی به نحوی صورت می‌پذیرد که امکان توصیف و مقایسه نتایج به‌دست آمده برای پژوهشگر فراهم می‌شود. ترسیم نمودارها و جدول‌ها از روش‌های معمول سازماندهی و خلاصه‌سازی داده‌ها به شمار می‌آید.

در گام پنجم پژوهشگر می‌تواند بنا بر تحلیل یافته‌های مراحل قبل به تفسیر روشنی از موضوع پژوهش پرداخته و پاسخی برای پرسش‌های اولیه خویش بیابد.

و در نهایت در گام آخر، نتایج پژوهش انجام شده می‌تواند به یکی از روش‌های معمول در انتشارات علمی به صورت چاپی یا الکترونیک منتشر شود، برای مثال نتایج پژوهش‌ها ممکن است در قالب گزارش‌های مفصل یا مختصر تحقیقی، مقاله‌های علمی مجله‌ها، رسانه‌های گروهی، سایت‌های اینترنتی یا ارائه در همایش‌های تخصصی ملی یا بین‌المللی انتشار یابد. این نتایج می‌تواند در آینده مورد استفاده سایر پژوهشگران قرار گیرد و مبنایی برای انجام مطالعات بعدی باشد.

ویژگی‌های یک پژوهشگر موفق
یک پژوهشگر موفق نگاه کنجکاو و موشکافانه به پدیده‌های اطراف خود دارد؛ او نسبت به آنچه در اطرافش می‌گذرد حساس است و ذهنی پویا و پرسشگر دارد، ذهن پرسشگر او همواره در جهت یافتن پاسخ‌های تازه برای پرسش‌های موجود است.

همچنین، او برای انجام موفقیت‌آمیز پژوهش خود، از روش‌های علمی و پذیرفته‌شده استفاده می‌کند، علاوه بر آن، یک پژوهشگر موفق از مهارت لازم برای یافتن منابع اطلاعاتی مورد نیازش برخوردار است، این منابع از محل‌های مختلف مثل کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و شبکه‌های رایانه‌ای ملی و بین‌المللی به‌دست می‌آیند. او به خوبی می‌تواند در این منابع به جست‌وجو پردازد و با مطالعه پیشینه پژوهشی موضوعی که در آن زمینه فعالیت می‌کند به درک روشنی نسبت به گذشته آن موضوع دست یابد.

پژوهشگران موفق به کار گروهی در طرح‌های پژوهشی بهای می‌دهند و تلاش می‌کنند پژوهش خود را با همکاری یکدیگر انجام دهند، هم‌چنین، آنان نتایج یافته‌های خود را به نحو موثری منتشر ساخته و در اختیار سایر پژوهشگران قرار می‌دهند. آنان نسبت به توسعه مرزهای دانش احساس مسئولیت کرده و لحظه‌ای از تلاش در جهت ارتقای مهارت‌های علمی خویش باز نمی‌ایستند.

کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی به‌عنوان مراکز اصلی گردآوری و سازماندهی منابع اطلاعاتی ابزار لازم را برای پژوهشگران و توسعه پژوهش فراهم می‌کنند؛ از آنجا که هیچ پژوهشی نمی‌تواند بدون برقراری پیوند با پیشینه پژوهشی در حوزه موضوعی خود موفق باشد، دسترسی به منابع اطلاعاتی روزآمد یکی از مهم‌ترین نیازهای پژوهشگران است.

عوامل توسعه پژوهش در کشور
عوامل متعددی در توسعه پژوهش دخالت دارند که به‌اختصار عوامل توسعه پژوهش را به سه بخش عوامل سخت‌افزاری، عوامل نرم‌افزاری و نیروی انسانی می‌توان تقسیم نمود. منظور از عوامل سخت‌افزاری همه امکانات فیزیکی و زیرساخت‌های بنیادی است که امکان انجام پژوهش در حوزه‌های مختلف را برای پژوهشگران فراهم می‌آورد برای مثال وجود ابزارهای پژوهشی از قبیل دستسگاه‌ها و آزمایشگاه‌های پیشرفته و امکانات شبکه‌های رایانه‌ای و جمله این منابع سخت‌افزاری محسوب می‌شوند. منظور از امکانات نرم‌افزاری جریان اطلاعات و دانش میان پژوهشگران است که از طریق مجله‌ها و منابع علمی دیگر به صورت چاپی یا الکترونیکی صورت می‌پذیرد. در نهایت، بخش سوم این مجموعه نیروی انسانی و پژوهشگرانی هستند که با دانش و تلاش خود می‌توانند امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را به خدمت گرفته و طرح‌های پژوهشی گوناگون را تدوین و اجرا کنند. علاوه بر این، توسعه آتی پژوهش در هر کشور مبتنی بر گسترش رویکرد پژوهش‌مدار در آموزش آن کشور است که از سطح آموزش ابتدایی آغاز شده و تا پایان تحصیلات دانشگاهی استمرار می‌یابد.

تولیدات علمی ایران در ۱۰ سال گذشته

مقایسه تولیدات علمی ایران در بازه زمانی ۱۰ سال گذشته در پایگاه‌های اسکوپوس و وب آو ساینس براساس جدول زیر است:

احمد فاضل‌زاده، رئیس پایگاه استنادی جهان اسلام نیز با اشاره به اینکه در بازه بیست‌ساله (۲۰۰۲-۲۰۲۲) شاهد رشدی قریب به ۱۷ برابر در تولیدات علمی کشور هستیم، گفته است: حوزه‌های موضوعی مهندسی و پزشکی بیشترین سهم را از کل انتشارات ایران شامل می‌شوند و کمترین سهم را حوزه اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی داشته‌اند.

